

2 Sāmōwéle

Búkū Sāmōwéle kā rī lā

Tā 'ē'á z̄lā sisí rī

Gō'dá kúmú ángí Sóolō drälé bē rī, òjilā òrī Yúdā kā rī kā yí drí Dāwúdī rī njizó kúmú ángí iyikā ró. Gólā rī trá òjilā Yúdā kā yí drílī ndrō njí-drí-lā-rī. Isibōsétē Sóolō rī mvá ágō ró rī, rī trá kúmú ángí ró òrī āmbukū Isirā'élē kā yí drílī. 'Dī vósī rī, Dāwúdī drí á'lózó kúmú ángí ró òrī Isirā'élē kā yí drílī ndrī. Dāwúdī 'bū ajú trá ajú-'bá-azí gólīyī òjilā Isirā'élē kā ró rī 'bá yí bē, gō'dá kpá òrī azā 'bá yí bē.

Dāwúdī tā lēlē bē rōo Kúmú Övárí 'á. Gólā ndrē òjilā iyikā rī 'bá yí vó lā yí trá tāndí ró. Gō'dá gólā 'é kpá tā ònjí tētē yí trá. Gō'dá tā ángū 'bá Nātānā á'dálē bē tā ònjí Dāwúdī kā drilā rī, Dāwúdī drí tā ònjí iyikā lōfōzó, gō'dá lānjō Övárí drí 'é'á fēlā yí drí tā ònjí 'dī tāsī rī kōzó. Kúmú Övárí drí tā 'bázó 'élé Dāwúdī drí kī, ȝzátú rī, yí Övárí á'dō òjilā njí'a gólā rī ózowá yí 'ásí á'dólé kúmú ángí ró òjilā iyikā Isirā'élē kā rī 'bá yí drílī.

Tā-drí rārā búkū nō 'á rī

Kápītā 1-4 Dāwúdī kúmú ángí ró òrī Yúdā kā drílī
Kápītā 5-6 Dāwúdī kúmú ángí ró òrī Isirā'élē kā yí drílī ndrī
Kápītā 7 Tā Kúmú Övárí drí 'bālē 'élé Dāwúdī rī tāsī rī
Kápītā 8-10 Ajú kúmú ángí Dāwúdī drí 'būlī rī yí
Kápītā 11-12 Tā ònjí Dāwúdī drí 'élé Bātēsēbā bē rī
Kápītā 13-20 Lānjō 'bā-tī Dāwúdī kā 'á
Kápītā 21-24 Tā azā 'bá yí Dāwúdī rī tāsī rī

Tā Dāwúdī drí òdrā tā Sóolō kā árizó rī

1¹ Ódrā Sóolō kā vósī rī, Dāwúdī drí ággózó ajú gólā drí ajú 'bū 'bá Ámälékā kā yí pēzó rī lési, rīlī Zikilágā 'á. Gō'dá gólā rī trá tolā kāyī rī. 2 Kāyī nā lā 'á rī, ágō azā drí ácázó Sóolō drí tāyā lési, itá òsī trá rú'bá lā 'ásí, gō'dá drí lā trá 'dō tāpīlīndrī ró ȝzā drí. Drilā nīzó Dāwúdī ngalā ándilī vūdrī rū ȝnjī-ȝnjī sī. 3 Dāwúdī drí gólā rī ijizó kī, "Ní ânī ángō lési yā?" Ágō 'dī drí tā lōgōzó kī, "Má ârā tāyā òjilā Isirā'élē kā yí kā rī lési."

4 Dāwúdī drí tā ijizó gólā tī kī, "Ní âtā má drí, 'dō tā 'é ru nī?" Ágō 'dī drí tā lōgōzó kī, "Ajú 'bū 'bá ámákā rā iyí trá ajú 'ásí, gō'dá úufū ajú 'bū 'bá ámákā yí trá rōo. Sóolō yí mvā lā Jōnātānā bē, úufū kpá trá."

5 Gō'dá Dāwúdī drí gólā rī ijizó kī, "Ní nī ángō tí kī, Sóolō yí kpārātī Jōnātānā bē drā iyí trá yā?"

6 Ágō 'dī drí tā lōgōzó kī, "Má rī únī Gīlibowā kā drī 'álā, gō'dá má ndrē Sóolō trá iyī ȝtī'a ajú iyikā rú. Gō'dá 'dī ajú-'bá-azí gólīyī rī 'bá ânīlī árābiyā gólā pá bē rī ȝsānī drí rīzō sēlā rī 'bá yí sī rī, gō'dá ajú-'bá-azí gólīyī rī 'bá rālē ȝsānī yí sī rī ácā iyí trá anyī gólā rú."

7 Gō'dá gólā ndrēlē bē vō dīrī rī, drilā ámā ndrēzō gō'dá ámā ȝzizó. Má drí tā lōgōzó kī, "Awō ámbá, má ô'e 'dō yā?"

8 "Sóolō drí tā ijizó kī, 'Ní a'dī l'dī yā?' Má drí tā lōgōzó kī, 'Mâ òjilā Ámälékā kā 'i.'

9 "Gō'dá drilā tā átāzó kī, 'Ní fū mā! Má ȝsū lāzē trá rōo, gō'dá mā drí 'é'á drälē.' 10 ȝtī rī, má drí gólā rī fūzō, tālā má nī trá kī, gólā 'dō drī'ā lāzē 'dī drí. Gō'dá má drí ápā kūmū kā gólā drī'ā lāzē 'dī ȝzizó, gō'dá ȝnjī lānjā gólākā 'dī má drí ȝzizó lā gólā drīgā sī, gō'dá má átrō trá l'dī nī drí nō, ámbá."

11 Dāwúdī ajú 'bū 'bá iyikā yí bē drí itá iyikā ȝsīzō ȝzā drí. 12 Gólīyī drí awō ngōzó, gō'dá rīzō ngā nyā ȝkō ȝtū kājālū, tā gólā Sóolō yí mvā lā Jōnātānā bē gō'dá òjilā Isirā'élē kā yí bē ȝfūzō ajú 'á 'dī tāsī.

¹³ Dāwūdī drí ágō 'dī ijízó kī, "Ní òjílā ángō lési rī 'l'dí yā?" Gólā drí tā lōgōzó kī, "Mâ òjílā Ámälékā kā 'lī, gōdā má rī rílī 'bädrī áníkā 'á òjílā lídí rō."

¹⁴ Dāwūdī drí gólā rī ijízó kī, "Ní ró tā kō kúmú ángí gólā Óvárí drí njílī rī fūzō ā'dō tāsī yā?" ^{15–16} Gōdā Dāwūdī drí tā átázó òjílā Ámälékā kā 'dī drí kī, "Ní ásē tā trá ní drī. Ní kī tā ánī ífífí kā ákpā ní tā òjílā Óvárí drí njílī ní rī fūzō rī tāsī." Gōdā Dāwūdī drí ájú 'bū 'bá íyíkā álō rī ázízó, gōdā tā átázó drílā kī, "Ní fū gólā!" Ájú 'bū 'bá 'dī drí òjílā Ámälékā kā 'dī gázó lígú árāwā sī fūlī.

Lóngō Dāwūdī kā Sóolō yī Jónatánā bē tā ïsūzó rī

¹⁷ Dāwūdī drí lóngō iza kā ngózó tā Sóolō yí kā mvá lá Jónatánā bē rī ïsūzó. ¹⁸ Gōdā gólā drí tā 'bāzó ájú 'bū 'bá íyíkā yī drí lóngō nō imbalé òjílā Yúdā kā yī drí ndrī. Tā 'dī ñigí trá búkū Jásará kā 'á. Gólā zì lóngō rī 'dī, Lóngō Úsu kā.

¹⁹ "Drī-'bá ámákā drā trá lütū òjílā ïsírá'élē kā yí kā yí drí 'álā!

Ájú 'bū 'bá ámákā ámbā 'bá ámbā rī 'bá yī 'dē ïyí trá vüdrí ávō rō!

²⁰ Ní átā tā lā kō òjílā Gátā kā yī drí,

tālā ñok Filiśítiyā kā yí õzó á'dó áyíkō rō kō,

tālā mvá ánjó òjílā gólyí Óvárí rī nī 'bá kō rī 'bá yí kā õzó á'dó áyíkō rō kō.

²¹ Óvárí, ní áyē ûndräplí tilí ngäta ôzē 'dilí

lütú Gilibowā kā drī kō,

ámvú gólyíkā á'a'dō zāá 'lái rō!

Ní áyē ámvú gólyíkā ngá ífí drí áfözó mbälé 'á lā

ngá fëfë rō Óvárí drí kō.

Tālā cákā ájú 'bū 'bá ámákā ámbá 'bá ámbā rī 'bá yí kā

'dē trá vüdrí tolā ámā 'bälé ányī rō.

Cákā Sóolō kā 'líní dō sī kō.

²² Íyá Jónatánā kā lōfō ári trá rōō,

lígú árāwā Sóolō kā ûfū ájú-'bá-azí trá.

²³ Sóolō gōdā Jónatánā bē, òjílā lē ïyí gólyí trá rōō.

Rírī gólyíkā lédrē-lédrē rō rī 'á, gólyí rī trá kpäkä álō,
gōdā gólyí drā trá kpäkä álō.

Râ ïyí trá 'wää'wå kôrō kpüküpú drí ngärë drī sī,

gōdā fäfä lā yí trá kôrō kämñ drī sī.

²⁴ Õkó ïsírá'élē kā yí, ní ngô Sóolō rī áwō!

Gólā átrö itá tändí kääkā trá ánī drí,

gólyá fë ngá ló'i-ló'i dääbō 'ásí rī trá ánī drí.

²⁵ Ájú 'bū 'bá ámbá 'bá rī yí ódrä trá ájú 'á.

Jónatánā 'dē trá drälé lütú yī drí 'álā.

²⁶ Ámâ ádrúpí Jónatánā, má ngô áwó trá ánī tåsī,

tālā ní á'dō trá má drí tändí rō!

Ní 'bá ámå lôvó trá rōō,

kôrō lôvô ámå ñok yí drí 'bälé trá má drí rī drī sī.

²⁷ Ájú 'bū 'bá ámbá 'bá rī yí drä trá,

drí-fë gólyíkå ïzä rû trá."

Tā Dāwūdī rī 'bázó kúmú ángí Yúdā kā rō rī

2 ¹ 'Dí vósí rī, Dāwūdī drí Kúmú Óvárí rī ijízó kī, "Ícâ trá má drí gôzó järíbä mvá álō lá Yúdā kā rī 'álâ yā?" Kúmú Óvárí drí tā lōgōzó kī, "Áwō."

Dāwūdī drí tā ijízó kī, "Ángô rī 'l'dí yā?" Kúmú Óvárí drí tā lōgōzó drílā kī, "Hébérónä rīdī."

² Ítí rí, Dāwúdī drí nízó Hēbérónā 'álá iyí òkó rí 'bá yí bê, Āhínōwámā, gólá Jēzérélē lési, gōdá Ábígayílā, ãyízí Nābálā kâ, gólá Kārāmélē lési. ³ Ajú 'bū 'bá Dāwúdī kâ yí gōdá 'bā-tý iyíkâ yí bê, dríliyî nízó rílí 'bādří mvá ãnyí Hēbérónā rú rí 'bá yí 'ásí. ⁴ Gōdá òjílā Yúdâ kâ yí drí nízó Hēbérónā 'álá dō dälé Dāwúdī dríjí â'dolé kúmú ángí iyíkâ ró.

Gōdá Dāwúdī ârílí bê kí, òjílā Jábésa Giládâ kâ yí 'bá iyí Sóölo rí âvô ní rí, ⁵ drílā âgô âzâ 'bá yí jözo vörâ bê kí, "Kúmú Óvárí òfë òrë ãní drí tâ ãmí drí pípísílí tändí ãníkâ â'dázó kúmú ángí ãníkâ Sóölo rí âvô 'bázó rí tásí. ⁶ Gōdá ngbäängbánō rí, Kúmú Óvárí âá'dó pípísílí tändí bê ãmí rú zâa. Má 'álđo kpá ãmí 'élá tändí ró tâ tändí ãmí drí 'élé trá 'dí sí. ⁷ Ní âdó âmbâ-âmbâ ró gōdá ūří âkó! Sóölo kúmú ángí ãníkâ drâ trá, gōdá òjílā Yúdâ kâ dâ dô trá má dríjí â'dolé kúmú ángí iyíkâ ró."

Tâ Ísibösétē rí 'bázó kúmú ángí Ísírá'élê kâ ró rí

⁸ Drí-'bá ajú 'bū 'bá Sóölo kâ yí kâ Ábénérë, gólá Néreñ rí mvá 'í, gólá râ trá Sóölo rí mvá Ísibösétē bê kôrô áyágá Jörödéní rí 'á'a drí lési Mähänámí 'álâ. ⁹ Tólâ rí, Ábénérë 'bá Ísibösétē trá kúmú ángí rí 'bādří Giládâ kâ, Ásérâ kâ, Jēzérélê kâ, Ëférémâ kâ gōdá Bēnjímónâ kâ rí 'bá yí bê drílî, gōdá òrñ Ísírá'élê kâ yí drílî ndrî. ¹⁰ Dñi Ísibösétê trá ndrô bê nyâl-dí-rí, drílâ â'dózó kúmú ángí Ísírá'élê kâ ró rí, gōdá gólâ rû 'bādří trá ndrô rí.

Gōdá òjílā Yúdâ kâ yí lë iyí tâ Dāwúdī kâ rôo, ¹¹ gōdá Dāwúdī rí trá Hēbérónâ 'álâ òrñ Yúdâ yí kâ drílîb kúmú ángí ró ndrô njí-drí-lâ-rí gōdá párá bê njí-kázíyá.

Tâ ajú drí 'dêzó òjílā Ísírá'élê kâ yí lâsfálé Yúdâ bê rí

¹² Kâyî âzâ sí, Ábénérë gōdá ajú 'bú 'bá Ísibösétê kâ yí bê drí ngâzó Mähänámí 'ásí nílî järjbä Gîbëyóní kâ 'álâ. ¹³ Dñi Jöwábâ gólâ Zérüyiyâ rí mvá ró rí, gōdá ajú 'bú 'bá âzâ 'bá yí Dāwúdī kâ yí bê drí rû ûsúzó gólyí bê âpápâ mvá Gîbëyóní kâ tí 'álâ. Tólâ rí, gólîyî ndrî rí iyí trá vûdrí, âzâ 'bá yí rí iyíkâ âpápâ gârâ âzâ lési rí 'á, gōdá âzâ 'bá yí iyíkâ kpá âzâ lési.

¹⁴ Ábénérë drí tâ âtázó Jöwábâ drí kí, "Mâ njí ajú 'bú 'bá tändí ūrûkâ rû fûlî iyí vô 'ásí iyí ûjûlî." Jöwábâ drí tâ lôgözó kí, "Tändí ró."

¹⁵ Ítí rí, ajú 'bú 'bá mûdrí-drí-lâ-ngâ-rí Ísibösétê kâ gōdá òrñ Bēnjímónâ kâ 'ásí, drílîyî rû fûzó ajú 'bú 'bá mûdrí-drí-lâ-ngâ-rí Dāwúdī kâ yí bê. ¹⁶ Gólyíyî rí rí drí iyí drí-'bí rûzó gágâ, gōdá lígú 'dízó iyí gârâ 'ásí, âzâ 'dí iyíkâ iyí ajú-'bá-âzâ rí gârâ. Ítí rí, gólîyî nyâl-dí-trá-drí-lâ-ngâ-sû drí 'dêzó vûdrí ôdrâlê ndrî kpâkâ âlô. Dñi tâ gólâ vô 'dí rû lâ zízó Vô Lígyâ kâ.

¹⁷ Gōdá ajú ángí drí 'dêzó Ábénérë yí lâsfálé Dāwúdī yí bê, gōdá Dāwúdī yí drí Ábénérë yí ajú 'bú 'bá Ísírá'élê kâ yí bê pëzó ndrî. ¹⁸ Zérüyiyâ rí mvá ágó nâ rí 'bá yí bê tolâ, Jöwábâ, Ábísayí, gōdá Ásâhélê bê. Ásâhélê rí râlê tákányí özô nyâjô drí rírî râlê rí tí.

¹⁹ Gólâ drí itôzó Ábénérë rí drôlê, rízó râlê mbí gólâ bê. ²⁰ Ábénérë drí lîfí jâzó vólé, gōdá tâ âtázó kí, "Ásâhélê, nôô nî 'dí yâ?" Gólâ drí tâ lôgözó kí, "Âwô."

²¹ Ábénérë drí tâ âtázó drílâ kí, "Ní âyê ámâ drôdrô, ní râ ajú 'bú 'bá âzâ vósí, ní trô ró ngâ gólâkâ 'dí dí." Gōdá Ásâhélê iyíkâ zâa gólâ ní drô'á. ²² Ábénérë drí tâ âtázó drílâ kpá 'dí kí, "Ní âyê ámâ drôdrô! Ní lë ámâ 'bâlê ámí fûlî â'dó tâsí yâ? Özô má ūfû nî trá rí, mâ 'dô rû ndrâ'á ámí âdrúpí Jöwábâ bê ángô rí yâ?"

²³ Gōdá Ásâhélê âyé tâ 'dí kô. Ítí rí, Ábénérë drí Ásâhélê rí 'dízó lègë sî ūgúlî lési ró 'â 'á, lègë ajú kâ 'dí fô tra yí gólâ 'ásí fôlê ūgúlî 'álâ ró. Ásâhélê drí 'dêzó vûdrí âvô ró, gōdá òjílā ndrî câ 'bá trá vô gólâ drí 'dêzó 'dí 'á rí, rí iyí trá âdréle tolâ.

²⁴ Gōdá Jöwábâ yí Ábísayí bê drí itôzó zââ Ábénérë rí drôlê. Gōdá ìtû drí fîn' 'á, gólîyî drí câzó lütú Ámâhâ kâ 'álâ ãnyí Gíyâ rú, pávô ní 'bá vô âgângbélê Gîbëyóní kâ rí 'álâ rí

^{a2:9} Nôngâ rí, tâ ifí Ísírá'élê kâ kí, òrñ gólîyî gô 'bá drí-ljí dríjí rí 'bá yí cé 'ldí, gōdá âkpâa òrñ Yúdâ kâ, Sîmónâ kâ bê kô.

^{b2:11} Gólâ kpá kúmú ángí 'í òrñ Sîmónâ kâ drílî.

'á. ²⁵ Gō'dá ajú 'bū 'bá ñrī Bēñjimónā kā 'ási rí 'bá yí drí nízó rú ê'bélé drí Åbēnérē rú sī kpá ó'dí, gō'dá gólyí drí ádrézó lütú drí 'á tolá. ²⁶ Åbēnérē drí trézó ûrû tā ijílí Jōwábā tí kí, "Ícā trá ámâ drí nízó ajú bê zää sisí 'álâ yä? Ní ní trá kí, ajú nô  dükü lâ 'á rí â'dô 'bâlâ tâ onjí ró yä? Ámâ 'dó  jílâ 'bâdrí âlô kâ 'í. Â'dô trô'á lâ bûuu ángô tú ní drí ajú 'bū 'bá áníkâ yí 'bâzó ámâ drôdrô áyé'lé yä?"

²⁷ Jōwábâ drí tâ lögözo kí, "Má ïtrí lâtrítrí Kúmu Ôvâri lédre-lédre ró rí rú sî kí, tí õzô ní áâtâ kô rí, ajú 'bū 'bá ámákâ 'dî 'bá yí â'dô  nâi drô'á bûuu cïjnô." ²⁸ Gō'dá Jōwábâ drí gûnýiyâ võzó tâ 'á dârô ró ajú 'bû 'bá iyikâ 'dî 'bá yí drí, gólyíi âyârô  jílâ Ísírâ'lélê kâ yí drôdrô lâ, Gō'dá ïtí rí, ajú 'dî drí ádrézó.

²⁹ Gō'dá Åbēnérê ajú 'bû 'bá iyikâ 'dî 'bá yí bê drí lâvûzô kôrô fâfâ Jörôdénî kâ 'ásî ngací 'dî sî gïrî, drílyíi áyágâ Jörôdénî rí mbâzô. Gō'dá drílyíi nízó cïjnô 'dî sî bûuu cälé gôlê vólé Mâhânámî 'álâ.

³⁰ Gō'dá Jōwábâ áyelé bê Åbēnérê rí drôdrô rí, gôlâ drí ajú 'bû 'bá iyikâ yí ê'bézô ndrî lâlê, gô'dá drílâ ûsûzô lâ kí, ajú 'bû 'bá mûdrí-drî-lâ-ngâ-njî-drî-lâ-sû (19) trá yû, Åsâhélê rí lâ  kó. ³¹ Ajú 'bû 'bá Dâwûdî kâ yí ûfû ajú 'bû 'bá Åbēnérê kâ yí trá kámâ-nâ-drî-lâ-ngâ-nyâ'dî-nâ (360) ðrî Bēñjimónâ kâ 'ásî. ³² Jōwábâ gô'dá ajú 'bû 'bá iyikâ bê drí Åsâhélê rí âvô trôzó nî'a 'bâlâ vô lô'dé kâ 'bâ-tî iyikâ kâ Bëtélémê 'álâ rí 'á. Gô'dá gólyíi drí nízó ngací gïrî gôlê vólé cälé Hëbërónâ 'álâ ïtû drí âfôrê 'á.

3 ¹ Gô'dá  jílâ gólyíi rí 'bâ 'bâ-tî Sôôlô kâ tâ lâ kôlê rí 'bá yí, gô'dá gólyíi rí 'bá tâ Dâwûdî kâ kôlê rí 'bá yí bê â'dô  yî trá ajú 'á ndrô dûu sî, 'dî Dâwûdî gô'dá trá âcâl'â fâfâ bê rôô, gô'dá ajú 'bâ- zî lâ yí fâfâ lâ yí trá nde'â.

Tâ 'dîyimvâ Dâwûdî kâ tîlî Hëbërónâ 'álâ rí tâsî

² "Dîyimvâ njî-kázíyâ nô 'bá yî, rî'a sîrû-sîrû gólyíi tîtî vó ró, Dâwûdî drí titlî Hëbërónâ 'álâ rî yî 'dî nô 'bá yî: Åmónâ, ândré lâ Åhînôwámâ gôlâ Jëzérélê le 'bá 'í, ³ Kîlêyâbâ, ândré lâ iyikâ Åbîgâyîlâ,  yîzí Nâbâlâ kâ gôlâ jârîbâ mvâ Kârâmélê kâ 'ásî, Åbâsâlômô, ândré lâ iyikâ Mákâ, kúmu ángí Tâlâmâ Gësûrû kâ rî mvâ lâ 'dî, ⁴ Âdônijâ, ândré lâ iyikâ Hâgítâ, Sëfâtýâ, ândré lâ iyikâ Åbítâlâ, ⁵ Îtîrêyâmâ, ândré lâ iyikâ Ègélâ. "Dîyimvâ gólyíi âgô mvâ ró 'dî 'bá yí ndrî útî trá Hëbërónâ 'álâ.

Tâ Åbēnérê drí rû jâzô Dâwûdî ngâlâ rí

⁶ Gô'dá ajú zää nî'a sîsí 'álâ, ajú 'bû 'bá Dâwûdî kâ yí lâfâlé ajú 'bû 'bá gólyíi tâ 'bâ-tî Sôôlô kâ rí kâ lê 'bá rí 'bá yí bê. Åbēnérê âcâ trá fâfâ bê rôô ajú 'bû 'bá Sôôlô kâ yí lâfâlé sî.

⁷ Kâyî  zâ sî, Sôôlô rí mvâ Ísibôsêté drí Åbēnérê rí mõndrâ fêzô kí, gôlâ rî 'dû kôlê Sôôlô rí ânjô Rîzípâ bê gôlâ Áyâ rí mvâ ró rí. ⁸ Tâ Ísibôsêté drí âtâlé 'dî 'bâ Åbēnérê trá òmbâ ró rôô, gô'dá drílâ tâ âtâzô Ísibôsêté drí kí, "Ní ïsû áníkâ má â'dô Sôôlô rí drî 'bâ fâ'á yä? Tâ ïsû áníkâ kí, má rî  jílâ Yûdâ kâ yí pâlê 'dî yä? Îtôlê  kû ró, má rî trá tâ áñî átâ Sôôlô kâ kôlê 'dî, 'bâ-tî gôlâkâ gô'dá gôlâ rí  zî- zí yí bê tâ lâ yí kôlê 'dî, gô'dá má pâ áñî trá Dâwûdî drîgâ sî. Gô'dá ândrô nô, ní jâ rû trá má rû, ámâ ndrêlê tâ onjí 'bâ ró  okó 'dî bê! ⁹⁻¹⁰ Kúmu Ôvâri 'bâ tâ trá Dâwûdî drí kí, yí âa'dô kûmû trô'á vólé Sôôlô drîgâ sî ózowâ lâ yí bê fêlê Dâwûdî drí, gôlâ rî 'bâzó kúmu ángí ró Ísírâ'lélê drîlî gô'dá Yûdâ drîlî kpâ, îtôlê jârîbâ Dánâ kâ lësî bûuu jârîbâ Bërësébâ kâ rí 'álâ. Kúmu Ôvâri ôfë lângô má drí,  zô má  pâ Dâwûdî tâ 'dî 'bá yí drí rû 'êlê kô rí." ¹¹ Ísibôsêté trá  urî ró rôô Åbēnérê rí tâsî, gôlâ icâ tâ lögöle kô.

¹² Åbēnérê drí vörâ 'bá yí jôzó Dâwûdî ngâlâ Hëbërónâ 'álâ tâ âtâlé kí, "Ã'dî 'ê 'bâdrí nô rûlî nî yä? Ní lê tâ-drî má bê, má â'dô áñî pâ'á  jílâ Ísírâ'lélê kâ yí lögöle ndrî ní ngâlâ, tâlâ ní âa'dô ró kûmû ángí ró 'bâdrí Ísírâ'lélê kâ drîlî ndrî."

¹³ Dâwûdî drí vörâ 'bá yí jôzó tâ lögöle kí, "Åwô! Má â'dô tâ-drî lê'á ní bê, gô'dá tâ 'bâ 'bâ  lô 'nô sî, ní âtrô Sôôlô rí mvâ  anjô Mîkâlâ má drí,  zô ní âa'dô 'ê'á ânîlî ámâ ndrêlê rí." ¹⁴ Gô'dá Dâwûdî drí kpâ tâ jôzó Ísibôsêté Sôôlô rí mvâ ágô ró rí drí kí, "Ní lögö ámâ

ökó Míkálā vólé má drí. Má gí góla trá öjílā Fílísítíyā kâ yí ínyírkó ágô vō lâ yí kâ sî kámá-älô (100).”¹⁵ Ítí rî, Ísiböseté drí Míkálā rí trôzó vólé ágô lâ Páläfíyélë góla Läyisâ rî mvá drígá sî.¹⁶ Páläfíyélë drí 'dëzó kpâá yí ökó vósí nílî järíbâ mvá Bähürímî kâ 'álâ, góla rí trá nílî áwó ngöngö bê. Gõ'dá Ábënérë drí tâ átázó góla drí kî, “Ní gõ 'bâ 'álâ!” Góla drí gózo 'bâ 'álâ.

¹⁷ Ábënérë drí nízô drí 'bâ Ísirâ'élê kâ yí ngálâ tâ átálé gólyi drí kî, “Ní lë trá Däwûdî rî 'bâlē kúmú ángí ãníkâ ró ájkû ró.¹⁸ Ngbâângbânô nî 'é tâ rî goggó. Ní ïsü tâ góla Ôvârî drí átálé trá rî, ‘Má 'â'dô rû !bû 'bâ ámákâ Däwûdî rî 'bâ'á öjílâ ámákâ Ísirâ'élê kâ yí pâlé öjílâ Fílísítíyâ kâ yí drígá sî, gõ'dá kpá ájû-'bâ-ází gólyi kâ drígá sî ndrî.’”¹⁹ Ábënérë drí nízô tâ átálé öjílâ òrî Bënjimónâ kâ rî kâ yí drí, gõ'dá góla drí nízô Hëbëronâ 'álâ tâ góla òrî Bënjimónâ kâ yí gõ'dá òrî ázâ 'bâ yí Ísirâ'élê kâ yí bê drí tâ lâ kôlë 'élë 'dî átázó Däwûdî drí.

²⁰ Gõ'dá Ábënérë drí cázó Däwûdî ngálâ Hëbëronâ 'álâ ájû 'bû 'bâ nyâldî-trá (20) bê rî, Däwûdî drí ngá nyânyâ kárämâ kâ fêzó gólyi drí.²¹ Ábënérë drí tâ átázó Däwûdî drí kî, “Ámbâ ámákâ, má 'â'dô nî'á ngbâângbânô öjílâ Ísirâ'élê kâ yâ âsélé nî drí. Gólyi 'â'dô ámî lë'á 'â'dolé kúmú ángí iyikâ ró, gõ'dá nî 'â'dô ngá góla nî drí lêlê rî yî ûsú'á, nî 'â'dô 'bâdrî nô rû'á ndrî.” Däwûdî drí tâ átázó Ábënérë drí kî, góla 'â'dô rî'á drî-bâlâyî ró, gõ'dá Däwûdî drí góla rî áyézo nílî.

Tâ Ábënérë rî fûzó rî

²² 'Dîn vósí, Jöwábâ gõ'dá ájû 'bû 'bâ Däwûdî kâ ûrklâ kâ yí drí ágôzó vō ngá ôpâ kâ 'ásî ngá bê rôô. Gólyi ácâlé bê Däwûdî ngálâ rî, 'dîn Ábënérë yû Hëbëronâ 'á tolâ, tâlâ Däwûdî jô góla trá vólé tâ  dî sî.²³ Gõ'dá Jöwábâ ájû 'bû 'bâ iyikâ yí bê drí tâ ârizó kî, Ábënérë, Nérë rî mvá áâcâ trá Däwûdî ngálâ gõ'dá öođô góla trá tâ  dî sî.²⁴ Ítí rî, Jöwábâ drí nízô kúmú ángí Däwûdî ngálâ tâ átálé drîlâ kî, “Ní 'é 'â'dô tâ 'í yâ? Ábënérë âmî ní ngálâ, gõ'dá nî áyé góla nílî ìtí 'â'dô tâsî?”²⁵ Góla âmî nöngá nô ámî âdolé tâ ndrî ní drí rî'á 'êlâ rî yî nílî vō ndrî ní drí rîzô nílî 'álâ sî rí yí bê.”

²⁶ Jöwábâ áyéle bê Däwûdî rî, góla drí vörâ 'bâ yî jözó, nílâ Ábënérë rî lôndâlë, gõ'dá drîlîyî góla rî ûsúzô  drîlîyî vólé óró Sîrâ kâ lési. 'Dîn Däwûdî nijî iyikâ tâ 'dî  lôlâ kô.

²⁷ Gõ'dá Ábënérë ácâlé bê Hëbëronâ 'álâ rî, Jöwábâ drí góla rí trôzó gârâ drî 'bâráñâ tî 'álâ ró, nyé özô góla lë trá tâ kírâ ngilî drîlâ rî tî. Gõ'dá tolâ rî, drîlâ Ábënérë rî 'dîzô 'â'á ligú sî. Ítí rî, úfû Ábënérë trá, tâlâ góla fû Jöwábâ rî  drûpî Ásâhélë nî.²⁸ Gõ'dá Däwûdî  rîlî bê tâ 'dî rî, drîlâ tâ átázó kî, “Ôvârî nî trá kî, mâ drí  akó  odrâ tâ Ábënérë kâ 'â'.²⁹ Lâñô  dî Jöwábâ drî 'bâ-tî gólkâ bê ndrî, tâlâ góla fû Ábënérë nî!  zátú rî, lâñô 'â'dô 'bâ'á kárâ 'bâ-tî gólkâ 'â, öjílâ  urûkâ 'bâ-tî gólkâ 'âsî 'â'dô iyî 'bâ'á ngá lâzé bê ágô vō iyikâ 'âsî, öjílâ 'bâ-tî gólkâ  urûkâ 'â'dô 'bâ'á ngá lâzé 'ârî kâ bê, öjílâ  urûkâ 'â'dô 'bâ'á lisí 'bâ'á lôsî tâkô 'él'ê 'dî, ágô 'bâ-tî gólkâ 'âsî  urûkâ lâ yî 'â'a'dô  ufû'á lâ ájû 'â, gõ'dá öjílâ gólkâ  urûkâ lâ yî 'â'dô 'bâ'á lôfô bê rôô!”³⁰ Ítí rî, Jöwábâ gõ'dá iyî  drûpî Ábïsâyî bê lôgô iyî tâ  onjí vō trá Ábënérë rî fûzó tâ góla drí gólyi  drûpî Ásâhélë rî fûzó ájû 'â Gîbeyónî 'álâ 'dî tâsî.

Tâ Ábënérë rî  avô 'bâzó 'bû 'â rî

³¹ Gõ'dá Däwûdî drí tâ 'bâzó Jöwábâ yî drí öjílâ gólkâ yí bê ndrî itâ iyikâ ôsílî gõ'dá itâ gólyi lîrîkû ró rî yî sôlé 'dî. Gõ'dá öjílâ  onjí iyikâ áwó ngöngö bê sisí lési rô Ábënérë rî  avô drí. Gõ'dá áwó 'dî vô lâ 'â rî, kúmú ángí Däwûdî rî nyânyâ drí nízô gõlé gbârâkâ  avô bê 'dî  ugulî lâ lési.³² Ó'bâ Ábënérë rî  avô järíbâ Hëbëronâ kâ 'álâ, gõ'dá kúmú ángí Däwûdî drí áwó ngöozó  urû lô'dé Ábënérë kâ drí 'álâ góla rî tâsî, gõ'dá öjílâ ndrî drí kpá áwó ngöozó  urû.

³³ Däwûdî drí lôngó ngöozó  zâ sî Ábënérë rî tâsî nôtî:

“Ábënérë drâ iyî lôkí  akó  dô tâsî yâ?”

³⁴ Óombé góla rî drí kô,

gõ'dá óombé góla rî pá kpá kô.

Gólâ drâ, özô tâ őnjí ákó lé 'bá gólâ tâ őnjí 'bá drí fûlî nî rî kâtî!''
Gö'dá őjílâ drí gólâ rî áwô ngõzô kpâ ó'dí.

³⁵ Kâyî 'dî sî ɻítu kâkálü rî, őjílâ âtrô ngá nyânyâ trá fêlé Dâwûdî drí, gö'dá gólâ drí lâtrítrí ûtrizô kî, "Kúmú Ûvârî ūfû mâ vólé, özô má őnyâ ngá trá ákpâ drë ɻítu drí fî ákó rî!"

³⁶ Ӧjílâ ndrî ndrî tâ gólâ Dâwûdî drí 'élé 'dî trá, gö'dá gólîyî à'dô trá ndrî ăyîkô ró gólâ bê. Pâtî, tâ ndrî gólâ drí 'élé trá 'dî 'bá yî 'bá őjílâ ndrî trá ăyîkô ró. ³⁷ Ӧjílâ ndrî Dâwûdî kâ gö'dá őjílâ ndrî Ísîrâ'élê 'a rî 'bá yî nî trá kî, kúmú ángí Dâwûdî drí ákó ődrâ tâ Âbénérê kâ 'dî 'a. ³⁸ Dâwûdî drí tâ âtázó ajú 'bû 'bá íyikâ rî 'bá yî drí kî, "Nî nîjî kô kî, kâyî nô 'a rî, drî 'bá ámbâ Ísîrâ'élê kâ drâ trá yâ?" ³⁹ Gbô lé Kúmú Ûvârî őnjî mân kúmú ángí ró rî, mân à'dô trá fâfâ ákó őndrô nô. 'Diyimvâ Zérûyiyâ kâ, Jówâbâ Âbîsâyî bê, 'dî 'bá yî trá fâfâ bê gârâ má drîj sî. Tâ 'dî tâsî rî, Kúmú Ûvârî ôlôgô tâ őnjí vô őjílâ gólîyî tâ őnjí 'e 'bá 'dî 'bá yî drí!"

Tâ Ísîbôsétê rî fûzô rî

4 ¹ Gö'dá Sôôlô rî mvâ Ísîbôsétê drí tâ ârizô kî, úfû Âbénérê trá Hêbérónâ 'álâ rî, gólâ gö'dá trá үrî ró, gö'dá őjílâ Ísîrâ'élê kâ yî ndrî trá үrî ró. ² Ísîbôsétê cû drî-'bá ăjú 'bû 'bá kâ bê rî ădrûpî ró, gólîyî rî 'bá ngâ ăjú-'bá-ăzí kâ yî ôpâlé rî, Bânâhâ gö'dá Rêkâbâ bê gólîyî Rîmônâ rî mvâ yî 'dî jârîbâ mvâ Bêrôtâ kâ lâ 'gô'dâ őrî Bênjîmônâ kâ 'ásî. (Óndrê Bêrôtâ 'dî jârîbâ mvâ őrî Bênjîmônâ kâ rî kâ rô. ³ Tâlâ őjílâ sisí rî 'bá trá Bêrôtâ 'rá 'bá yî, râ 'iyî trâ vólé Gítayimî 'álâ, rîlî tolâ bûuu ácâlê őndrô nô.)

⁴ Gö'dá Sôôlô rî ózowâ ăzâ bê Jônâtánâ rî mvâ rô rû lâ Mêfibôsétê,  otíri Sôôlô yî Jônâtánâ bê fûu rî, 'dî gólâ trá ndrô bê njî. Tâ  drâ gólîyikâ kâ ácâlê bê jârîbâ Jêzérélê kâ lesi rî, gólâ rî  ndrî drí gólâ rî lôkôzô râzô nîlâ 'dêlê mvâ 'dî bê, gö'dá mvâ 'dî pá lâ yî kpârâtî drí  nôzô 'âdolé lîsî ró.

⁵ Kâyî  zâ sî, Rêkâbâ bê drí ngazô nîlî Ísîbôsétê drí 'bá 'álâ, gólîyî drí cazu tolâ  tû- yî gbîlî-gbîlî bê, 'dî gólâ drê lôvô'â. ⁶⁻⁷  kô gólâ  tîjó kâ tî 'dî trá lîndî'â  dû drí  drûgû lû'bîrî 'a, gö'dá  dû  stî trá lîfî lâ. Tâ 'dî tâsî rî, Rêkâbâ gö'dá  drûpî lâ Bânâhâ bê drí fîzô kírî jô 'álâ, gö'dá gólîyî fîlî bê rî, drîlîyî kôrô lâvûzô jô 'â Ísîbôsétê drí rîzô  dû kôlê rî 'álâ, 'dî gólâ  dû kô'â, drîlîyî gólâ rî 'dîzô fûlî. Gö'dá drîlîyî gólâ rî drî gâzô vólé  trôlê kpâa, gö'dá  fôzô 'wââ rô  acî tôle ngâcî gîrî kôrô sâfâj Jôrôdêni kâ 'ásî. ⁸ Drîlîyî Ísîbôsétê rî drî 'dî  trôzô, nîlâ fêlâ kúmú ángí Dâwûdî drí Hêbérónâ 'álâ, gö'dâ tâ âtázó drîlâ kî, "Ísîbôsétê rî drî rî'â nô, kúmú ángí Sôôlô rî mvâ rô rî, Sôôlô  jú-'bá-ăzí áníkâ  ujû trâ 'elâ  amî fûlî. Âmbâ,  ndrô nô, Kúmú Ûvârî  yê nî trá tâ  njí lôgôlê Sôôlô drí gö'dá ózowâ lâ yî bê."

⁹ Dâwûdî drí tâ lôgôzô gólîyî drí kî, "Mâ  trî lâtrítrí Kúmú Ûvârî lêdrê-lêdrê rô rî rû lâ sî, gólâ ámâ pâ 'bá nî lâjô 'ásî rî! ¹⁰ Vôrâ 'bá gólâ  mî 'bá mân ngâlâ Zîkîlágâ 'álâ,  drâ tâ Sôôlô kâ  talé rî, gólâ  stû tâ trá kî, yî  atâ tâ tândî 'i, gö'dâ má 'bá tâ trá gólâ rî fûzô. 'Dî drî-'â gólâ má drí fêlé drîlâ tâ tândî drîlâ  trôlê 'dî tâsî rî 'dî! ¹¹  dô 'bâ'â  njí rô rôô ángô tî, özô  jílâ  njí  zâ  fû  jílâ tâ ákó lé 'bá rî 'bá  dû kôlê yî drí jô 'a rî trá rî yâ? Má  dô ngbâângbânô tâ  njí  amî drí gólâ rî fûzô 'dî lôgô'â  amî drí, gö'dâ má  dô  amî lôvô-lôvô trô'â vólé  angô 'ásî!"

¹² Dâwûdî drí tâ 'bâzô  jú 'bû 'bá íyikâ yî drí Rêkâbâ yî Bânâhâ bê fûzô vólé, gö'dá gólîyî drí  gâzô pâ lâ yî bê vólé, gö'dâ rû'bâ lâ yî 'izô  rû  nyî  apâpâ mvâ tî Hêbérónâ 'álâ. Drîlîyî Ísîbôsétê rî drî trôzô gö'dâ 'bâzô lâ lô'dé Âbénérê kâ rî 'á Hêbérónâ 'álâ.

Tâ Dâwûdî drí 'bâzô kúmú ángí Ísîrâ'élê kâ rô Yûdâ bê rî

(1 Ámbâ 11:1-3)

5 ¹ Gö'dâ  rî Ísîrâ'élê kâ gólîyî gö 'bá drî- ljî drî 'álâ rî ndrî drí  yî  anîzô Dâwûdî ngâlâ Hêbérónâ 'álâ tâ  talé drîlâ kî, "Âmâ ndrî  jílâ 'álô 'i. ²  kû rô rî, 'dî Sôôlô drê bê kúmú ángí  amâkâ rô rî, nî 'dê trá sisí drî 'bá  jú kâ rô  jílâ Ísîrâ'élê kâ yî drí ndrî, gö'dâ Kúmú Ûvârî 'bá tâ trá kî, nî  dô 'dê'â sisí, gö'dâ nî  dô 'bâ'â kúmú ángí gólîyikâ rô gólîyî

dri'lí." ³ Ítí rí, drí-'bá ndrī Isírá'élē kâ yî ácâ 'bá trá Däwúdî ngálâ Hébérónâ 'álâ 'dî 'bá yî drí tâ 'býzó gólâ bê. Gólîyî drí dô dázó gólâ drí, gô'dá Däwúdî drí 'á'dózó kúmú ángí Isírá'élē kâ ró. ⁴ Däwúdî trá ndrô bê nyâ'dí-trá-drí-lâ-ngâ-mûdrí (30), gólâ òtirí 'bâk kúmú ángí ró rí, gô'dá gólâ rû kúmú trá ndrô nyâ'dí-rí. ⁵ Gólâ rí trá Hébérónâ 'álâ òjílâ Yúdâ kâ yî drílî kúmú ángí ró ndrô njî-drí-lâ-rí, párá njî-kázíyá bê. Gô'dá gólâ rí trá Yérösâlémâ 'álâ òjílâ Isírá'élē kâ yî gô'dá Yúdâ yí kâ bê drílî ndrô nyâ'dí-trá-drí-lâ-ngâ-mûdrí-drí-lâ-ngâ-nâ (33).

Tâ Däwúdî drí Yérösâlémâ rí rûzó rí

(1 Ámbá 11:4-9; 14:1-2)

⁶ Däwúdî rí 'bâzó kúmú ángí ró òrñí Isírá'élē kâ yî drílî ndrî rí vósí rí, kôrô Däwúdî ajú 'bû 'bá íyikâ yî bê drí nîzô Yérösâlémâ 'álâ 'ezó 'délé ajú bê òjílâ Jébúsâ kâ rí 'bá tólâ rí 'bá yî drí. Òjílâ Jébúsâ kâ 'dî 'bá yî ïsü íyikâ kí, Däwúdî icâ kô järíbâ 'dî rûlî, gô'dá gólîyî drí tâ atázó kí, "Ní icâ kô afílî nöngâ, lïfî ãkô lé 'bá gô'dá lísí 'bá yî bê 'âdô ïyî ãnî ikílâ nî afî ãkô nöngâ." ⁷ (Gô'dá sisí 'álâ rí, Däwúdî 'á'dô järíbâ Ziyónâ kâ 'bárâjâ âmbâ-âmbâ bê 'dî rûlâ, gô'dá áâ'dô zí'lâ, Järíbâ Däwúdî.)

⁸ Kâyî ná tú, Däwúdî drí tâ atázó ajú 'bû 'bá íyikâ yî drí kí, "Òjílâ gólîyî lë 'bá òjílâ Jébúsâ kâ yî pélê rí 'bá yî, gólîyî ôñi kôrô pávó ïnyákû zéle sî, òjílâ drí rûzó nîlî lîmvû âbêlê òjílâ järíbâ kâ 'dî 'bá yî drí rí 'ásî, gólîyî ô'dê ró ajú-'bá-âzí ámákâ gólîyî lïfî ãkô lé 'bá ró rí yî, gô'dá lísí 'bá yî bê rí drí." Tâ 'dî tâsí rí, ókî nî rí, "Lïfî ãkô lé 'bá, lísí 'bá bê ñfî ïyî kô jô Kúmû kâ 'á."

⁹ Gô'dá järíbâ 'bárâjâ bê âmbâ-âmbâ ró 'dî rûrû lâ vósí rí, Däwúdî drí rûzó 'á lâ gô'dá rú lâ zízó, Järíbâ Däwúdî kâ. Gólâ drí järíbâ âzâ 'dizó âmbâ-âmbâ ró 'bárâjâ sî, drí 'bárâjâ sisí 'dî rú, itôlê vô ïnyákû ê'bezó gôlé ïtú drí âfôrê lésí ró lütû drí rí lésí. ¹⁰ Däwúdî rí fâfâ rí trá mbâlê 'âdôlê rôô takoñî, tâlâ Kúmû Ôvârî mbârâkâ ãkî rí bê gólâ bê.

¹¹ Kúmû ángí Hírámâ järíbâ Tírá drílî rí drí òjílâ lósí kâ ãjózô Däwúdî drí, gólîyî ânî òjílâ rí 'bá ngâ 'edélef fê 'ásî rí 'bá yî bê, gô'dá jo bê 'bá kúnî sî rí 'bá yî bê kpâ, gólîyî âtrô fê ôzô tîkâ kâtí ûlîlî trá njâa rí 'bá yî kpâa jô ángí 'dizó Däwúdî drí. ¹² Ítí rí, Däwúdî drí nîzô lâ kí, pâtí, Kúmû Ôvârî 'bá yî trá kúmû ángí ró òjílâ Isírá'élê kâ yî drílî, gô'dá gólâ 'bá yî trá fâfâ bê rôô kúmû 'á òjílâ íyikâ yî tâsí.

'Dîyímvá Däwúdî kâ yî tîlî Yérösâlémâ 'álâ rí

(1 Ámbá 14:3-7)

¹³ Gô'dá âfô-âfô Däwúdî kâ Hébérónâ 'ásî rí vósí rí, gólâ trô ãnjô yî gô'dá ôkô ãzâ yî bê trá dûû Yérösâlémâ 'á tólâ, gô'dá gólâ tî 'dîyímvá ágô ró rí yî, gô'dá 'dîyímvá ãnjô ró rí 'bá yî bê trá dûû. ¹⁴ Nôô 'dîyímvá ágô ró rí 'bá yî tîlî gólâ drí Yérösâlémâ 'álâ rí rú lâ yî ïdî: Sámôwâ, Sôbâbâ, Nâtánâ, Sôlômónâ, ¹⁵ Íbârâ, Élîsowâ, Nêfégë, Jâfîyâ, ¹⁶ Élîsámâ, Élîyâdâ, gô'dá Élîfélétê bê.

Tâ Däwúdî drí ajú 'bû 'bá Filisítíyâ kâ yî pêzó rí

(1 Ámbá 14:8-17)

¹⁷ Gô'dá òjílâ Filisítíyâ kâ yî ârî tâ trá kí, Däwúdî gô'dá trá 'dî kúmû ángí Isírá'élê kâ 'i. Ítí rí, ajú 'bû 'bá gólîyîkâ drí tâ 'bâzó 'ezó gólâ rí rûlî. Gô'dá Däwúdî ârîlî bê tâ 'dî rí, drílâ nîzô vô âmbâ-âmbâc ró íyî lâpî kâ 'álâ. ¹⁸ Ajú 'bû 'bá Filisítíyâ kâ yî drí ânîzô rû ê'bélé fâfâ Rêfâmîd kâ 'á ânyî Yérösâlémâ rú rîlî 'á lâ. ¹⁹ Ítí rí, Däwúdî drí Ôvârî rí ijízó kí, "Má ô'dê ajú 'bû 'bá Filisítíyâ kâ yî dríjî ajú bê yâ? Ní 'âdô mbârâkâ fê'á má drí gólîyî pêzó yâ?" Ôvârî drí tâ lôgôzó kí, "Âwô, ní 'dê gólîyî drí, má 'âdô mbârâkâ fê'á ní drí gólîyî pêzó!"

²⁰ Ítí rí, Däwúdî drí nîzô 'délé ajú bê ajú 'bû 'bá Filisítíyâ kâ yî dríjî gólîyî pêlê. Drílâ tâ atázó kí, "Ôvârî bî ajú-'bá-âzí ámákâ yî trá, ôzô lîmvû ândrê drí tîlî vô bîlî rí kâtí." Ítí rí,

^{c5:17} Vô 'dî rú lâ vô âmbâ-âmbâ Ädôlámâ kâ, Däwúdî lâpî yî trá tólâ sisí. Nî zí 1 Sámôwéle 22:1.

^{d5:18} Fâfâ Rêfâmî kâ 'dî rîlâ gôlé ïtú drí fîrî 'álâ Yérösâlémâ drí, gô'dá gôlé drí-lijí drí lésí ró Ädôlámâ drí.

vō 'dī rū lā zīzō Bāálā Pērāzimī.^e ²¹ Ajú 'bū 'bá Filisitíyā kā yī rālé bē rī, gólīyī áyē óvārí líndrī iyikā yī trá vólé, gō'dá Dāwudī yī ajú 'bū 'bá iyikā bē drí trōzó lā yī vólé.

²² Gō'dá kāyī ̄ázā sī, ajú 'bū 'bá Filisitíyā kā yī drí kpá gózó vólé fáfā Rēfámī kā 'álā nī'ā rīlī tólā ó'dí. ²³ Dāwudī drí Óvārí rī iyizó kpá ó'dí tā 'dī tāsī, gō'dá Óvārí drí tā lōgōzó drilā kī, "Ní 'dē gólīyī drīñ nōngá sī kō, gō'dá nī'ā nī dīrī gólīyī rū sī, gō'dá nī 'dē rō gólīyī drīñ gōlē ̄ázā lési rō anyī bālāsámā fē lāgatí. ²⁴ Özō nī ̄árrī ngá ̄ayí trá bālāsámā fē drīñ, özō ajú 'bū 'bá rī nīlī nī'ā rī tī rī, gō'dá nī 'dē 'wāā'wā gólīyī drīñ, tālā má 'dō 'dē'ā sīsī ̄ánī drí, nī'ā ajú 'bū 'bá Filisitíyā kā yī pēlē." ²⁵ Dāwudī drí tā Kúmú Óvārí drí 'bālē drilā 'dī 'ezō itī, gō'dá gólīyī drí ajú 'bū 'bá Filisitíyā kā yī úfuzó vólé itōlē Gībēyōñ 'asī nīlī Gēzērē 'álā.

Tā sāndukū tā-drī lēlē kā ̄atrōz Yērōsälémā 'álā rī

(1 Āmbá 13:1-14; 15:1-23; 16:1-3; 16:43)

6 ¹ Dāwudī drí ajú 'bū 'bá tāndí ̄Isīrā'élē kā yī ̄azízó kútū-nyā'dī-trá-drī-lā-ngā-mūdrī (30,000). ² Gōlā drí gólīyī drizó Bāálā 'álā Yúdā 'á, ̄á'dō rō gólīyī ̄áatrō rō sāndukū tā-drī lēlē Óvārí kā rī kā nā Yērōsälémā 'á, rú lā zīlī, sāndukū tā-drī lēlē Óvārí mbārākā ̄akī ngā ̄angō 'á nō 'bā yī drīlī ndrī rī kā. Mālāyikā línndrī rī gólīyī ipálē trá sāndukū 'dī tī lā drīñ 'dī 'bā yī, Óvārí rī rīlī mālāyikā línndrī 'dī 'bā yī lāfālē. ³ Gólīyī nī trá ̄atrōlā ̄Abīnādābō drí jō 'asī lūtū drí lési, gō'dá nīzō 'bālā ̄árabiyā ó'dí itī ̄ágō yī drí rīzō sēlā rī drīñ. Úzā yī ̄Ahíyō bē ̄Abīnādābō rī mvā yī rī iyikā vō lā ndrēlē nī, ⁴ ̄Ahíyō 'dē iyikā nī sīsī lési rō, gō'dá Úzā rīdī iyikā ̄árabiyā 'dī gārā lā 'á. ⁵ Dāwudī gō'dá ̄ojilā ̄Isīrā'élē kā yī bē ndrī trá rīlā ̄andū tō'ā gō'dá lōngō ngōngō yī bē fāfā sī ndrī Kúmú Óvārí rī lūyīlī. Gólīyī rī trá kū'dī ̄ángi ̄ángi gō'dá fīnyāwā-fīnyāwā rī 'bā yī cālē, lātī yī, kōyā yī, gō'dá ̄adī rīlā cālā ngīlī-ngīlī rō rī yī cābē.

⁶ Gō'dá gólīyī cālē bē vō Nākónā drí ̄adrūgú iyikā cāzō rī 'á rī, itī gólīyī rī 'bā sāndukū tā-drī lēlē Óvārí kā rī kā 'dī sēlē rī yī drí 'ezō 'dēlē, gō'dá Úzā drí iyī drí ̄ijōzō 'wāā rō sāndukū tā-drī lēlē kā 'dī ̄atīlī.^f ⁷ Kōrō Kúmú Óvārí drí ngāzō ̄ombā rō Úzā bē, gō'dá gōlā rī fūzō vólé, tālā gōlā ̄injī sāndukū tā-drī lēlē Óvārí kā rī kā kō. Úzā drā ̄akpā tólā sāndukū tā-drī lēlē Óvārí kā rī kā 'dī lāgatí. ⁸ Dāwudī gō'dā drá ̄ombā rō tā gōlā Kúmú Óvārí drí lānō fēzō Úzā drí 'dī 'á. Itī rī, vō 'dī rū lā zīzō Pērēzē Úzā,^g būūū ̄andrō nō.

⁹ Gō'dá Dāwudī trā ūtī rō, drīlā tā atázō kī, "Má ̄á'dō sāndukū tā-drī lēlē Óvārí kā rī kā nō trō'ā má bē ̄angō tī rō ngbāāngbānō yā?" ¹⁰ Itī rī, drīlā tā 'bāzō gāzō dō sāndukū tā-drī lēlē Óvārí kā rī kā 'dī trōlē kpā yī bē Yērōsälémā 'álā. Vō lā 'á rī, gōlā drí pāvō jāzō, gō'dá trōzō lā Gātā lē 'bā rū bē ̄Obēdē ̄Edómē rī drí jō lālā. ¹¹ Sāndukū tā-drī lēlē kā 'dī rī trá tólā párā nā, gō'dá Kúmú Óvārí drí ̄orē fēzō ̄Obēdē ̄Edómē drí 'bā-tī gōlākā bē.

¹² Gō'dá Dāwudī ̄árilī bē tā kī, Kúmú Óvārí fē ̄orē trá 'bā-tī ̄Obēdē ̄Edómē kā drí ngā gōlākā yī bē ndrī sāndukū tā-drī lēlē Óvārí kā rī kā 'dī tāsī rī, itī rī, Dāwudī drí ̄ojilā jōzō sāndukū tā-drī lēlē Óvārí kā rī kā 'dī ̄atrōlē ̄Obēdē drí jō lési gō'dā trōlē Yērōsälémā 'álā ̄ayīkō ̄ambā sī. ¹³ Özō ̄ágō gólīyī rī 'bā sāndukū tā-drī lēlē Óvārí kā rī kā trōlē 'dī 'bā yī ̄inngā ̄iyī pā trá ̄acī tōrē 'á njī-káziyā rī, Dāwudī drí tā 'bāzō gólīyī drí ̄adrēzō. Gō'dá gōlā drí itī ̄ángi ̄ágō rō rī gō'dā itī jōrā ̄inngā 'bā ̄inngā rī lāgatí fēlē Kúmú Óvārí drí ngā ̄fēfē rō. ¹⁴ Dāwudī drí itā kútūwā sōzō 'dī rīzō ̄andū tōlē itī fāfā sī ndrī Kúmú Óvārí rī lūyīzō. ¹⁵ Lātī 'dī 'á rī, Dāwudī gō'dā ̄ojilā ̄Isīrā'élē kā yī bē ndrī ̄ajī ̄iyī sāndukū tā-drī lēlē kā trá Yērōsälémā 'álā ̄ayīkō ̄ambā sī, ̄otrē-̄otrē yī bē gō'dā gūnīyā vōvō yī bē.

¹⁶ Gō'dá ̄áatrōlē bē sāndukū tā-drī lēlē kā jārifibā Yērōsälémā kā 'álā, Mīkālā, Sōolō rī mvā ̄anjō drí vō ndrēzō kōrō ̄upī jō kā 'ásī, gō'dá drilā iyī ̄ágō kúmú ̄ángi Dāwudī rī ndrēzō ̄andū tō'ā Kúmú Óvārí rī lūyīzō. Gō'dá Mīkālā rī 'álé drí gīzō gōlā rū.

^e5:20 Rú Bāálā Pērāzimī 'dī tā ifī lā kī, Kúmú Óvārí bī gólīyī nī.

^f6:6 ̄Ó'bā tā trá kī, ̄ojilā ̄odō sāndukū tā-drī lēlē Óvārí kā rī kā 'dī kō.

^g6:8 Pērēzē Úzā 'dī tā ifī lā kī, "Lānjō Fēlē Úzā drí" rī.

¹⁷ Góliyí drí sāndukū 'dī 'bāzó gūgū gólâ Dāwúdī drí édélé drílâ rí 'á. Gō'dá Dāwúdī drí kōrōnyā yí lžoz zálé félé ngá fēfē rû ámû-ámû kâ bê Kúmú Óvârî rí lûyízó. ¹⁸ Dāwúdī ndlél bê ngá fēfē 'dī rí, gólâ drí örë fëzô òjílâ drí Óvârî mbârâkâ ãkî rí rú lâ sî. ¹⁹ Gō'dá ngá lânjízó gólîyí drí ndrî. Gólâ fë ámbâtâ kpékere âlô-âlô, a'wâ lô'bílîh rí yí, lô'wâ âlâ'bâ kâ ámôlé trá lârâkô bê òzô ámbâtâ kâtí rí 'bâ yí bê âlô-âlô òkó yí gô'dá ágô yí bê drí ndrî. Gō'dá gólîyí drí ndrî gôzó iyí drí 'bâ 'ásî.

²⁰ D'íi vósi, Dāwúdī drí gôzó 'bâ 'álâ nî-bê-yâ félé 'bâ-tî iyíkâ drí rí, Mîkálâ drí âfôzó gólâ ngálâ tâ átâlé drílâ kî, "Nî fî kúmú ángí ïsîrâ'lél kâ 'í yâ? Ní 'bâ nî trá tâ ânyí kâ 'élé, òzô ágô ayô ró rí kâtí ândrô nô, rizó ãndú tôlê áni rû'bâ 'âdâlê ívî, rû 'l'bû 'bâ áníkâ òkó rô rí 'bâ yí ândrá!"

²¹ Dâwúdî drí tâ lôgôzó drílâ kî, "Mâ rí ãndú tôlê Kúmú Óvârî rí lûyízó, gólâ ámâ njí 'bâ áni átâ rí vô 'á 'bâ-tî gólâkâ bê, gô'dá ámâ 'bâzó 'l'dî kúmú ángí rô òjílâ iyíkâ ïsîrâ'lél kâ yí drílî rí. Gô'dá má â'dô zââ ãndû tôlê Kúmú Óvârî rí lûyízó. ²² Gô'dá má â'dô tâ ânyí kâ òzô ayô kâtí 'dî 'é'a kôrô 'dî' dríyî sî, ní â'dô tâ ïsû'lâ kî, mâ ngá tâkô 'í, gô'dá òkó rû 'l'bû 'bâ yí â'dô iyí zââ ámâ ïnjk'â gäraqâ!"

²³ Mîkálâ, Sôôlô rí mvâ ânjô, tí mvâ âzâkâ kô.

Vôrâ Óvârî drí átâlî kôrô Nâtánâ 'ásî Dâwúdî drí rî

(1 Ämbâ 17:1-15)

⁷ ¹ Kúmú ángí Dâwúdî rî trá tândí ró jô ángí iyíkâ 'á, gô'dá Óvârî drí gólâ rí 'bâzó rîlî tâ â'dî sî ãjú-'bâ-âzí âkó. ² Gô'dá kúmú ángí Dâwúdî drí tâ átâzó tâ ângû 'bâ Nâtánâ drí kî, "Nöngâ má rî rîlî jô tândí édélé fë tândí 'ásî rí 'á, gô'dá sândukû tâ-drí lêlê Óvârî kâ rí kâ òjílâ iyíkâ yí bê, rî iyíkâ drë rî'g gûgû 'á!" ³ Nâtánâ drí tâ lôgôzó kî, "Ní 'ê tâ ní drí ïsûlî 'é'a 'éâl rí, tâlâ Óvârî bê ní bê."

⁴ Gô'dá ngâcî 'dî sî rî, Óvârî drí tâ átâzó Nâtánâ drí kî, ⁵ "Ní nî tâ átâlé rû 'l'bû 'bâ ámâkâ Dâwúdî drí kî, mâ âtâ drílâ nötî, 'Â'dô nî Dâwúdî 'l'dî kô 'é 'bâ jô ángí 'dîlî má drí rîzô 'á lâ. ⁶ Ndrô gólâ má drí òjílâ ïsîrâ'lél kâ yí pâzô Mâsîrî 'ásî rí 'á bûuû ngbaângbânô, má rí jô ángí 'á kô. Má rí trá zââ rî'â â'dû kôlê gûgû 'á, lâmû vô âzâ 'bâ yí 'ásî ndrî rí tú. ⁷ Âcî ámâkâ òjílâ ïsîrâ'lél kâ yí bê 'dî 'bâ yí 'ásî ndrî rî, má ïjí drí-'bâ âlô gólâ má drí njîlî nî rî, 'l'dî ró jô ángí má drí fë tândí 'ásî kô."

⁸ "Ítî rí, ní âtâ rû 'l'bû 'bâ ámâkâ Dâwúdî drí kî, Óvârî mbârâkâ ãkî rí kî drílâ, 'Mâ âtrô nî Dâwúdî kâbîlkî vó ndrêrê 'ásî ômâ 'álâ, gô'dá má 'bâ nî trá drí-'bâ òjílâ ïsîrâ'lél kâ yí kâ ró. ⁹ Má â'dô trá nî bê vô ndrî ní drí nîzô 'á lâ 'ásî rî 'á, gô'dá má pâ nî trá ãjú-'bâ-âzí áníkâ yí pêlê ndrî âcî áníkâ 'ásî ndrî. Mâ â'dô ânî rû 'bâ'l lîkûlî, òzô kúmú ángí gólâ kûmû lâ drí lâyûlî ángô 'ásî ndrî rí kâtí. ¹⁰⁻¹¹ Má njî vô trá òjílâ ámâkâ ïsîrâ'lél kâ yí drí, gô'dá má 'bâ gólîyí trá rîlî tâ 'dî sî, nöngâ ãjú-'bâ-âzí yû 'ê 'bâ lâjô félê gólîyí drí. Ítôlê ndrô gólîyí drí âfîzô vô nô 'á rî sî, òjílâ ãwâlákâ rí trá 'dîlê gólîyí drîj' ãjû bê. Gô'dá tâ 'dî 'bâ yí 'é rû kô 'dî. Má 'bâ tâ 'éâl ní drí kî, mâ â'dô ânî pâ'a ãjú-'bâ-âzí áníkâ yí drígâ sî ndrî gô'dá ózôwâ fë'a ní drí dûu. ¹² Òzô ní òdrâ trá gô'dá ôo'bâ nî 'bû 'á lô'dé ânî â'bîyâ yí kâ lâgâtí rí, mâ â'dô ânî mvâ âlô rî 'bâ'a kúmú ángí ró, gô'dá má â'dô kûmû gólâkâ vó lâ ndrê'a, kûmû gólâkâ 'bâlê rîlî zââ ámbâ-âmbâ ró. ¹³ Gólâ â'dô jô ángí 'dîlâ nî má drí, gô'dá má â'dô kûmû gólâkâ vó lâ ndrê'a, òrî ró zââ ámbâ-âmbâ ró. ¹⁴ Mâ â'dô 'bâ'a gólâ rí átâ ró, gô'dá gólâ â'dô 'bâ'a ámâ mvâ ró. Òzô gólâ ò'ê tâ ònjí rí, mâ â'dô lâjô fë'a drílâ, òzô átâ drí lâjô fëre iyî mvâ drí rí kâtí. ¹⁵ Gô'dá má icâ kô gólâ rí lôvô âyéle, òzô má drí 'êrê lâ trá Sôôlô drí rí tí, mâ âyê gólâ trá vôle, gô'dá ámî 'bâzó 'l'dî kûmû ángí ró. ¹⁶ Ní â'dô 'bâ'a zââ ózôwâ yí bê, gô'dá má â'dô kûmû áníkâ 'bâ'a rîlî zââ gbâdû ãdûkû âkó. Kûmû áníkâ icâ ndelê kô."

¹⁷ Nâtánâ drí tâ gólîyí Kúmú Óvârî drí átâlé yí drí 'dî 'bâ yí âtâzó ndrî Dâwúdî drí.

^{h6:19} Íbûrû tî sî, nîgî lô'wâ bâlâ kâ ámôlé trá lârâkô bê òzô ámbâtâ kâtí rí yí a'wâ lô'bílî rí yí vô 'á.

Rātāā Dāwúdī kā 'élé ãwô-ítí 'ezó Kúmú Ôvârî drí rî

(1 Āmbá 17:16-27)

¹⁸ Gō'dá kúmú ángí Dāwúdī drí nízó fflí gūgū Ôvârî kâ 'álâ, rílî vüdrí sãndúkū tâ-drí lélê kâ ándrá rātāā 'élé kî, "Kúmú Ôvârî öjílâ drí'lí ndrî rí, má á'dó kô tândí ró 'bâ-tî ámákâ bê tâ tândí ndrî gólîyî ní drí 'élé má drí 'bâ-tî ámákâ yî bê rî vó ró." ¹⁹ Gō'dá ngbâângbânô rî, nî rî'á tâ tândí 'élé'rô má drí, gō'dá ní 'bâ tâ trá 'ezó tâ tândí 'élé ámâ ózôwá yî drí ȝizatû. 'Dîl' lâtí gólâ ní drí rîzô tâ 'élé öjílâ áníkâ yî drí rî 'dî yâ? ²⁰ Má tâ ákô rôô 'élé'á átâlâ ní drí, nî nî má trâ rû 'bû 'bâ áníkâ ró. ²¹ 'Dîl' tâ gólâ ní drí lélê rû 'élé rî 'dî. Ní 'ê tâ ángí ángí 'dî 'bâ yî trá, áâ'dô rô ámâ lîfjî imbâzó. ²² Kúmú Ôvârî ngâ ámbâ drí'lí ndrî rí, nî 'dî ámbâ gârâ! Ôvârî ázâ 'bâ dâwâq' ózô ní tí, má nî trá kî, nî 'dî cé Ôvârî 'i pâtî. ²³ Órî ázâ yû ȝnyâkú drîj nõngâ ózô orî Isîrâ'lé kâ rî tí, gólîyî ní drí pâlé trá râgî 'ásî, gólîyî 'bâzô öjílâ iffî áníkâ ró. Ání rú lâ'bû trá ángô 'ásî ndrî, tâ lârâkô ángí ángí ní drí 'élé öjílâ áníkâ Isîrâ'lé kâ yî drí 'dî 'bâ yî sî. Ní drô öjílâ ázâ 'bâ yî trá ôvârî gólîyîkâ yî bê ndrî nînî öjílâ áníkâ yî kâ tú, gô'dâ ní lôfô öjílâ nô 'bâ yî trá Mâsîrî lési, gólîyî áâ'dô ró öjílâ ání iffî kâ ró. ²⁴ Ní 'bâ öjílâ Isîrâ'lé kâ yî trá á'dôlé áníkâ ró zââ ghâdú, gô'dá nî Kúmú Ôvârî á'dô trá Ôvârî gólîyîkâ ró.

²⁵ "Gō'dá ngbâângbânô rî, Kúmú Ôvârî, ní 'ê tâ ndrî gólîyî ní drí tâ lâ yî 'bâlê trá tâ 'bâ'bâ ró, 'élé'á 'élé'âlê má drí ámâ ózôwá yî bê rî zââ ghâdú. ²⁶ Ání rú á'dô 'bâlâ ángí rô, gô'dá öjílâ ndrî á'dô zââ ání zî'á kî, 'Ôvârî mbârâkâ ákî öjílâ Isîrâ'lé kâ drîlî rî.' Gô'dá ní á'dô kûmû ámákâ vó lâ ndrê'á zââ. ²⁷ Ôvârî mbârâkâ ákî rî, Ôvârî Isîrâ'lé kâ! Má 'ê râtââ nô ní drí ȝrî ákô, tâlâ ní á'dâ tâ 'dî 'bâ yî trá ndrî má rû 'bû 'bâ áníkâ drí, gô'dá ní átâ tâ trá má drí kî, ní á'dô ámâ ózôwá yî 'bâlâ kúmû ángí yî ró zââ bâdî ȝdûkû ákô.

²⁸ "Gō'dá ngbâângbânô, Kúmû, nî Ôvârî 'i. Ní rí trá tâ ndrî gólîyî ní drí tâ lâ 'bâlê trá 'élé'âlê 'bâ yî 'élé', gô'dá ní 'bâ tâ trá 'ezó tâ tândí nô 'bâ yî 'élé'âlê má drí. ²⁹ Má ȝjî nî ȝrê fêlê ámâ ózôwá yî drí, tâlâ gólîyî orî ró zââ ȝrê áníkâ zêlê, tâlâ ní 'bâ trá á'dôlé ȝtî tâ 'bâ'bâ ró, gô'dá ȝrê áníkâ áâ'dô ámâ ózôwá yî drîj zââ ghâdú ȝdûkû ákô."

Tâ Dâwúdî drí ȝjú-'bâ-ȝzí ȝyikâ yî pêzô rî

(1 Āmbá 18:1-17)

8 ¹ 'Dîl' vósí rî, kúmû ángí Dâwúdî drí nízó 'dêlê ȝjú 'bû 'bâ Fîlîsîtîyâ kâ yî drîj kpâ 'dî, gólâ drí gólîyî pêzô, gô'dá jârlîbâ ángí gólîyîkâ rûzô gólîyî drîgâ sî.

² Gô'dá gólâ drí ȝjú 'bû 'bâ Môwâbâ kâ yî pêzô. Gólâ drí ȝjú 'bû 'bâ Môwâbâ kâ yî ȝurûlî ȝjú 'ásî rî 'bâ yî 'bâzô ȝyîlî vüdrí, gô'dá drîlî gólîyî 'bîzô bâgô sî. Gô'dá gólîyî 'bîlî bâgô sî sîsî rî gô'dâ rî lâ bê rî ȝfuzô vôle, gô'dá 'bîlî nâ lâ ró rî gólîyî ȝyézô lêdrê-lêdrê ró. Gólâ 'ê tâ 'dî trá ȝtî ándâlê ándâlê ȝjú 'bû 'bâ 'dî 'bâ yî drí. ȝtî rî, öjílâ Môwâbâ kâ yî drí tâ kôzô kúmû ángí Dâwúdî áâ'dô ró drîj 'bâ ȝyikâ ró, ômbê gîlî gólâ drí.

³ Gô'dá kúmû ángí Dâwúdî drí kúmû ángí Zóbâ kâ pêzô, gólâ 'dî Hâdâdêzâ, Rêhôbô rî mvâ 'i. 'Dîl' Hâdâdêzâ trá nîlâ ȝsê vô ȝyikâ trôlê trá ȝkû rô ȝanyâ Yüfêrêtê kâ rû sî rî 'bâ yî rûlî lôgôlê rî tú. ⁴ ȝjú 'dî 'á rî, Dâwúdî rû ȝjú 'bû 'bâ kúmû ángí 'dî kâ gólîyî rî 'bâ râlê árâbîyâ gólîyî ȝsânî drí rîzô sêlâ rî 'bâ yî sî rî 'bâ yî trá kútû-njî drîj lâ-rî (7,000), gô'dá ȝjú 'bû 'bâ gólîyî rî 'bâ nîlî pâ sî rî 'bâ yî rûzô kútû-nyâ'dî-trá (20,000). Gólâ drí ȝsânî árâbîyâ sê 'bâ rî 'bâ yî ȝyézô kámâ-âlô (100) tândí ró, gô'dá drîlâ ȝmbûkû lâ 'dî 'bâ yî idrî pâ lâ yî kâ ȝongízô ndrî.

⁵ Gô'dá öjílâ orî Árâmâ kâ rî kâ yî rî 'bâ Dâmâsékâ 'á rî 'bâ yî drí ȝjú 'bû 'bâ yî ȝjózô kúmû ángí Hâdâdêzâ rî pâlé rî, ȝjú 'bû 'bâ Dâwúdî kâ yî drí 'dêzô gólîyî drîj ȝjú bê, gô'dá gólîyî ȝfuzô kûtû-nyâ'dî-trâ-drîj-lâ-rî (22,000). ⁶ Gô'dá Dâwúdî drí vô ȝjú 'bû 'bâ kâ 'bârâñâ bê drîj rî ázâ 'bâ yî ȝedézô ȝjú 'bû 'bâ ȝyikâ yî drí 'bâdîrî gólîyîkâ 'a tolâ. Gô'dá öjílâ 'bâdîrî 'dî kâ rî ȝyikâ rî ȝnjîlî 'dî, gô'dá rîzô ômbê gîlî gólâ drí. Kúmû Ôvârî fê mbârâkâ trá Dâwúdî drí ȝjú-'bâ-ȝzí ȝyikâ yî pêzô vô 'ásî ndrî. ⁷ Dâwúdî drí cákâ ȝedézô dâabô 'ásî gólîyî drîj 'bâ ȝjú 'bû 'bâ Hâdâdêzâ kâ yî kâ yî drí rî'âlâ trôlê rî rûzô âtrôlê Yêrôsâlémâ 'álâ. ⁸ Gólâ

trō kpá ḥdī bōrónjī kā trá rōō jārībā Tébā kā gō'dá Bērōtāyī kā 'ásī, jārībā gólīyī Hādādēzā drí rūlī rī rī.

⁹ Kúmú ángí Tóyī gólā Hāmáta kā rī, árī tā trá kī, Dāwúdī pē ājú 'bū 'bá Hādādēzā kā yī trá ndrī.¹⁰ Gō'dá drílā íyī mvá Jōrámā rī jōzó, nī'á nī'bē-yā félē Dāwúdī drí, gō'dá nī'á kpá gólā rí lūyīlī tā gólā drí ājú 'bū 'bá Hādādēzā kā yī pēzó 'dī tāsī, tālā kúmú ángí Tóyī 'bū ājú trá gólā bē ándálā dūū. Jōrámā drí ngá fēfē édélé dāabō 'ásī, sílīvā 'ásī, gō'dá bōrónjī 'ásī rī 'bá yī trōzó ájilí Dāwúdī drí.¹¹ Kúmú ángí Dāwúdī drí ngá fēfē 'dī 'bá yī 'bāzó rīzō Óvárī rī iñjīlī. Dāwúdī 'bā kpá ngá gólīyī édélé sílīvā 'ásī, gō'dá dāabō 'ásī gólīyī yī drí ópále trá ɔřī ázā 'bá yī yī drí pēlé rí drígá sī rī yī trá félē Óvárī rī iñjīzō.¹² ɔřī gólīyī gólā drí pēlé rī yī 'dī nō 'bá yī: Ědómē, Mōwábā, Ámónā, Fílísítíyā, gō'dá Ámälékā bē. Gólā drí kpá ngá ūrkák gólā drí ópále Hādādēzā drígá sī rī 'bá yī 'bāzó rīzō Óvárī rī iñjīlī.

¹³ Dāwúdī rī rú drí līkúzó rōō kōrō sisí rī drīlī sī, gólā drí ágōzó vō ɔjīlā Ědómē kā yī kútū-mūdrí-drī-lā-nā-njī-drī-lā-nā (18,000) úfúrī lési Fáfā 'A'ý-nyá kā rī 'á.¹⁴ Gō'dá Dāwúdī édē vō ājú 'bū 'bá kā 'báránjā bē drīrī rī 'bá yī trá ājú 'bū 'bá iyíkā yī drí rīzō 'á lā yī 'bādrī Ědómē kā 'á, gō'dá gólā 'bā ɔjīlā Ědómē kā yī trá rū 'bū 'bá iyíkā rō. Óvárī pā Dāwúdī trá ăjū-'bá-azí iyíkā yī pēlé vō 'ásī ndrī.

¹⁵ Dāwúdī ădolé bē kúmú ángí rō ɔjīlā ̄sīrā'élē kā yī drīlī ndrī rī, gólā 'bā iyí pīpīsīlī trá tā tāndī 'elē ɔjīlā iyíkā yī drí, ădō rō bē kā gólīyīkā kīzō mbīmbī rō.¹⁶ Jōwábā, ándrē lā Zérüyiyā, gólā ̄l'dī drī-'bá ăjú 'bū 'bá ̄sīrā'élē kā. Jēhōsāfātā, Āhīlúdū rī mvá 'í, gólā ̄l'dī tā Dāwúdī kā igilī trá rī yī vō lā ndrī 'bā 'í ɔjīlā ̄sīrā'élē kā yī drí.¹⁷ Zādókō Āhītúbī rī mvá gō'dá Āhīmēlēkē, Ābīyātārā rī mvá bē, gólīyī lab'ílī 'é 'bá rī 'bá yī 'dī. Sēráyā gólā iyíkā rī 'bá tā gólā Dāwúdī drí rīzō 'bālā rī igilī rī 'dī.¹⁸ Bēnáyā, Jēhōyídā rī mvá, gólā drī-'bá lōkī 'bá Dāwúdī kā gólīyī ădō 'bá 'bāsúrú Cērétē kā, gō'dá 'bāsúrú Pēlētē kā 'ásī rī 'bá yī kā 'dī, gō'dá Dāwúdī rī mvá yī iyíkā drī-'bá 'í ɔjīlā ámbā-ámbā mířī kā yī drīlī.

Tā Dāwúdī yī kā Mēfibōsētē bē rī

9 ¹ Kāyī ăzā sī, Dāwúdī drí tā iñjīzō kī, "Ojīlā ălō bē 'bā-tī Sōölo kā 'ásī yā? Ōzō ɔjīlā ălō ăa'dō bē 'bā-tī Sōölo kā 'ásī lédrē-lédrē rō rī, má lē trá pīpīsīlī tāndī ădálē drīlā Jōnātānā rī tāsī."

² Rū 'í'bū 'bá ăzā bē 'bā-tī Sōölo kā 'ásī rú lā Zībā, ápāzī gólā trá ânīlī Dāwúdī ngálā. Kúmú ángí Dāwúdī drí tā iñjīzō kī, "Nī Zībā 'í'dī yā?" Zībā drí tā lōgōzō kī, "Āwō ámbá, má ̄l'dī. Mā bē njāā rū 'í'būlī nī drī."

³ Kúmú ángí Dāwúdī drí gólā rī iñjīzō kī, "Ojīlā ăzākā bē lédrē-lédrē rō 'bā-tī Sōölo kā 'ásī yā? Má lē trá pīpīsīlī tāndī ădálē drīlā, ōzō má drí tā 'bārē trá Óvárī drí rī tī." Zībā drí tā lōgōzō kī, "Jōnātānā rī mvá ălō ăzā bē lédrē-lédrē rō. Gólā rī pá kpārātī līsī trá."

⁴ Kúmú ángí Dāwúdī drí tā iñjīzō kī, "Gólā ădō 'á yā?" Zībā drí tā lōgōzō kī, "Gólā bē Makírī, Ámīyēlē rī mvá drí 'bā 'á Lōdēbā 'álā."⁵ Ítī rī, kúmú ángí Dāwúdī drí tā jōzō gólā rī ăzīlī.

⁶ Gō'dá Mēfibōsētē, Jōnātānā rī mvá gólā Sōölo rī ózōwá rō rī drí ácázó, gólā drí drī ăndžōz vūdrí Dāwúdī ăndrā gólā rī iñjīlī. Dāwúdī drí tā átázó gólā drí kī, "Mēfibōsētē." Gō'dá gólā drí tā lōgōzō kī, "Ámbá ámákā, má bē njāā rū 'í'būlī nī drī."

⁷ Dāwúdī drí tā átázó kī. "Nī 'é ūrī kō. Mā ădō pīpīsīlī tāndī ădā'á nī drí, tālā ání átā Jōnātānā rī tāsī. Mā ădō vō gólīyī ădō 'bá ání ă'bíyā Sōölo kā rō rī lōgō'á ndrī nī drí, gō'dá má ădō ání lágū'á ătū vósī cé ngá nyálē má bē tārābízā ámákā drīlī."

⁸ Mēfibōsētē drí kpá drī ăndžōz ădī gō'dá tā átázó kī, "Ámbá ámákā, má lōsī ăkō ōzō ăkē ăvō kātī! Nī lē tā tāndī 'dī 'elē má drí ădō tāsī yā?"

⁹ Gō'dá kúmú ángí Dāwúdī drí Zībā rū 'í'bū 'bá Sōölo kā rī ăzīzō, gō'dá tā átázó drīlā kī, "Má ădō ngá ndrī Sōölo kā 'bā-tī iyíkā bē rī yī fē'á ámbá áñíkā ózōwá lā Mēfibōsētē drí.

¹⁰ Nī ání mvá yī bē gō'dá rū 'í'bū 'bá áñíkā yī bē ădō 'í'yī ámvú 'wā'á Mēfibōsētē drí, gō'dá nī ădō ngá-iyínyā ăfō 'bá ámvú rī 'dī 'ásī rī átřō'á félē nyásá rō 'bā-tī gólákā drí. Gō'dá

Mēfibōsētē à'dō iyíkâ 'bā'á ümú ró má drí 'bā'á ïtú vósí cé." (Zibā cù 'diyímvá ágó ró rí 'bá yí bē mûdrí-drí-lâ-ngâ-njí (15) gô'dá rû ?'bū 'bá bê nyâ'dí-trá (20).)

¹¹ Zibā drí tâ lôgôzó kí, "Àmbá ámákâ, má à'dô tâ ndrî ní drí 'bälé má drí 'élé rí 'bá yí 'éla."

Ítì rí, Mēfibōsētē rí iyíkâ ngá nyälé kúmú ángí Däwúdî bê târâbízâ âlô dríñ, nyé õzô kúmú ángí rí mvá âkipâ 'í rí tí. ¹² Mēfibōsētē cù mvá ágó fînyâwá âzâ bê rú lá Míca. Ojílâ ndrî 'bâ'í Zibâ kâ 'á rí 'bá yí drí à'dózó rû ?'bū 'bá Mēfibōsētê kâ ró. ¹³ Ítì rí, Mēfibōsētē pá lâ yí drí lîsílî kpârâtí rí, rí rílî Yérôsâlémâ 'á ngá nyälé târâbízâ âlô dríñ kúmú ángí Däwúdî bê.

Tâ Däwúdî drí òrî Ámónâ kâ Áramâ kâ bê rí pêzó rí

(1 Ámbâ 19:1-9)

10 ¹Kayâ âzâ sî, kúmú ángí Nâhásâ Ámónâ kâ rí drí drâzó, gô'dá gólâ rí mvá Hänúnû drí à'dózó kúmú ángí ró. ² Kúmú ángí Däwúdî drí tâ âtázó kí, "Má à'dô pípîsílî tândi à'dâ'á Hänúnû drí, nyé õzô átâ lâ Nâhásâ drí pípîsílî tândi à'dârê trá má drí rí tí." Ítì rí, Däwúdî drí vörâ 'bá yí jôzó Hänúnû ngálâ, nî'á ïzâ iyâ pípîsílî 'á átâ lâ rí òdrâ tâsí rí âtâlé dríñ.

Gô'dá vörâ 'bá 'dî 'bá yí cálé bê 'bâdrî Ámónâ kâ 'álâ rí, ³ drí-'bá òjílâ Ámónâ kâ yí kâ rí 'bá yí drí tâ âtázó kúmú ángí 'dî drí kí, "Ní ïsü ánâkâ kí, Däwúdî âjô vörâ 'bá 'dî 'bá yí âmîlî ánî átâ rí ïnjîlî ïzâ 'e'ë sî ní bê yâ? Â'dó kô ïtí, gó'lâ âjô vörâ 'bá 'dî 'bá yí lómígówá ró âmîlî tâ jârîbâ 'á nô 'bá yí nîlî, tâlâ yí ânîn ró bê âmâ pêlî!"

⁴ Hänúnû drí vörâ 'bá Däwúdî kâ 'dî 'bá yí rûzó, gólyî tîlî-'bí rêzô áyâ'bú âlô lésí ró, itâ âcê gólyîkâ ôñozôp gólyî 'odô 'âsí, gô'dá gólyî jôzó vólé. ⁵ Vörâ 'bá 'dî 'bá yí ânyî ró röô 'ezôp gólyî 'bá 'álâ. Gô'dá Däwúdî ârîlî bê tâ gó'lâ rû 'e' 'bá 'dî rí, drîlâ tâ jôzó gólyî drí kí, gólyî 'odî Yérîkô 'álâ, té bûuú gólyî tîlî-'bí âlôr trá rí, gólyî 'odô ró âgôlê vólé.

⁶ Gô'dá òjílâ Ámónâ kâ yí nî trá dôdó kí, yí 'bá Däwúdî trá â'dôlê âjú-'bâ-âzí iyíkâ ró. Ítì rí, drîlîyî âjú 'bû 'bá lîdî gîzô rôô âdî sî, âjú 'bû 'bá kútû-nyâ'dí-trá (20,000) Áramâ kâ yí Béte Rêhôbô lésí rí, gô'dá Zôbâ lésí rí bê, gólyî rí 'bá nîlî pâ sî rî, gô'dá kpâ âjú 'bû 'bá kútû- mûdrí-drí-lâ-ngâ-njí (12,000) Tôbâ 'âsí, gô'dá kúmú ángí Mâkâ kâ gó'lâ iyíkâ âjú 'bû 'bá 'bâ bê kútû-âlô (1,000). ⁷ Däwúdî ârî tâ gólyî drí 'elé 'dî trá, gô'dá drîlâ Jôwâbâ rí jôzó âjú 'bû 'bá tândi rí 'bá yí bê ndrî gólyî vó. ⁸ Âjú 'bû 'bá Ámónâ kâ yí drí âfôzó ïvî vô iyíkâ rûlî pávô rûzô filí jârîbâ 'álâ rí 'â, 'dî gô'dá âjú 'bû 'bá Áramâ kâ gólyî ânî 'bâ Zôbâ lésí Rêhôbô lésí bê rí 'bá yí, gô'dá âjú 'bû 'bá Tôbâ lésí rí yí, Mâkâ kâ yí bê rí iyíkâ kpâ vô âzâ 'á ngî vô ômâ ró òjílâ âkô rí 'â.

⁹ Jôwâbâ ndrîlê bê kí, âjú 'bû 'bá âjú-'bâ-âzí kâ yí trá njâa 'e'â 'dôlê âjú bê iyî dríñ sîsí lésí, gô'dá kpâ ügûlî lésí ró rí, ïtí rí, gó'lâ drí âjú 'bû 'bá tândi ïsîrâ'élê kâ yí ūrkâ lâ yí njîzô 'bâlê âjú 'bûlî òjílâ Áramâ kâ yí bê. ¹⁰ Gô'lâ drí iyî âdrûpî Ábîsâyî rí 'bâzô drí-'bâ ró âjú 'bû 'bá 'âmbukû 'dî 'bá yí drîlî, Ábîsâyî drí âjú 'bû 'bá 'dî 'bá yí 'bâzô rîlî njââ âjú 'bûlî âjú 'bû 'bá Ámónâ kâ yí bê. ¹¹ Jôwâbâ drí tâ âtázó iyî âdrûpî drí kí, "Ôzô ní òndrê âjú 'bû 'bá Áramâ kâ trá ámâ pê'â rí, ní ânî ámâ pâlê, gô'dá má òndrê kpâ âjú 'bû 'bá Ámónâ kâ yí ò'ê trá ámî pêlê rí, má à'dô nî'á ámî pâlê. ¹² Ní âdrê 'âmbâ-'âmbâ ró, gô'dá ní 'e' ūrî kô! Mâ 'bû âjú dôdô òjílâ ámákâ yí tâsí, gô'dá jârîbâ Óvârî kâ rí tâsí. Gô'dá tâ Kúmú Óvârî drí lêlê rí ò'ê rû!"

¹³ Jôwâbâ âjú 'bû 'bá iyíkâ yí bê drí nîzô iyî sîsí 'álâ ró 'dôlê âjú 'bû 'bá Áramâ kâ yí dríñ, gô'dá âjú 'bû 'bá Áramâ kâ yí drí râzó vólé. ¹⁴ Gô'dá âjú 'bû 'bá Ámónâ kâ yí ndrîlê bê âjú 'bû 'bá Áramâ kâ yí rî'â râl'â rí, gólyî drí kpâ râzó Ábîsâyî drîgâ sî, gô'dá râzó gôlê filí jârîbâ iyíkâ 'álâ. Gô'dá Jôwâbâ drí âjú 'bû 'bû âjú 'bû 'bá Ámónâ kâ yí bê rí âyézô, gô'dá drîlâ nîzô gôlê Yérôsâlémâ 'álâ.

¹⁵ Gô'dá âjú 'bû 'bá Áramâ kâ yí nîlî bê kí, âjú 'bû 'bá ïsîrâ'élê kâ yí pê iyî trá rí, drîlîyî âjú 'bû 'bá iyíkâ yí âzîzô ndrî rû ê'bélê vô âlô 'â ó'dí. ¹⁶ Kúmú ángí Hâdâdêzâ drí vörâ 'bá yí jôzó âjú 'bû 'bá iyíkâ Áramâ kâ yí rí 'bá gôlê ïtú drí âfôrê lésí áyágâ Yûférêtê kâ gârâ lâ

āzā lési rí 'bá yí ą́zízó, gődá gólyi drí nízó Hēlámā 'álâ. Hādādékā 'bá Sōbákā drí-'bá ą́jú 'bú 'bá íyíkâ yí drílī ndrī.

¹⁷ Gődá kúmú ángí Dāwúdī árlí bê tâ 'dî rí, gólâ drí ą́jú 'bú 'bá Īsírá'lélê kâ yí 'bézó ndrī vô ălô 'á. Dríliyí áyágá Jörödénî kâ mbázó, gődá nízó Hēlámā 'álâ, vô gólâ ą́jú 'bú 'bá Āramâ kâ yí drí rû 'bélzó ríljí njää 'délé ą́jú bê ą́jú 'bú 'bá Dāwúdī kâ yí drílî rí 'álâ. Gólyi drí itôzó ą́jú 'búl. ¹⁸ ą́jú 'bú 'bá Īsírá'lélê kâ yí drí ą́jú 'bú 'bá Āramâ kâ yí drôzó. Dāwúdī ą́jú 'bú 'bá íyíkâ yí bê ăfú ą́jú 'bú 'bá gólyi rí 'bá ărăbíyá pâ bê rî ăsání drí rízó sělâ nî rî 'bá yí drôlē rí trá kámâ-njî-drí-lâ-rí (700). Gólyi drí kpâ ą́jú 'bú 'bá kútû-nyâ'dî-rî (40,000) gólyi rí 'bá râlé ăsání' sî rí 'bá yí ăfúzó, gólyi drí kpâ Sōbákâ drí-'bá ą́jú 'bú 'bá Āramâ kâ yí kâ ą́jú-'bá-ăzí íyíkâ 'dî 'dîzô, gólâ drâ ăkpâ ą́jú vô 'á tólâ. ¹⁹ Gődá kúmú ángí ángí gólyi á'dó 'bá kúmú kúmú ángí Hādādékâ kâ zéle rí, ndrélé bê ą́jú 'bú 'bá Īsírá'lélê kâ yí pê ăyí trâ rî, gólyi drí tâ kôzó rízó tâ ă'dí sî ăjílâ Īsírá'lélê kâ yí bê, gődá icâ ăyí trâ rílî ăjílâ Īsírá'lélê kâ yí zéle.

Gődá ăjílâ Āramâ kâ yí drí ă'dózó ūrî ró ăjílâ Āmónâ kâ yí pâlê ó'dí.

Tâ Dāwúdî yí kâ Bâtësébâ bê rî

11 ¹ Ôzê lîmvû drí itôzé 'á rî, trá párá gólyi kúmú ángí ăngí yí drí rízó nîlî ăjú 'á rî 'dî. Dāwúdî drí ăjú 'bú 'bá Īsírá'lélê kâ yí ndrî gólyi 'bá 'bá ămbâ Jôwbâbâ kâ gődá drí-'bá Dāwúdî kâ yí zéle rî jôzó ăjú 'á. Gólyi drí ăjú 'bú 'bá Āmónâ kâ yí pêzó, gődá nízó rílî dîrî jârîbâ rú bê Rábâ rî rú sî 'ezô pélâ. Gődá Dāwúdî lâkî íyíkâ ăkpâ Yérôsâlémâ 'álâ.

² Lânjátulî ăzâ sî, Dāwúdî drí ngâzó vô ăyî kâ íyíkâ drílî sî, gődá drílâ nízó vô ndrê bê jô ăngí íyíkâ 'dî drí lâ sâlärâ 'dî drílî lési. Gólâ drí ăkó sűsû ró rôô rî ăzâ ndrêzô, rî'á lîmvû dâ'a. ³ Ítî rî, Dāwúdî drí vörâ 'bá jôzó, nîlâ gólâ rî nîlî, gődá drílâ ăsúzó lâ kî, ă'a'dô Bâtësébâ 'dî mvâ ănjó Ělîyámâ kâ gólâ ăjílâ Hítî kâ Ūrýä rî ăkó 'l. ⁴ Gődá Dāwúdî drí vörâ 'bá yí jôzó, nîlâ gólâ rî ădrîzó Dāwúdî ngâlâ, gődá drílâ ăyízó ăkó 'dî bê. (Dñî gólâ nde lâ'bí 'el'ë kâyî íyíkâ párá ndrê kâ tâsî rî drê kó 'dî 'dî.) Gődá gólâ drí gôzó 'bá 'álâ. ⁵ Dñî vósî, gólâ drí nîzó lâ kî, yî cù 'á bê, gődá drílâ tâ jôzó Dāwúdî drí kî, "Mâ trá cù 'á bê."

⁶ Gődá Dāwúdî drí vörâ jôzó Jôwbâbâ drí kî, "Ní ăjô Ūrýä ăjílâ Hítî kâ ró 'dî má ngâlâ." Ítî rî, Jôwbâbâ drí gólâ rî jôzó Dāwúdî ngâlâ. ⁷ Gődá Ūrýä ăcâlê bê Dāwúdî ngâlâ rî, Dāwúdî drí gólâ rî ăjízó ngâtâ Jôwbâbâ gődá ăjú 'bú 'bá yí bê ndrî tândî ró yâ rî, gődá ăjú rî'á nîl'â tândî ró yâ rî. ⁸ Gődá Dāwúdî drí tâ ătâzó Ūrýä drí kî, "Ní nî 'bâ 'álâ, nîl'â lôvôlê dâ." Ūrýä drí lâvûzô, gődá Dāwúdî drí ngâ nyâyâ jôzó gólâ drí 'bâ 'álâ. ⁹ Gődá Ūrýä nîl'â kô gôlê yí drí 'bâ 'álâ, vô lâ 'á rî, gólâ kô ă'dú ăkpâ 'bárâjâ tî vô lôkâ 'bâ kúmú ángí Dāwúdî kâ yí drí rízó ă'dú kôlê rî 'á. ¹⁰ Dāwúdî drí tâ ărâzó kî, Ūrýä ănîl'â 'bâ 'álâ kô. Gődá gólâ drí Ūrýä rî ăjízó kî, "Ní gôo 'bâ 'álâ kô ă'dô tâsî yâ? Ní ă'dô trá jêjë ró 'bâ rú sî kâyî dûnû sî kô yâ?"

¹¹ Ūrýä drí tâ lôgôzó kî, "Sândukú tâ-drí lêlê kâ gődá ăjú 'bú 'bá Īsírá'lélê kâ yí gődá Yûdâ kâ yí bê rî'á ăjú vô 'á ăvî kpâkâ ălô ămbâ ămâkâ ăjú 'bú 'bá kâ Jôwbâbâ bê, drí-'bá gólâ zéle rî 'bá yí bê tólâ. Mâ ă'dô nîl'â 'bâ 'álâ ăngô tî ró ngâ nyâlê, ngâ mvûlî gődá ă'dú kôlê ămâ ăkó bê yâ? Mâ ătrî lâtrîtrí âmî rú sî, má icâ kô tâ 'dî 'el'ë Ítî."

¹² Ítî rî, Dāwúdî drí tâ ătâzó kî, "Ní rî Yérôsâlémâ 'á nôngâ ăndrô nô, gődá ădrû rî, má ă'dô ămî jôl'â lôgôlê vôle." Ítî rî, Ūrýä drí rízó Yérôsâlémâ 'á kâyî 'dî tú gődá kpâ kâyî ăzâ rî sî. ¹³ Dāwúdî drí gólâ rî ăjízó ngâ nyâlê yí ngâlâ lânjátulî bê, gődá gólâ rî 'bâlê ăodrâ mvûlî rôô, ăodrâ drí Ūrýä rî cizó, gődá gólâ lêc zââ nîlî 'bâ 'álâ kô. Gólâ nî ă'dú kôlê ăkpâ gbûrûkû íyíkâ drílî ănyî vô lôkâ 'bâ drí rízó ămbâ ăyíkâ lôkîlî rî 'á.

^{i10:18} Vérësî nô ăgî 'bâ Gîrîskî tî sî rî kî, ăjú 'bú 'bá kútû-nyâ'dî-rî (40,000) gólyi nî pâ sî, gődá 1Ămbâ 19:18 ătâ kpâ Ítî.

^{j11:4} Lâ'bí 'dî vó ró rî, ăkó ă'dô rî'á élê kâyî njî-drí-lâ-rî, 'dñî vósî rî, drílâ gôzó ngâ fefë félê Övârî drí iyî 'bâlê ngbângbâ.

¹⁴ Ākpā cījnó āzā rí sī, Dāwūdī drí wáragā īgizó, gō'dá tā ātázó Ūrīyā drí ðfē ró Jōwábā drí. ¹⁵ Ígī tā wárágā 'dī 'á nōtí, "Ní 'bā Ūrīyā ajú 'á sisí lési vō gólā ajú drí 'bāzó 'á lâ ámbā-āmbā ró rōdō rí 'á, gō'dá nī lōgō ró ajú 'bū 'bá vólé gólā rú sī, tālā ú'dī ró gólā bē drälé."

¹⁶ Dī' Jōwábā rí iyíkā trá ngiyá, rí'lā vō ndrē'á drí jārībā Rábā kā rú sī 'ezó pēlā. Gō'dá gólā 'bā Ūrīyā trá vō gólā drí nīlī kī, ajú 'bū 'bá ámbā-āmbā ajú-'bá-azí kā yī drí 'bāzó bē 'á lâ rí 'á. ¹⁷ Gō'dá ajú 'bū 'bá jārībā 'dī kā áfōlé bē ívī rī, gólīyī drí ajú 'būzó gō'dá ajú 'bū 'bá ūrūkā Dāwūdī kā yī ūfúzó. Gólīyī ūfūlī 'dī 'bá yī lāfálé sī rī'á Ūrīyā ɔjīlā Hítī kā ró rí 'l'dī.

¹⁸ Gō'dá Jōwábā drí vörā 'bá jōzō, nī'lā tā gólīyī rū 'e 'bá ajú 'á rí yī ātálé ndrī Dāwūdī drí. ¹⁹ Gólā drí tā 'bā'bā nō ātázó vōrā 'bá 'dī drí kī, "Ozō nī öndē tā gólīyī rū 'e 'bá ajú vō 'á nō 'bá yī átā-átā lâ trá ndrī rī, ²⁰ kúmú ángí Dāwūdī 'a'dō ngā'á ūmbā ró nī bē, gō'dá gólā 'a'dō tā ijī'á kī, "Nī rī ânyi jārībā rú ajú 'būlī 'a'dō tāsī yā? Nī nījī kō kī, gólīyī 'a'dō 'f'yā 'a'bū'á kōrō 'bárānā jārībā kā drījī sī kō yā?" ²¹ Nī išūu tā gólā Ábmēlēkē, Gidéyónā rí mvā rí fūzō Tēbézē 'álā rí kō yā? Ökō fū gólā nī kúnī ángí ngā 'í kā ăvū-ăvū sī 'bárānā jārībā kā ăpirī lâ drījī sī kō yā? Gō'dá nī nī ânyi 'bárānā jārībā 'dī kā rú 'a'dō tāsī yā?" Ozō kúmú ángí ijījī ānī trá tā 'dī sī ití rī, nī ātā drīlā kī, "Ajú 'bū 'bá ánīkā álō lâ Ūrīyā, úfū kpá trá."

²² Vōrā 'bā 'dī drí nīzō Dāwūdī ngálā tā 'dī 'bá yī ātálé ndrī, ozō Jōwábā drí ātálé rí tí. ²³ Drīlā ātázó lâ kī, "Ajú-'bá-azí ámákā yī trá ámbā-āmbā ró, gólīyī drō ámā trá būū vō ūmā ró 'bā' ákō rí 'álā, gō'dá ámā drí kpá gólīyī ádrózó vólé būū 'bárānā jārībā kā tí. ²⁴ Gō'dá gólīyī drí 'f'yā 'a'būzó ámā drījī ūrū lési 'bárānā jārībā kā drīlī sī. Ajú 'bū 'bá ánīkā ūrūkā lâ yī ūfū trá, álō lâ Ūrīyā 'l'dī ɔjīlā Hítī kā ró rī."

²⁵ Dāwūdī drí tā lōgōzō vōrā 'bā 'dī drí kī, "Nī ātā Jōwábā drí kī, gólā 'o'ē ūrī kō, gō'dá kpá gólā ăsū tā rōō kō, tā gólā rū 'e 'bá 'dī tāsī. Tālā nī nījī kō 'a'a'dō 'a'dī rī fūlā 'l'dī ajú 'á. Gō'dá nī ātā gólā drí nīlī 'dēlē ajú bē jārībā 'dī drījī gō'dā izälā."

²⁶ Gō'dá Bātēsébā árīlī bē tā kī, iyī ággō drā trá rī, drīlā gólā rī áwō ngōzō. ²⁷ Gō'dá kāyī áwō ngō kā 'dī ndēlē bē rī, Dāwūdī drí ɔjīlā ázā jōzō, nī'lā ökō 'dī ăzīlī ănlīlī 'bā ángí iyíkā rī kā 'álā. Gólā drí 'a'dozó Dāwūdī rī ökō ró, gō'dá drīlā mvā ággō tīzō Dāwūdī drí. Gō'dá Övārī 'a'dō áyīkō ró kō tā kúmú ángí Dāwūdī drí 'lēlē 'dī tāsī.

Tā Nātánā drí ātálé rī, gō'dá tā Dāwūdī drí tā ănjī áyézó rī bē

12 ¹ Kúmú Övārī drí tā ángí 'bá Nātánā rí jōzō Dāwūdī ngálā tā ātálé drīlā kī, "Āgō ázā yī bē rī, gólīyī rī rīlī 'dō jārībā mvā álō 'á, álō rī ngā ákō lé 'bá 'í, gō'dá ázā rī iyíkā cū ngā-tī dūū bē. ² Ágō gólā ngā tī bē dūū 'dī cū kápīlīkī bē gō'dá ătī yī bē dūū, ³ gō'dá ágō ngā ákō lé 'bá rō 'dī, gólā iyíkā ngā ákō cé kápīlīkī mvā gólā drí gīlī ūmbálē rī 'l'dī. Kápīlīkī mvā 'dī mbā trá gólīyī lāfálé 'á mvā lâ yī bē. Gólā rī ngā nyānyā iyíkā fēlē 'l'dī kápīlīkī mvā 'dī drí gō'dā līmvū fēlē drīlā ăgā iyíkā sī, gō'dá kápīlīkī 'dī rī 'a'dū kōlē gólā rī pā drījī. Kápīlīkī mvā 'dī rī trá ūzō gólā rī mvā ūfī ūkātī. ⁴ Kāyī ázā sī, ūmū ácā trá ággō gólā ngā-tī bē dūū 'dī drí 'bá 'á, gō'dá gólā lēe kápīlīkī ngātā ătī iyíkā álō lâ ūfūlī ūmū iyíkā 'dī drí kō. Vō lâ 'á rī, gólā drí kápīlīkī mvā álō ággō gólā ngā ákō lé 'bá rō 'dī kā rī trōzō 'l'dī ūfūlī ūmū iyíkā 'dī drí."

⁵ Dāwūdī 'a'dō trá ūmbā ró ággō gólā ngā tī bē dūū 'dī bē, gō'dá drīlā tā ātázó Nātánā drí kī, "Má itrī lātrítrí Kúmú Övārī lédrē-lédrē rī rū lâ sī kī, ággō gólā tā 'e 'bá ití 'dī, ăcā trá drīlā drälé. ⁶ Tālā gólā ndré ággō gólā ngā ákō lé 'bá rō 'dī ūzā lâ kō rī, gólā 'a'dō kápīlīkī mvā 'dī vō lâ lōgō'á ândälā sū."

⁷ Gō'dá Nātánā drí tā ātázó Dāwūdī drí kī, "Nī 'l'dī ággō ngā tī bē dūū rī gōgō! Nī árī drē tā gólā Kúmú Övārī ăsūlē kā drí ātálé nī drí rī, 'Má njī nī trá kúmú ángí rō ăjīlā ăsūlē kā yī drīlī. Má pā nī trá Sōöldrī drīgā sī. ⁸ Má fē kúmū gólākā trá nī drí 'bā-tī gólākā bē gō'dá gólā rī ökō yī bē ndrī, má 'bā nī trá ăsūlē gō'dā Yúdātē bē drīlī, gō'dá tī ūzō ngā 'dī 'bá yī ūcā kō rī, má 'a'dō ngā ázā 'bá yī ūdū drō 'dī ūfī. ⁹ Nī rō mā kō, gō'dá nī drí tā ănjī ití 'dī ūzō ámā līfī drī 'a'dō tāsī yā? Nī 'bā Ūrīyā ăjīlā Hítī kā ró rī trá drälé, gólā rī ūfē ūfī ūjīlā Ámónā kā drí ūfūlī, 'a'a'dō rō nī trō rō ökō lâ bē. ¹⁰ Tālā nī rō tā ámákā kō rī,

gōdá ní drí Ūrīyā rí ökó rí trōzó 'dī drí rī, 'bā-tī áníkā ícá kō rílī tā ą́dī sī.¹¹ Má ą́dō öjflā ą́lō 'bā'á 'bā-tī áníkā 'ásí lāñq félē ní drí, má ą́dō ání ökó yí trō'á félē ágō rí 'dī drí ání līfī drī 'á, gōdá gólā ą́dō ą́yī! gólīyí bē ı́tū-ą́yī sī öjflā līfī drī 'á.¹² Ní 'é tā 'dī trá ı̄nīnī ró, gōdá má ą́dō tā 'dī 'éá vō ngbángbá 'á öjflā ı̄sīrā'lélē kā yí drí ndrēlē ndrī.¹³

¹³ Gōdá Dāwūdī drí tā átázó Nātánā drí kī, "Má 'é tā ı̄nījí trá Kúmú Övárí rí ándrá 'á." Nātánā drí tā lōgözö drílā kī, "Övárí ą́yē tā ı̄nījí áníkā trá, ní drää kō.¹⁴ Gōdá tā ı̄nījí ní drí 'éélē 'dī sī rī, ní ró Övárí kō. Gōdá tā 'dī tāsī rī, ání mvá ą́dō drä'á."¹⁵ Gōdá Nātánā drí nīzó gōlē 'bā 'álā.

Tā Dāwūdī rī mvá ą́dē ró rī drí drázō rī

Övárí drí mvá gólā Ūrīyā rí ökó drí tīlī Dāwūdī drí rī, 'bāzó ą́dó'lé ngá lăzé ró.¹⁶ ıtī rī, Dāwūdī drí rīzó cū ıtī ngá nyā ăkó, gōdá gólā drí rātāa 'ezō Övárí drí, ą́dō ró iyī mvá 'dī rū'bā lā ą́dō ró tāndí ró. Dāwūdī drí rīzó cū ıtī ngá nyā ăkó, gōdá rīzó ą́yīlī vūdrí ı̄nyákú drī'ı̄zā sī.¹⁷ Ȑjīlā ą́mbā-ą́mbā Dāwūdī kā rī yí drí nīzó gólā ngálā, nī'á tā átälé gólā drí, gólā ı̄ngā ró Ȑurū, gōdá gólā gā dō ngálē Ȑurū kpá ngá nyálē gólīyí bē.¹⁸ Kāyī ı̄njī-drī-lā-rī ngá lăzé 'dī kā 'á, mvá 'dī drí drázō. Ȑjīlā ą́mbā-ą́mbā Dāwūdī kā 'dī 'bā yí ą́dō trá Ȑurī ró tā 'dī átälé Dāwūdī drí. Gólīyí drí tā átázó ı̄yī vō 'ásī kī. "Mvá 'dī ą́dó'lé bē drē lédrē-lédrē rō rī, Dāwūdī rí tā kōlē ámā tī kō. Gōdá mā ą́dō Ȑodrä tā mvá lā kā átälá drílā ángō tī ró yā? Ȑzā ngá sī, gólā ą́dō tā ı̄nījí 'éá iyī nyāányā drí."

¹⁹ Dāwūdī drí gólīyí ndrēzó Ȑayāyā átälá Ȑyī vō 'ásī, gōdá gólā drí nīzó lā kī, iyī mvá drā trá. ıtī rī, gólā drí gólīyí Ȑijízó kī, "Mvá 'dī drä'á trá yā?" Gólīyí drí tā lōgözö kī, "Awō, gólā drā trā."

²⁰ Dāwūdī drí ngázó Ȑurū vūdrí sī, nīlī līmvū dālē, iyī drī'-bī lōsōlē jāgbā sī, gōdá itá tāndí sōzō Ȑlī. Gōdá drílā ngázó nīlī gūgū Kúmú Övárí kā 'álā Övárí rí ı̄njīlī. Gōdá gólā drí ą́gōzō jō ą́ngī Ȑyīkā 'dī 'á rī, gólā drí ngá nyāányā zīzō, gōdá Ȑodrä fēzō lā drīlā nyálē.²¹ Ȑjīlā ą́mbā-ą́mbā gólārē Ȑlēdrē-lédrē rō rī 'á, nī rī trá Ȑzā sī Ȑwō ngölé, gōdá ngá nyā ăkó. Gōdá ngbāângbānō rī, mvá 'dī drä'á trá, ní drí ngázó Ȑurū ngá nyálē!"

²² Dāwūdī drí tā lōgözö kī, "Awō, mā rī lālē 'á'lī sī Ȑwō ngölé, tālā gólā drē lédrē-lédrē rō. Tā Ȑsū ámákā kī, Övárí ą́dō ámā Ȑzā ndrē'á, gōdá ámā mvá rī Ȑayéélē drä ăkó.²³ Gōdá ngbāângbānō, gólā drä'á trá, má ą́dō rī'á 'álé 'á'lī ró ą́dō tāsī yā? Má ı̄cā kō gólā rī lōgōlē vōlē!" Ȑtī Ȑzā sī, má ą́dō drä'á nīlī gólā ngálā, gōdá gólā ı̄cā kō Ȑagōlē vōlē má ngálā."

²⁴ Dāwūdī drí iyī ökó Bātēsēbā rī pīpīslī 'bāzó Ȑadīlī, gōdá Dāwūdī drí Ȑayīzō gólā bē. Bātēsēbā drí mvá ágō Ȑzā Ȑzīzō, gōdá Dāwūdī drí rū lā Ȑzīzō Sōlōmónā. Övárí lē Sōlōmónā trá.²⁵ Gōdá Övárí drí tā 'bāzó tā Ȑangū 'bā Nātánā drí mvá 'dī rū lā Ȑzīzō Jēdīdīyā,^k tālā gólā lē mvá 'dī trá.

Tā Dāwūdī drí jārībā Rábā kā rūzō rī

(1 Ámbā 20:1-3)

²⁶ 'Dī Jōwábā Ȑyīkā zāâ nī'á Ȑajū bē jārībā Rábā kā drī' 'bādrī Ȑorī Ámónā kā rī kā 'álā, gólā rū vō jārībā 'dī kā gólīyí Ȑambā 'bā kō rī 'bā yí trá.²⁷ Gōdá Jōwábā drí vōrā 'bā yí jōzō Dāwūdī ngálā tā átälé kī, "Má 'bū Ȑajū trá Rábā 'á, gōdá má rū vō Ȑambā 'bā kō rī 'bā līmvū lānjīlī jārībā 'á rī trá.²⁸ Ngbāângbānō nī Ȑbē Ȑajū 'bū 'bā Ȑambukū áníkā ndrī vō Ȑlō 'á. Gōdá ní 'bā gólīyí dīrī jārībā rú sī, gōdá ní rū rō. Ȑzō nī Ȑaânī kō rī, má Ȑajū 'bū 'bā ámákā yí bē Ȑurū jārībā nō trá rī, Ȑaâdō ámā rú Ȑapā'á drī lā."²⁹ Ȑtī rī, Dāwūdī drí Ȑajū 'bū 'bā Ȑambukū Ȑyīkā rī 'bā yí Ȑbezō vō Ȑlō 'á, gōdá nīzó Ȑdēlē Ȑajū bē jārībā Rábā kā 'dī drī' gōdā rūlā, vō Ȑambā-Ȑambā rō jārībā kā 'dī 'bā yí bē ndrī.³⁰ Dāwūdī drí Ȑapā kūmū kā Ȑedéle dāâbō 'ásī rī trōzó ngá līndrī Övárí Ȑabārādāgō Ámónā kā rī kā Mōlékā drī' sī, lānjī-lānjī lā Ȑzō

^k 12:25 Rú Jēdīdīyā 'dī tā fīfī lā kī, Övárí lē nī.

kílō nyá'dí-trá-drí-lá-ngá-múdrí-drí-lá-ngá-njí (35) rí tí, gō'dá ápä rí 'dí cù kúní lágú-lágú bê yí 'á. Gō'dá Dāwúdí drí ápä 'dí ákózó yí drí. Gō'dá drílâ kpá ngá tāndí tāndí gólyí òpálé jār̄sbā 'ásí rí yí trózó rōo.³¹ Gō'dá Dāwúdí drí ójílâ Rábâ kâ yí 'bázó fâfâ sî lôsí 'élé móseré sî, áccó qâdî ró rí sî, gō'dá kpá olówá ádî ró rí sî. Gō'dá gólâ drí gólyí 'bázó fâfâ sî tóbö 'bélé. Gólâ 'é tâ 'dî 'bá yí trá ití kpá jār̄sbâ Ámânónâ kâ ázâ 'bá yí 'ásí. Gō'dá Dāwúdí ájú 'bū 'bá iyíkâ 'dî 'bá yí bê drí gôzó Yērōsälémâ 'álâ.

Tâ Ámânónâ kâ Tämárâ bê rî

13 ¹Dāwúdí cù mvá ánjó sűsû ró rí bê rú lâ Tämárâ, gólâ Ábásälómô rí izó 'í. Gólâ kpá Ámânónâ rí izó 'í! Ámânónâ 'bá Tämárâ rí lôvó trá òkó ró. ²Dí Tämárâ dré mvá ánjó gólâ tâ ágô kâ ný 'bá kô rí 'dî, gō'dá Ámânónâ úsú látí yí drí rû úsúzó yí izó bê kô, gō'dá gólâ trá izá ró rôo tâ 'dî tâsí, tâ 'dî 'bá gólâ trá ngá lázé ró. ³Ámânónâ cù ází-ází ázâ bê rú lâ Jõnâdábâ, gólâ Dāwúdí rí ádrúpí Símeyâ rí mvá 'í. Jõnâdábâ lîfí lõmbâ 'bá 'í. ⁴Jõnâdábâ drí tâ átázó Ámânónâ drí kî, "Ní kúmú ángí rí mvá 'í. Má rí ání ndrélé itú vósí cé rí'á izá ró 'ádô tâsí yâ?" Gólâ drí tâ lôgôzó kî, "Má cù Tämárâ rí lôvó bê, ámâ ádrúpí Ábásälómô rí izó ró rí."

⁵Jõnâdábâ drí tâ átázó drílâ kî, "Ní ní áyilí gbârâkâ áníkâ drí, gō'dá ní 'bá ró ní ngá lázé ró rôo. Ozô ání átâ aâñí trá ání ndrélé rî, ní átâ drílâ kî, 'Ní átâ tâ ámâ izó Tämárâ drí aâñí ró ngá nyânyâ félé má drí. Má lê gólâ drí ngá nyânyâ rí 'dî lâ'dílî nõngá, gō'dá gólâ òfè ró ní má drí yí ififí sî.'" ⁶Ití rí, Ámânónâ drí yí 'bázó ozô ójílâ ngá lázé bê rôo rí tí, gō'dá drílâ nízô 'ádû kôlê gbârâkâ drí.

Kúmú ángí Dāwúdí drí nízô gólâ rí ndrélé, gō'dá Ámânónâ drí tâ átázó drílâ kî, "Óð, ní átâ tâ Tämárâ drí, gólâ aâñí ró ámbâtâ 'bélé má drí nõngá, vô gólâ má drí 'ezó gólâ rí ndrélé rí 'á, gō'dá gólâ òfè ró ní má drí."

⁷Dāwúdí drí tâ jôzô Tämárâ drí jó ángí yílkâ 'álâ kî, "Ní ní ámâ lonyí Ámânónâ drí 'bá 'álâ ngá lâ' dílî drílâ." ⁸Tämárâ drí nízô tolâ yí lonyí rí úsúlî áyí'á gbârâkâ drí. Drílâ 'áyí-árárâ trôzó sinyâwá ití, drílâ ônjâzó lâ, gō'dá ámbâtâ 'bëzô 'á lâ sî, 'dî Ámânónâ rí'á ndrë'á lâ. ⁹Gō'dá drílâ ámbâtâ rí 'dî lôfôzó ágírikó drí sî 'bâlé sâamâ drí. Gō'dá Ámânónâ lêc nyâlâ kô.

Ámânónâ drí tâ átázó kî, "Ójílâ ndrî òfô yí'á vólé nõngá sî." Gō'dá drílîyí ndrî nízô vólé. ¹⁰Gō'dá Ámânónâ drí tâ átázó Tämárâ drí kî, "Ní átrô ámbâtâ 'dî má ngáá nôlé, jô 'ádû kô kâ 'á nõngá, gō'dá ní áfè ró má drí." Gólâ drí ámbâtâ 'dî trôzó Ámânónâ ngálâ. ¹¹Tämárâ drí ngá nyânyâ 'dî 'bá yí férë 'lá rî, Ámânónâ drí gólâ rí lôkôzó, gō'dá tâ átázó drílâ kî, "Ní ámâ má ngálâ gbârâkâ drí sî nôlé!"

¹²Tämárâ drí tâ átázó drílâ kî, "'E'ë, ámâ lonyí, ní 'bá mâ kô tâ oñjí ití 'dî 'élé, má 'ádô 'bâ'á oñjílâ lîfí lôsí ákó! Tâ ití 'dî 'é rû drë kô kô Isírâ'lé 'á! 'Dî rí rí'á tâ ázâ-ázâ 'í!" ¹³Má 'ádô 'bâ'á anyí bê rôo oñjílâ ámákâ Isírâ'lé kâ yí lâfâlî zââ! Gō'dá ní 'ádô 'bâ'á kpá tâ oñjí 'bá ró lânjí ákó zââ oñjílâ Isírâ'lé kâ lâfâlî! Óð, ní átâ kúmú ángí drí, má ný trâ, gólâ 'ádô tâ kôlâ 'ámâ fëzó ní drí òkó ró." ¹⁴Gō'dá Ámânónâ árî tâ gólâkâ 'dî kô. Gólâ 'á'dolé bê fâfâ bê kôrô Tämárâ drí sî rî, ití rî, drílâ áyízó Tämárâ bê fâfâ sî.

¹⁵Gō'dá Ámânónâ 'bâ'á gólâ rí lôvó kô, gō'dá lôvô 'ákô gólâkâ lâvü trá kôrô drílâ Tämárâ rí lôvó 'bârë trá sîsî rí drí sî. Ámânónâ drí tâ átázó drílâ kî, "Ní ngâ ûrû fôlë iñv 'álâ!"

¹⁶Tämárâ drí tâ lôgôzó kî, "'E'ë, ámâ jôlë iñv 'álâ cù ití 'dî 'ádô 'bâ'á tâ oñjí têtë ázâ 'í gârâ tâ gólâ ní drí 'élé sîsî 'dî drí sî."

Gō'dá Ámânónâ lêc tâ gólâkâ 'dî árlíl kô. ¹⁷Drílâ rû 'bû 'bá iyíkâ ázízó, gō'dá tâ átázó drílâ kî, "Ní sê òkó 'dî vólé má drí jó 'ásí tolâ, gō'dá ní 'bâ ró átû." ¹⁸Rû 'bû 'bá 'dî drí Tämárâ rí drôzó vólé, gō'dá átû 'bâzó, gólâ ozó áfî kô.

¹³1:1 Tämárâ Dāwúdí rí mvá 'í. Dāwúdí rí òkó 'álô rí tî Ábásälómô yí Tämárâ bê nî, gō'dá Dāwúdí rí òkó ázâ tî Ámânónâ nî.

Ítā Tāmārā drí sôlé rí rí'á itá ácê sūstü ró kündrū-kündrū rí l'dí, itá góglâ mvá ânjó kúmú ángí ángí kâ yí âgô tâ nñ 'bá kô rí yí drí rizó sôlâ ndrô nñ 'bá yí sî rí l'dí.¹⁹ Tāmārā drí itá iyikâ 'dî ðsizô, gô'dá ófó dâzô yí drí, drílâ iyí drí 'bâzô yí drí, gô'dá rizó nñlî áwó ngöngô bê ûrû.²⁰ Gô'dá lonyí lâ Ábâsâlômô ndréle bê góglâ rí, drílâ góglâ rí ijizó kî, "Ámânónâ 'ê nî trâ önjí ró yâ?" Óô izó, ní 'bá tâ 'dî áni 'bâlê izâ ró rôô kô. Góglâ áni átâ rí mvá 'i. Ítî rí, ní átâ tâ 'dî kô ðjîlâ álô drí." Gô'dá Tāmārâ drí rizó iyí lonyí drí 'bá 'a tólâ élêwálâ gô'dá izâ ró.

²¹ Gô'dá kúmú ángí Dâwûdî árlí bê tâ rû 'e 'bá Tāmārâ drí 'dî rí, góglâ drí 'a'dôzô ñombâ ró rôô. Gô'dá Dâwûdî feé lâñjô Ámânónâ drí kô, tâlâ góglâ mvá sisí 'i, drílâ lêlê rôô rí l'dí.²² Gô'dá Ábâsâlômô 'bâá Ámânónâ rí lôvó kô tâ Ámânónâ drí 'a'dû kôzô iyí izó Tāmārâ bê fâfâ sî 'dî tâsî. Góglâ kô ngí tâ Ámânónâ bê kô.

Tâ Ábâsâlômô drí Ámânónâ rí fûzó iyí izó rí tâsî rí

²³ Ndîrô rí vósî, párá rû !'bû 'bá Ábâsâlômô kâ yí drí rizó kâbîlîkî iyikâ 'bí lâ rëlê Bâálâ Hâzôrâ 'álâ, ânyî jârîsbâ mvá Ësférémâ kâ rú rí ácâ trá. Gô'dá góglâ lê trá 'e'lâ mvá ágô kúmú ángí kâ yí âzilî ndrî yí ngâá tólâ.²⁴ Drílâ nñzô kúmú ángí Dâwûdî ngâlâ tâ átâlê kî, "Ámbâ ámâkâ, mâ cù kâyî kâbîlîkî ámâkâ 'bí lâ rë kâ bê, icâ trá ní drí ânizô ðjîlâ ámbâ-âmbâ ámâkâ yí bê má ngâlâ kârâmâ 'dî 'a yâ?"

²⁵ Kúmú ángí Dâwûdî drí tâ lôgôzô drílâ kî, "É'e ámâ mvá, 'a'dô 'bâl'â lânjî-lânjî ró ní drí, ðzô mâ ñongâ nñlî ndrî rí." Ábâsâlômô drí sôzô tâ 'dî bê, gô'dá kúmú ángí Dâwûdî gâ dô. Gô'dá góglâ drí tâ ðrê kâ átâzô Ábâsâlômô drí nñzô tâ 'a'dî sî.

²⁶ Gô'dá Ábâsâlômô drí tâ átâzô drílâ kî, "Ícâ trá rî, ámâ 'a'drûpî Ámânónâ áâñi kpââ má bê." Kúmú ángí Dâwûdî drí tâ ijizó Ábâsâlômô tí kî, "Góglâ 'a'dô nñlâ kpââ ní bê 'a'dô tâsî yâ?"²⁷ Gô'dá Ábâsâlômô drí sôzô tâ 'dî bê tê kúmú ángí Dâwûdî drí tâ kôzô Ámânónâ drí nñlî 'a'drûpî lâ ázâ yí bê ndrî. (Ábâsâlômô drí vô 'edézô 'a'dolé tândî ró kúmú ángí drí).²⁸ Gô'dá Ábâsâlômô drí tâ 'bâzô rû !'bû 'bá iyikâ yí drí kî, "Ózô nñ ñondrê ñdrâ ñcî Ámânónâ trá rî, gô'dá má 'bâ tâ trá kî, nñ fû góglâ rî, nñ 'a'dô kô ûrî ró góglâ rî fûlî, tâ lâ 'a'dô ámâ ndrî 'l'di. Nñ 'a'dô ámbâ-âmbâ ró gô'dâ ûrî ákô."²⁹ Ítî rî, rû !'bû 'bá Ábâsâlômô kâ 'dî 'bá yí drí Ámânónâ rí fûzó, ðzô góglâ drí tâ lâ 'bâlê trá gólyî drí rí tí. Gô'dá kúmú ángí Dâwûdî rí mvá ágô ûrûkâ 'dî 'bá yí drí iyí râzô 'wââl'wâ nñlî mbâlê döngí iyikâ drí sî râlê vólé nñngâ sî iyî 'a'drûpî rí tâsî.

³⁰ 'Dîn' gólyî drê ágô'á pávó 'a'sî nñlî Yêrösâlêmâ 'álâ rí 'a, ðjîlâ ázâ drí tâ átâzô kúmú ángí Dâwûdî drí kî, "Ábâsâlômô ûfû ání mvá yí trá ndrî! Álô lâ lâkâ kô."³¹ Dâwûdî drí ngâzô ûrû itá iyikâ ñsîlî izâ sî, gô'dá 'dêzô vûdrî ïnyâkû 'a. Rû !'bû 'bá góglâkâ 'a'dô 'bá góglâ bê tólâ rí yí drí itá iyikâ ñsîzô kpâ.³² Gô'dá Jônâdâbâ, Dâwûdî rí 'a'drûpî Sîmeyâ rí mvâ drí tâ átâzô kî, "Ámbâ ámâkâ, Ábâsâlômô fú ání mvâ yí ndrî kô, góglâ fû cé Ámânónâ 'l'di. Tâ 'dî 'e rû trá ití, tâ góglâ Ámânónâ drí ayîzô góglâ rí izó Tâmârâ bê fâfâ sî rí tâsî."³³ Ní árî tâ góglâ átâlê kî, ání mvâ yí ðôôdrâ trá ndrî 'dî kô, Ámânónâ drâ cé nî."³⁴ Õdrâ Ámânónâ kâ vósî rí, Ábâsâlômô drí râzô vólé.

Kôrô ãjú 'bû 'bá góglâ rí 'bá vô lôkîlî rí drí ðjîlâ 'o'bí ndrêzô rí'á iyî ânî'á lütû drí lési kôrô pávó góglâ rí 'bá nñlî Hôrõnâyimîn' 'a'sî rí 'a'sî. Góglâ drí nñzô kúmú ángí Dâwûdî ngâlâ tâ góglâ drí ndrêlê 'dî átâlê.³⁵ Jônâdâbâ drí tâ átâzô kúmú ángí Dâwûdî drí kî, "Ní ndrê drê! Ání mvâ ágô ró rí 'bá yí rí'á ágô'á, ðzô mâ rû !'bû 'bá áníkâ rí drí tâ lâ átâlê trá ní drí rí tí."³⁶ Gô'dá góglâ ndréle bê tâ 'dî átâ-âtâ lâ rí, kôrô Dâwûdî rí mvâ ágô ró rí 'bá yí drí ácázô, drílîyî ðtôzô áwó ngôlê, gô'dá Dâwûdî yí rû !'bû 'bá iyikâ rí 'bá yí bê drí kpâ iyî ngâzô áwó ngôlê ûrû izâ sî rôô.

³⁷⁻³⁸ Gô'dá Ábâsâlômô râ trá nñlî Gêsrû 'álâ kúmú ángí Tâlámâ, Ámihôdë rí mvâ ngâlâ. Góglâ rí trá tólâ ndrô nâ. Dâwûdî 'e izâ trá mvâ lâ Ámânónâ rí tâsî kâyî dûû sî.³⁹ Gô'dá tâ

^m13:27 Úlí nô 'bá yí ðigüi kopí ázâ 'bá yí  bûrû tî sî, Gîrîkî tî sî, gô'dá Lâtínî tî sî rí 'a kô.

ⁿ13:34 Hôrõnâyimî 'dî tâ ifî lâ kî, "Ügûlî lési rô."

Dāwūdī drí ádózó īzā ró ðdrā tā mvá lá Āmānónā kā tāsī rí ádī trá. Gō'dá gólā drí tā ịsū iyikā 'ēzō ịjú 'bū 'bá íyikā jölé níl Ābāsälómō rí rülí rí áyezó.

Tā Ābāsälómō drí ágōzó Yērōsälémā 'á rí

14 ¹ Gō'dá Jōwábā níj kī, Dāwūdī ịcā tā ịsū-ịsū Ābāsälómō rí tāsī rí áyéle kō. ² Ítī rí, Jōwábā drí ójilā jōzō, níl ḍokó ázā līfī lá drí mbálē ró ñazlī Tēkowā lési. Gō'dá ḍokó 'dī ácálē bē rí, Jōwábā drí tā átázó ḍokó 'dī drí kī, "Ní 'bā ní ɔzō ní īzā ró áwō ngöngō sī rí tī, ní sō tī áñikā īzā kā, gō'dá ní lōsō áñi drī-'bí kō. Ní 'bā ní, ɔzō ḍokó gólā rí 'bá áwō vō 'á kāyī dñū sī rí tī. ³ Gō'dá ní ní ró kúmú ángí Dāwūdī ngälā tā gólā má drí 'ēá átálā ní drí nō átálé gólā drí." Gō'dá Jōwábā drí tā 'dī 'bá yí átázó drílā.

⁴ ḍokó 'dī drí nízó kúmú ángí Dāwūdī ngälā ịndilí vüdrí rú ịnjī-ịnjī sī, gō'dá drílā tā átázó kī, "Āmbá ámákā, ní pà mál!"

⁵ Dāwūdī drí tā ịjizó kī, "Ní lē má ɔpā ní ńdō sī yā?" ḍokó 'dī drí tā lögōzó kī, "Mā rí'á ịyiyí 'í, ámá ágō drā trá. ⁶ Āmbá, mā cū mvá ágō bē rí. Kāyī ălō sī, gólīyī drí lāwāzō ịyī vō 'ásí, gō'dá ójilā ázā yū gólīyī ikilí, ălō rí drí ázā rí füzó. ⁷ Gō'dá ngbāângbānō rí, āmbá, ámā áró yí ndrī ngā trá tā bē má drī kī, má ɔñé ámā mvá ágō gólā ịyī ădrupí rí fū 'bá rí ịyī drí fulí tā gólā drí ịyī ădrupí rí füzó 'dī tāsī. ɔzō gólīyī օ'ē tā 'dī trá ịtī rí, má ńdō lākī'á mvá ágō ákō. Gólīyī ńdō tā ịsū ámákā īzā'á, gō'dá ámā ágō ńdō lākī'á mvá ágō ákō gólā rí rú áyéle lédrē-lédrē ró."

⁸ Kúmú ángí Dāwūdī drí tā átázó kī, "Ní gō 'bā 'álā, má ńdō tā 'dī ńdē'á." ⁹ ḍokó 'dī drí tā lögōzó kī, "Āmbá ámákā, tā ní drí 'ēá 'élā rí, tā lā ɔgō má drī 'bā-tí ámákā bē. Gō'dá ní 'bā-tí áñikā kúmū kā bē ńdō tā ányā ákō." ¹⁰ Kúmú ángí 'dī drí tā lögōzó kī, "Ozō ójilā ázā ńdē tā ɔnjī trá ní drí rí, ní ădrī gólā má ngálā, gō'dá tā 'dī ịcā rú 'elé ńdandlé ńdī kō."

¹¹ ḍokó 'dī drí tā lögōzó kī, "Ní ịtrī lātrítrí Kúmú Övárí áñikā rí rú lā sī kī, ámā áró gólīyī lē 'bá ámā mvá ágō 'dī fulí rí yí ɔzō tā ɔnjī tētē 'dī 'bāñ kō ámā mvá ágō 'dī füzó." Kúmú ángí 'dī drí tā lögōzó kī, "Má ịtrī Kúmú Övárí lédrē-lédrē ró rí rú lā sī, ójilā ázakā lōfōo áñi mvá rí lōvó-lōvó kō."

¹² ḍokó 'dī drí tā átázó kī, "Oo āmbá ámákā, má ńtā drē cé tā ázā ălō." Kúmú ángí drí tā lögōzó kī, "Āwō, ní ńtā tā rí 'dī."

¹³ ḍokó 'dī drí tā átázó drílā kī, "Ní 'e tā ɔnjī ịtī 'dī ójilā Övárí kā drí ńdō tāsī yā? Ní lē tā-drī áñi mvá ịfīfī drí ágōzó 'bādrī lídí lési kō ńdō tāsī yā?" Ítī rí, ní kī tā trá ăkpā áñi nyāñyā drí Ábāsälómō rí tāsī tā gólā ní drí átálé trá má drí 'dī sī. ¹⁴ Mā ńdō drā'á ălō-ălō ndrī, ámā rí'á ɔzō līmvū gólā lásō 'bá vüdrí, gólā ịcázó lókólā lögöle ngā 'á ńdī kō rí kātī. Gō'dá Övárí rí ójilā lōvó-lōvó trölé vólé kō. Vō lā 'á rí, gólā rí ójilā gólīyī rā 'bá vólé rí yí ịazlī ăgöle yí ngálā. ¹⁵ Āmbá ámákā, 'dī tā ịfī gólā má drí ńdñzō tā átálé ní drí rí 'dī, tālā ójilā 'bā mā trá ńdolé ńrī ró. Gō'dá má ịsū tā trá kī, má ńdō tā 'dī átálé ní drí, tālā má ní trá kī, ní ńdō ámā pā'á. ¹⁶ Mā ịsū tā trá kī, ní ńdō tā ámákā ărī'á ámā pätzō tā ójilā gólā 'e 'bá lätī ndálē ámā fulí kpäräti ámā mvá ágō ró bē, ăa'ńdō ró ámā trölé vólé vō gólā Övárí drí félē trá ámā drí rí 'lásī rí tāsī. ¹⁷ Mā ńtā tā trá ámā ịfīfī drí kī, āmbá, lātrítrí áñikā ńdō ámā pā'á, tālā ní kúmú ángí rí'á nyé ɔzō mäläyikā Övárí kā rí kātī, gō'dá ní ńdō tā tāndí lāfälé cā'á tā ɔnjī bē tā kikī mbī rí sī. Kúmú Övárí áñikā ńdō ní bē."

¹⁸ Gō'dá kúmú ángí 'dī drí tā lögōzó kī, "Má lē trá tā ịjilí ní tī, gō'dá ní lāpī tā mbī ălōlā má drí kō." ḍokó 'dī drí tā lögōzó kī, "Āmbá ámákā, ní ịjī tā ndrī ńdō 'bá bē rí."

¹⁹ Gō'dá Dāwūdī drí ḍokó 'dī ịjizó kī, "Jōwábā rí drí bē tā nō 'á yā?" ḍokó 'dī drí tā lögōzó kī, "Āmbá ámákā, má ịtrī lātrítrí áñi rú sī, ójilā ălō ịcā kō tā pätī lāpīlī ní drí. Āwō, rū 'bū 'bá áñikā Jōwábā ńtā tā 'dī 'bá yí ní má drí 'elé gō'dá kpá átálé. ²⁰ Gō'dá gólā 'e tā 'dī ịtī, ăa'ńdō ró tā gólā rū 'e 'bá nā jälé ńdolé tāndí ró. Ní āmbá ámákā, ní rí'á ɔzō mäläyikā Övárí kā rí kātī tā gólīyī rū 'e 'bá trá rí yí nīlī ndrī."

²¹ Dñū vōsī rí, kúmú ángí Dāwūdī drí Jōwábā rí ịazlī tā átálé drílā kī, "Má kō tā-drī gólā ní drí lēlē rí trá. Ní ní mvá ágō Ábāsälómō rí ădrupí lögöle vólé nōlē."

²² Jōwábā drí ândžizó kúmú ángí Dāwúdī ândrá rú ịnjí ịnjí sī, gō'dá tā âtázó drilâ kī, “Āmbá ámákâ, Óvárí ǎǎ'dō ní bē! Ngbāângbânō má nī trá kī, nī trá ǎyíkō ró má bē, tâlâ ní kō tā ámákâ ịjilí trá rī drí lâ trá.”

²³ Gō'dá Jōwábā drí ngâzô nîlî Gësûrū 'álâ, nîl'â Äbâsälómô rī âdrilí lôgôlé vólé Yérösâlémâ 'álâ.²⁴ Dâwúdī drí tā âtázó Jōwábā drí kī, “Äbâsälómô âánî rîlî jô kúmú kâ rí 'á kô. Má lêé gólâ rî ndrélé kô.” Ítí rî, Äbâsälómô nî trá rîlî jô fýy nyâánâ kâ rí 'álâ, gō'dá gólâ cá kúmú ángí ngâlâ kô.

Tâ Äbâsälómô drí tā êdédzó fýy lâfálé 'ásî Dâwúdî bê rî

²⁵ Ȑjilâ ǎlô yû rú lâ lûyilí Ȑsîrâ'élê 'á gólâ rî sûsû sî Ȑzô Äbâsälómô tí, itôlé drí lési câlē pá ghâyâ lâ tôle vûdrí rí 'álâ trá sûsû ró.²⁶ Gō'dá gólâ rî fýy drí-'bí rîlî ândâlâ ǎlô ndrô 'á, 'dîñ Ȑzô drí-'bí lâ Ȑnjí trá rôô lânjí-lânjí ró rî. Gō'dá Ȑ'bí drí-'bí rîlî trá 'dî rí, fý'â kôrô kîlô rí drí sî.²⁷ Gō'dá Äbâsälómô cû mvá ágô bê nâ gō'dá mvá Ȑnjô bê ǎlô rú lâ Tâmârâ gólâ okô sû 'bâ sû rôô rí Ȑdî.

²⁸ Äbâsälómô rî trá Yérösâlémâ 'á ndrô rí fýy átâ kúmú ángí Dâwúdî rí ndrê ǎkô. 29 Gō'dá Äbâsälómô drí tâ Ȑjôzô Jōwábâ drí gólâ rî ịjilí, âánî ró yí ngâlâ, yí jô ró gólâ nîlî kúmú ángí Dâwúdî ngâlâ. Gō'dá Jōwábâ gâ dô ânîlî gólâ ngâlâ. Gólâ drí kpâ tâ Ȑjôzô ândâlâ rí lâ ró, gō'dâ Jōwábâ gâ dô kpâ o'dí.³⁰ Ítí rî, Äbâsälómô drí tâ 'bâzô rû Ȑ'bû 'bâ fýy kâ yí drí kî, “Nî ndrê dré, ámvû Jōwábâ kâ rí 'ânyi ámákâ lâgâtí, gô'dá gólâ Ȑ'dî ngá ifí bârélî'ô trá. Nî nî lâsî lôsôlê 'á lâ.” Ítí rî, drílîyî nîzô lâsî lôsôlê ámvû 'dî 'á.

³¹ Jōwábâ drí nîzô Äbâsälómô drí 'bâ 'álâ tâ ịjilí kî, “Rû Ȑ'bû 'bâ ámikâ yí nî ámvû ámákâ zâlê 'dô tâsî yâ?”

³² Äbâsälómô drí tâ lôgôzó kî, “Tâlâ má jô Ȑjilâ ní vó gô'dá ní lêé ânîlî má ngâlâ kô. Má lê ní drí nîlî kúmú ángí ngâlâ gólâ rí ịjilí má drí kî, gólâ jô tâ má drí Gësûrû rí âyézô, gô'dâ ânîñ nôngâ 'dô tâsî yâ? 'Dô 'bâ'â tândí ró má drí rîzô tólâ.” Gô'dá Äbâsälómô drí zââ tâ âtázó kî, “Má lê ní drí tâ êdédé má drí, tâlâ má lê ámâ átâ rí ndrélé. Ȑzô má ǎâ'dô Ȑdî tâ Ȑnjí 'bâ 'í rí, gólâ Ȑfû sî.”

³³ Ítí rî, Jōwábâ drí nîzô kúmú ángí ngâlâ tâ gólâ Äbâsälómô drí âtâlé trá drilâ 'dî âtâlé. Gô'dâ kúmú ángí drí tâ Ȑjôzô Äbâsälómô drí. Gólâ drí nîzô kúmú ángí ngâlâ Ȑndîlîlî vûdrí gólâ ândrá. Kúmú ángí drí gólâ rí lâgûzô bî lâ vôvô sî.

Tâ Äbâsälómô drí tâ Ȑşuzô 'eżó Ȑjú 'bûlî rî

15 ¹ 'Dîn vósi rî, Äbâsälómô drí Ȑârbâyâ rîzô sêlâ sê pâ bê rî rî trôzô Ȑsâmî yí bê yí drí, gô'dá Ȑjú 'bû 'bâ trôzô fýy vó ndrélé nyâ'dî-rî-drî-lâ-ngâ-mûdrî (50), gólîyî 'dê Ȑyîkâ sîsî lési ró Äbâsälómô drí.² Gólâ rí trá ngâlê Ȑakpâ cîjnô nîlî rîlî pâvô gólâ rîzô nîlî 'bârâyâ tî fîzô Ȑârbâyâ 'álâ rí 'â rí lâgâtí. Ȑjilâ gólâ ânî 'bâ tâ Ȑyîkâ bê kúmú ángí ngâlâ tâlâ gólâ Ȑedê ró tâ Ȑjilâ rí 'dî kâ râ, Äbâsälómô 'dô gólâ rí zîlâ, gô'dâ tâ Ȑjîzô gólâ tî kî, “Nî Ȑjilâ Ȑârbâyâ mvá ángô rí lési yâ?” Ȑzô Ȑjilâ rí 'dî Ȑlôgô tâ trá kî, yí Ȑri Ȑsîrâ'élê kâ 'ásî rî,³ Äbâsälómô 'dô tâ âtâ'â kî, “Nî ndrê! Tâ ámikâ rí 'â mbî, gô'dâ tâ kî 'bâ kúmú ángí kâ rí yû 'e 'bâ tâ ámikâ Ȑârlî.”⁴ Gô'dâ gólâ 'dô tâ Ȑazâ âtâ'â kî, “Tî Ȑjilâ Ȑnjí mâ trá tâ kî 'bâ ró rî, gô'dâ Ȑjilâ gólâ 'dô 'bâ tâ bê rí 'dô ânîlâ má ngâlâ, gô'dâ má 'dô tâ gólâkâ kî'â mbî.”⁵ Gô'dâ Ȑzô Ȑjilâ Ȑotîrî nîn câlê Äbâsälómô ngâlâ Ȑndîlîlî vûdrí gólâ ândrá rí, gólâ 'dô Ȑjilâ rí 'dî Ȑamvô'â gô'dâ bî lâ vôzô.⁶ Äbâsälómô 'e tâ 'dî trá Ítí Ȑjilâ Ȑsîrâ'élê kâ yí ndrî rî 'bâ ânîlî kúmú ángí ngâlâ tâ mbî tâsî rî yí drí. Ítí rî, gólâ âsê gólîyî drí trá âgôlê yí ngâlâ.

⁷ Ndrô sû vósi rî, Äbâsälómô drí tâ âtázó kúmú ángí drí kî, “Nî âyê mâ nîlî Hêbérónâ 'álâ tâ gólâ má drí lâtrîtrí itrîzô Ȑvârî drí tâ lâ tâsî rí 'élê.”⁸ Má itrî lâtrîtrí trá Ȑvârî drí kî, ‘Ȑzô gólâ Ȑlôgô mâ trá Yérösâlémâ 'álâ rî, má 'dô Ȑvârî rí Ȑnjîlî Hêbérónâ 'álâ.’”

⁹ Kúmú ángí drí tâ âtázó kî, “Nî nî tâ Ȑdî sî.”¹⁰ Ítí rî, Äbâsälómô drí nîzô Hêbérónâ 'álâ. Gô'dâ Äbâsälómô drí vôrâ 'bâ 'dî 'bâ yí Ȑjôzô Ȑinimî ró Ȑri Ȑjilâ Ȑsîrâ'élê kâ yí kâ yí

¹⁰ 14:30 Bârélî 'dî rî'â ngá ifí Ȑzô rûzû kâtí.

ngálá tā nô átâ-átâ lá bê kī, “Õzō nî aârí tírl'bá trá áwó ngô'lá rí, nî ngâ ôtrê-ôtrê bê kī, Ábâsâlômô âcâ trá kúmú ángí ró Hébérónâ 'á!'”¹¹ Ágô rí'lá kámá-rí (20) Yérôsâlémâ lésí gólyí nî 'bá kpâkâ álô Ábâsâlômô bê gólâ drí ázíl'í rí yí, gólyí nîj tâ álô tâ 'dî 'á kô.¹² Gô'dá Ábâsâlômô rílî bê ngâ fëfë félê rí, gólâ jô tâ trá kpá Áhítôfélê drí jârl'bá mvá Gilô kâ rí 'álâ iyí pälé, ágô 'dî rí'lá tâ lögö 'bá kúmú ángí Dâwûdî kâ 'í. Ítí rí, tâ Abâsâlômô kâ kumû tâsí rí rí'lá nîj sísí 'álâ, gô'dá òjílâ 'dë 'bá gólâ vósí rí rí'lá lizó'râ rôô.

Tâ Dâwûdî drí Yérôsâlémâ rí âyézô rí

¹³ Vôrâ 'bá drí ânizô tâ átâlé Dâwûdî drí kî, “Ójílâ Ísirâ'élê kâ yí ndrî rí'lá 'dë'â Ábâsâlômô vósí.”

¹⁴ Gô'dá Dâwûdî drí tâ átázô rû 'bû 'bá iyíkâ Yérôsâlémâ 'á gólyí â'dó 'bá gólâ bê rí yí drí kî, “Mâ nî vólé nõngâ sî 'wâ'a'wâ, tâlâ òjílâ álô yû 'e 'bá ámâ pälé Ábâsâlômô drígâ sî! Nî 'e tâ 'wâ'a'wâ, tâlâ õzô gólâ áâcâ nî nõngâ sísí rí, gólâ 'â'dô ámâ pe'â, gô'dá òjílâ úfûzô ndrî jârl'bâ nô 'ásî.”

¹⁵ Rû 'bû 'bá drí tâ lögözô drílâ kî, “Ámbâ ámákâ, ámâ rí'lá njââ tâ gólâ nî drí lêlê rí 'élê.”¹⁶ Ítí rí, kúmú ángí yí drí nîzô vólé 'bâ-tî iyíkâ bê, rû 'bû 'bá iyíkâ yí bê ndrî, gô'dá ãjú 'bû 'bá gólâkâ bê, gólâ âyé cé iyí ânjó mûdrí rí yí 'dî 'bá kumû kâ vó là ndrêlé.

¹⁷ Ítí rí, Dâwûdî drí nîzô òjílâ 'dî 'bá yí bê vólé jârl'bâ 'ásî, gô'dá nîj âdréle jéjê ró jârl'bâ tî âdûkû 'álâ.¹⁸ Gô'dá Dâwûdî drí âdrézô tolâ, rû 'bû 'bá gólâkâ yí drí âdrézô ndrî gólâ lágatí, 'dî' lôkî 'bá gólâkâ ifíffí lâ trá lâvûz'â gólâ rí ândrá 'ásî. Äjú 'bû 'bá kámá-njî-kázíyâ (600) gólyí 'dë 'bá gólâ vósí rí yí âmî 'bá Gâtâ lésí rí drí kpá lâvûzö kúmú ángí lágatí sî.¹⁹ Gô'dá Dâwûdî drí tâ átázô Ítayî dñr' 'bá gólyíkâ rí drí kî, “Ní rî ânîlî ámâ bê 'â'dô tâsí yâ? Ní gô vólé rílî kúmú ángí 'dî Ábâsâlômô bê. Nî rí'lá òjílâ 'bâdrî lídí ázâ kâ 'í, nî ârâ trá 'bâdrî ámî ifíffí kâ rí âyélel áñzô nõngâ.²⁰ Ní rí trá nõngâ cé kâyî dñr' dñr' sî, gô'dá má 'â'dô ânî 'bâ'â lâmûlî má bê 'â'dô tâsí yâ? Gô'dá má nîj kô ngâtâ mä nîlî ángô lé yâ rí. Ní drîj ãjú 'bû 'bá áñkâ yí gózô vólé. Gô'dá Kúmú Ôvârî ââ'dô ânî bê gô'dá pípîsîl' tândí bê ânî rû.”

²¹ Gô'dá Ítayî drí tâ lögözô drílâ kî, “Ámbâ ámákâ, má ïtrî lâtrítrí kúmú Ôvârî rí rû sî kî, má 'â'dô nî'â kpââ nî vó vô gólâ nî drí 'ezô nîlî rí 'á. 'â'dô 'ôdrâ 'í rí, má 'â'dô drâ'â nî bê.”²² Dâwûdî drí tâ lögözô kî, “Tândí ró, mä nî!” Ítí rí, Ítayî yí drí nîzô ndrî ãjú 'bû 'bá iyíkâ yí bê gô'dá 'bâ-tî gólyíkâ yí bê. ²³ Òjílâ Yérôsâlémâ kâ yí ngô áwó trá ûrû tâ gólâ Dâwûdî yí drí lâvûzö òjílâ gólyí 'dë 'bá gólâ vósí rí yí bê rí tâsí. Kúmú ángí Dâwûdî yí drí fâfâ Kîdrónâ kâ mbâzö gô'dá òjílâ gólyí 'dë 'bá gólâ vósí 'dî 'bá yí bê ndrî. Drílîyî nîzô rílî vó âgângbêlê 'álâ.

²⁴ Ákpâ drê Dâwûdî âyé jârl'bâ tî âdûkû kô rí, Zâdôkô lâ'bí 'e 'bá ró rí bê tolâ, gô'dá òjílâ Lâvî kâ yí bê gólâ bê, rí'lá iyí sândûkû tâ-drî lêlê kâ trô'â. Gólyí drí 'bâzô lâ vûdrí, gólyí îngâ sândûkû 'dî kô ûrû bûuû òjílâ Dâwûdî kâ yí drí jârl'bâ âyézô ndrî. Gô'dá lâ'bí 'e 'bá Ábîyâtârâ kpâ bê tolâ.²⁵ Gô'dá kúmú ángí drí tâ átázô Zâdôkô drí kî, “Ní trô sândûkû tâ-drî lêlê kâ 'dî lögö'lé vólé jârl'bâ 'álâ. Õzô tâ ámákâ ūsu trá Ôvârî lîfî rí, gólâ 'â'dô ámâ pâ'â. Gô'dá gólâ 'â'dô ámâ lögö'lé vólé sândûkû 'dî ndrêlê gûgû gólâkâ 'á.”²⁶ Õzô Ôvârî ââ'dô âyíkô ró má bê kô rí, gólâ ð'ê tâ má drí, õzô drílâ ndrêlê mbî rí tî.”²⁷ Gô'dá kúmú ángí drí tâ átázô Zâdôkô lâ'bí 'e 'bá rí drí kî, “Ní ndrê! Ní trô ámî mvá Áhímázâ yí gô'dá Ábîyâtârâ rí mvâ Jônâtâna bê, gô'dá nî Ábîyâtârâ bê, nî gô ró vólé ámî mvâ yí bê jârl'bâ 'álâ tâ ã'dí sî.”²⁸ Má 'â'dô rí'lá têlâ vó gólâ rîzö áyágâ mbâlê rí 'â âgângbêlê 'álâ bûuû má drí tâ ârîzó nî ngâ lésí zâlô.”²⁹ Ítí rí, Zâdôkô yí Ábîyâtârâ bê drí sândûkû tâ-drî lêlê kâ 'dî trôzö gôzô vólé Yérôsâlémâ 'álâ, gô'dá gólyí drí rîzö tolâ.

³⁰ Dâwûdî drí nîzô úmî fë ðlívî kâ bê rí drîj 'álâ, rí'lá áwó ngôlê, gólâ nî pá ágâlé sî, kâ'bôkâ ákô yí pá, gô'dá gólâ âkô iyí drí trá itâ sî iyí izâ tâ 'âdâlê. Òjílâ ndrî 'dë 'bá gólâ vósí rí yí âkô iyí drí kpá trá itâ sî, gô'dá kpá rîzö áwó ngôlê. ³¹ Gô'dá òjílâ ázâ drí tâ átázô Dâwûdî drí kî, Áhítôfélê jâ rû trá 'â'dolé tâ lögö 'bá Ábâsâlômô kâ rô. 'Dñr' vósí, Dâwûdî drí râtâa 'ezó kî, “Óð Kúmú Ôvârî, nî jâ tâ ïsû Áhítôfélê kâ 'â'dolé tâ tâkó rô.”

³² Gō'dá Dāwúdī cā bē úní drí ápíri 'álâ rí, vō rízó Óvárí rí īnjílí rí 'á rí, gólâ rí rū-lē-ází tāndí Hūsáyī Árīkâ lé 'bá ró rí drí góglâ rí ūsúzó tolâ. Ítâ Hūsáyī kâ ósî trá, gō'dá dâ īnyákú trá yí drí. ³³ Dāwúdī drí tâ átázó góglâ drí kî, "Özô ní âánî kpââ ámâ bê rí, ní icâ ámâ pâlé kô." ³⁴ Ní nî gôlé vólé jârîbâ 'álâ tâ átâlê Ábâsâlômô drí kî, "Oô kúmú ángí, mâ trá sisí rû ?'bû 'bá ánî átâ kâ 'í. Gō'dá má á'lô 'bá' rû ?'bû 'bá ánîkâ ró ngbâângbânô." Gō'dá ní 'é tâ ndrî tâ Áhítöfélê kâ átâlê tâ lôgôr rí gâlê dô. ³⁵ Lâ'bí 'é 'bá Zâdökô yí Ábîyâtârâ bê á'lô ?'yí 'bá' rû tolâ, gō'dá ní átâ tâ ndrî gólyî ní drí árîlî trá 'bá kûmû kâ 'á rí drílîy. ³⁶ Gólyî cù mvâ ágô ró rí yí bê Áhímázâ gō'dá Jônâtánâ bê gólyî bê, gō'dá ní á'lô gólyî ájô'á má ngâlâ tâ ndrî ní drí árîlî rí yí bê."

³⁷ Ítî rí, Hûsáyî, Dâwúdî rí rû-lē-ází drí gôzó jârîbâ Yérôsâlémâ kâ 'álâ, 'dî Ábâsâlômô trá rí'á áflâ jârîbâ 'á.

Tâ Dâwúdî yí kâ Zibâ bê rí

16 ¹ Gō'dá Dâwúdî ngâ bê nîlî úní fê ëlîvî kâ bê gârâ lâ 'ázâ rí lési rí 'á rí, drîlâ rû ūsúzó Zibâ bê, gólâ 'dî ámbâ rû ?'bû 'bá Mëfibôsétê kâ rí 'bá yí kâ 'í. Gólâ cù döngí yí bê rí, 'bâ' ámbâtâ külütü-külütü tolâ drí lâ kámâ-rí, álâ'bâ lô'wâ gârâpê kâ 'ál'í ró rí drí lâ kámâ-âlô, lô'wâ fê-kââ kâ ê'belé trá rí drí lâ kámâ-âlô, gô'dá ínyírikó yí edéle kômvo ró òdrâ bê dûn rí 'bá yí bê. ² Kúmú ángí Dâwúdî drí Zibâ rí ijízô kî, "Ní lê á'lô 'é'lé ngâ 'dî 'bá yí sî yâ?" Zibâ drí tâ lôgôzô kî, "Döngî 'dî 'bá yí'râ 'bâ-tî kúmú ángí kâ drí lâmuzô ?'dî sî lâ, ámbâtâ gô'dá lô'wâ bê íyikâ ôjîlâ ánîkâ yí drí nyâlê, gô'dá òdrâ íyikâ gólyî drí mvûlî fâfâ felé, özô gólyî áâ'dô trá lâjôr ró vô ãgângbêlê 'á rí."

³ Kúmú ángí drí gólyâ rí ijízô kî, "Mëfibôsétê, ámbâ ánîkâ Sôölo rí ózowâ ángô lé yâ?" Zibâ drí tâ lôgôzô kî, "Gólâ bê Yérôsâlémâ 'álâ, tâlâ gólâ îsû tâ trá kî, ôjîlâ Ísîrâ'élê kâ yí á'lô kûmû yí'â'bîyâ Sôölo kâ lôgôdâ yí drí."

⁴ Gō'dá kúmú ángí Dâwúdî drí tâ lôgôzô drîlâ kî, "Ngâ ndrî á'lô 'bá Mëfibôsétê kâ rí trá ngbâângbânô ánîkâ 'í." Zibâ drí tâ lôgôzô kî, "Ámbâ ámâkâ, mâ rí'á rû ?'bû 'bá ánîkâ ?'dî, tâ ámâkâ ūsû ní lîfî áñî 'bâlê zââ áyîkô ró."

Tâ Sîmeyî drí Dâwúdî rí mvêzô rí

⁵ Gō'dá kúmú ángí Dâwúdî yí drí ácâzó ânyî jârîbâ mvâ Bâhûrîmî kâ rú. Gólyî ácâ bê rî, ágô 'ázâ âlô rú lâ Sîmeyî gólâ Gérâ rí mvâ 'í, gólâ Sôölo rí áró 'í. Drîlâ ânîzô rû ūsûlî gólyî bê, gô'dá drîlâ îtôzô rí'â Dâwúdî rí mvêlê. ⁶ Sîmeyî drí kúmú ángí Dâwúdî rí lûvûzô rôvô sî rû ?'bû 'bá Dâwúdî kâ 'dî 'bá yí bê, gbô lê ajû 'bû 'bá gô'dá lôkî 'bá Dâwúdî kâ 'dî 'bá yí rí'â dîrî góglâ rú sî. ⁷ Sîmeyî drí Dâwúdî rí mvêzô kî, "Ní ngâ vólé nöngâ sî, nî ôjîlâ ári lôfô 'bá 'í! Nî ôjîlâ ônjî 'í! ⁸ Övârî rí'â tâ ônjî lôgôdâ ní drí tâ ní drí ôjîlâ ûfûzô dûn 'bâ-tî Sôölo kâ 'á rí tâsî. Ní trô kûmû gôlâkâ trá. Gô'dá ngbâângbânô rí, Övârî fê kûmû 'dî trá áñî mvâ Ábâsâlômô drí. Nî trá rí'â lâjôr ūsûlâ, tâlâ nî rí'â ôjîlâ ûfû 'bá 'í."

⁹ Gō'dá Ábîsâyî, Zêrûyiyâ rí mvâ drí tâ átázó kúmú ángí drí kî, "Ámbâ ámâkâ, ágô nô rí'â ngâ tâkô 'í özô öké ávô kâtî! Áyâgâ gólâ kô áñî mvêlê. Má lê trá nîlî gólâ rí drí gâlê vólé."

¹⁰ Gō'dá kúmú ángí drí tâ átázó drîlâ kî, "Nî sô' áñî tî kô tâ ámâkâ 'á, áñî Zêrûyiyâ rí mvâ yî! Özô gólâ ömvê mâ tâlâ Övârî átâ nî gólâ drí tâ lâ 'é'lé rí, gô'dá áñî 'dî 'dî tâ átâlê kî, gólâ áayê tâ 'dî??" ¹¹ Gō'dá Dâwúdî drí tâ átázó Ábîsâyî drí gô'dá ajû 'bû 'bá íyikâ yí bê ndrî kî, "Ámâ mvâ ifîfî lê ámâ fûlî nî, gô'dâ tâ ifî tîbê ágô öri Bênjimónâ kâ 'ásî nô drí 'ezô ámâ fûlî rí rí'â gârâ Ábâsâlômô kâ drîjî sî kô yâ? Gólâ ömvê nyé özô yí drí lêlê rí tî, tâlâ Övârî átâ trá drîlâ 'é'lé itî. ¹² Gō'dá Övârî áâñî lâ'dâ 'dî trá gô'dâ ámâ izâ ndrêzô rí, gólâ 'â'dô tâ tândí lôgôdâ má drí lâ'dâ 'dî vô lâ 'â." ¹³ Ítî rí, Dâwúdî gô'dâ ôjîlâ íyikâ yí bê drí nîzô zââ pávô 'ásî, 'dî Sîmeyî rí íyikâ nîlî góglâ lûtû ngâlâ ró pávô gârâ 'ázâ lési ró rí 'ásî, zââ gólâ rí mvê bê gô'dâ rôvô lûvû bê Dâwúdî yí rú. ¹⁴ Gō'dá Dâwúdî yí ôjîlâ ndrî 'dê 'bá gólâ vósî rí yí bê drí câzó áyágâ Jörôdénî kâ 'álâ, gólyî gô'dâ trá lâjôr ró. Tólâ rí, drîlîyî lôvôzô.

Tā Hūsáyí yí drí rū ūsúzó Ābāsälómō bē Yērōsälémā 'álâ rī

¹⁵ Ābāsälómō gō'dá őjílā Īsīrā'lélē kā ndrī 'á'dó 'bá gólâ bē rī 'bá yí bē drí fízó Yērōsälémā 'álâ, gō'dá Āhitōfélē bē gólâ bē. ¹⁶ Gō'dá Hūsáyí Ārikā lé 'bá rō, gólâ Dāwúdī rī rū-lē-äzí 'í drí nizó Ābāsälómō ngálâ tā átalé kī, "Ní rí lédre-lédre rō ndrō ámbâ sī, kúmú ángí! Ní rí lédre-lédre rō ndrō ámbâ sī, kúmú ángí!"

¹⁷ Ābāsälómō drí Hūsáyí rí ijízó kī, "Ní fí ánni rū-lē-äzí Dāwúdī rī lóvó bē yā? Ní níi kpáa gólâ bē kō 'á'dó tāsí?"

¹⁸ Hūsáyí drí tā lögözó kī, "É'ě, kúmú ángí gólâ Ôvárí drí njílī ní rī, őjílā nō 'bá yí drí njílī ní rī, gō'dá őjílā Īsīrā'lélē kā yí ndrī drí njílī ní rī, má 'á'dó 'bá'á gólâ bē. ¹⁹ Á'dólé bē trá ìtí rī, má 'á'dó rū !bū'á ní drí, nyé özō má drí 'éle trá ánni átá drí rí tí. Má 'á'dó rī'á ní bē."

²⁰ Ābāsälómō drí tā átázó Āhitōfélē drí kī, "Ní lögö tā ámâ dríj, mā őlē 'á'dó rī'á yā?"

²¹ Āhitōfélē drí tā lögözó kī, "Ní kō 'á'dú ánni átá rī 'áñjó gólíyî gólâ drí ayéle 'bá kúmú kā vó lá ndrélē 'dī 'bá yí bē. Gō'dá őjílā ndrī Īsīrā'lélē 'á 'á'dó ní'á lâ kī, ánni átá trô ní trá ájú-'bá-äzí rō, gō'dá őjílā 'dē 'bá ní vó rī 'bá yí 'á'dó 'bá'á ámbâ-ámbâ rō үr̄t̄ äkó." ²² Ítī rī, drílíyî gûgû édészó Ābāsälómō drí 'bá kúmú kā 'dī drí lâ 'á, gō'dá Ābāsälómō drí ayízó átá lâ rī 'áñjó yí bē őjílā Īsīrā'lélē kā yí drí nílī ndrī.

²³ Ndrō nā 'bá yí sī, Āhitōfélē ölögö tā trá rī, rī'á nyé özō Ôvárí drí tā 'dī 'bärē lâ ní rī kâtí, gō'dá Dāwúdī yí Ābāsälómō bē kpárâtí rī iyí tâ lâ kôlé rī'á 'éle.

Tā Hūsáyí drí Ābāsälómō rī âdózó rī

17 ¹ Gō'dá Āhitōfélē drí tā átázó Ābāsälómō drí kī, "Má 'á'dó ájú 'bū 'bá njí'á kútú-mûdrí-drí-lâ-ngâ-rí (12,000) nílī 'délé ájú bê Dāwúdī dríj ngácí bê. ² Má 'á'dó 'd'é'a gólâ dríj, 'dī' gólâ ôkô trá, gō'dá fâfâ lâ nde trá. Gólâ 'á'dó 'bá'á үr̄t̄ rō, gō'dá őjílâ gólâ bê rī 'bá yí ndrī 'á'dó iyí râ'á völé. Má 'á'dó cé kúmú ángí Dāwúdī rī fü'lâ 'dī. ³ Gō'dá pávó 'dī 'á rī, má 'á'dó őjílâ ndrī 'dē 'bá gólâ vósí rī yí adri'a lögöle ní drí, özō ôkô drí âgörë ágô lâ ngálâ rî kâtí. Má lê cé ággô âlô fulí 'dī, gō'dá őjílâ ámbukû 'dī 'bá yí, fícá gólíyî 'éle önjí rō kô." ⁴ Tā ịsū 'dī trá rī'á tândí rō Ābāsälómō drí gō'dá dríj 'bá Īsīrā'lélē kâ yí drí ndrī.

⁵ Gō'dá Ābāsälómō drí tā átázó kī, "Ní ází Hūsáyí Ārikâ lé 'bá rō, mā őñrî ró tâ gólâ drí 'é'á átâlâ rī." ⁶ Gō'dá Hūsáyí ácâ bê rī, Ābāsälómō drí tā átázó gólâ drí kī, "Āhitōfélē átâ tâ nô trá ámâ drí, mā őlē tâ gólâ drí átalé 'dī yā? Özö őñrî 'dī kô rī, ní átâ tâ ịsū áñkâ rî ámâ drí."

⁷ Hūsáyí drí tā lögözó Ābāsälómō drí kī, "Tā Āhitōfélē drí átâlê ánni drí 'dī 'á'dó tândí rō kô. ⁸ Ní ní ánni átá gō'dá ájú 'bū 'bá gólâkâ yí trá, gólíyî rī'á ájú 'bū 'bá պալկա' 'í, gō'dá rí'á özö álgig ódrí mvá lâ yí trôrê völé rī tí. Lâvûlî kôrô rī, ánni átá Dāwúdī rī'á tâ trî lîjî 'bá 'í, gólâ kô 'á'dú kô vô 'álô 'á ájú 'bū 'bá iyíkâ yí bê. ⁹ Gō'dá ngbâângbânô rî, gólâ trá iyí lâpî'á ügí 'á ngâtâ vô 'ázâ 'ásí. Gō'dá özö ájú 'bū 'bá Dâwúdî kâ yí 'dē ní ájú bê ní dríj sisjí rî, őjílâ gólâ tâ 'dî árî 'bá rî 'á'dó tâ átâlâ kî, ájú 'bū 'bá áñkâ yí üûfû trá ndrî. ¹⁰ Gō'dá ájú 'bū 'bá ámbâ-ámbâ rō, gólíyî pípîsîlî bê özö kâmî pípîsîlî kâtí rî yí, 'á'dó iyí үr̄t̄ 'é'á, tâlâ őjílâ Īsīrâ'lélê kâ yí ní trá ndrî kî, ánni átá rī'á պալկա' rō, gō'dá ájú 'bū 'bá gólâkâ yí ndrî rī'á ámbâ-ámbâ rō. ¹¹ Ítī rî, má lögö tâ ní drí kî, ní êbê ájú 'bū 'bá Īsīrâ'lélê kâ yí ndrî vô 'álô 'á, itôlê Dánâ lésí buúú Bêrêsébâ 'álâ, gólíyî őñrî ró dûñû özö sínýítâ ifí áyágâ tî sî rî kâtí. Gō'dá gólíyî 'á'dó iyí 'bá'á ájú 'bū 'bá áñkâ yí rō. Ní rí gógó 'á'dó 'd'é'a ní sisjí gólíyî drí, ní'á ájú 'á. ¹² Gō'dá mâ 'á'dó ní'á ndrî 'délé Dâwúdî dríj vô gólâ ámâ drí 'ezô gólâ rî үûsûl'á lâ rî 'á, gō'dá mâ 'á'dó 'd'é'a gólíyî dríj, özö tâtrûtrû drí vô límôrê ینyákû dríj rî tí. Gólâ ájú 'bū 'bá gólâkâ bê 'álô lâ icâ ngâ pâlê kô. ¹³ Özö gólâ örâ trá jârîbâ 'ázâ 'á rî, mâ 'á'dó bâgô ömbé'á 'bârâjyâ jârîbâ rî 'dî kâ kúní lâ rú sî, gō'dá âsézó lâ vûdrí vûlî fâfâ 'álâ, gō'dá kúní mvá 'álô fícâ úsúlâ kô."

¹⁴ Gō'dá Ābāsälómô yí ájú 'bū 'bá Īsīrâ'lélê kâ yí bê ndrî drí tâ átázó kî, "Tā Hūsáyí Ārikâ lé 'bá ró rí kâ lögöle 'dî rī'á tândí rô rôô kôrô Āhitōfélê kâ rî dríj sî." Kúmú Ôvárí 'bá trá ití tâ tândí Āhitōfélê kâ átalé rí 'ezô kô, tâlâ yí օfë rô lâjñö Ābāsälómô drí.

Tā Hūsāyī drí drí-mbllí sōzó Dāwūdī līfī rī

¹⁵ Gō'dá Hūsāyī drí tā âtázó lā'bí 'ē 'bá Zādōkō gō'dá Ābīyātārā bē drí kī, “Āhītōfēlē lōgō tā trá Ābāsālōmō drí gō'dá drī-'bá Īsīrā'élē kā yí bē ndrī tā 'ēlé nōtī nōtī, gō'dá mā lōgō tā kpá trá gōlyī drí 'ēlé nōtī nōtī. ¹⁶ Ngābāngbānō ní jō vōrā 'bá 'wā'a'wā, nī'lā tā âtálē Dāwūdī drí kī, gólā òkō 'dú kō ngacī nō sī vō rīzō áyágā mbālē rī 'á vō āgāngbēlē 'álā. Gólā òmbā áyágā 'wā'a'wā, gā ūkō, tālā áá'dō kúmū ángí yī ăjú 'bū 'bá íyikā yí bē ûfū'lā ndrī.”

¹⁷ Jōnātānā, Ābīyātārā rī mvá gō'dá Āhīmázā, Zādōkō rī mvá bē rī íyī trá rīlī Ēnōrōgēlē 'álā, tālā ólēe gōlyī ndrēlē fīrī 'a' jārībā Yērōsālēmā kā 'álā kō. Òkō mvá ăzā rū ?'bū 'bá 'ī, gólā drí nīzō tā âtálē gōlyī drí, âá'dō rō gōlyī ñōnī rō tā 'dī 'bá yī âtálē kúmū ángí Dāwūdī drí. ¹⁸ Tákō, ágāmvā ăzā bē tólā, ndrē gōlyī trá. Gō'dá drīlā nīzō gōlyī tā âtálē Ābāsālōmō drí. Ítī rī, ăgō rī 'dī 'bá yī drí nīzō 'wā'a'wā, nī'lā ăgō ăzā drí 'bá 'álā jārībā mvá Bāhūrīmī kā 'álā. Ăgō rī 'dī cū óró bē ădī-drī 'á, gōlyī drí fīzō 'á lā. ¹⁹ Ăgō 'dī òkō lā drí ngā akózó óró 'dī tī, gō'dá ădrūgū lājāzō drī lā, tālā ăjīlā ălō ăzō tā 'dī nījī kō.

²⁰ Gō'dá ăjú 'bū 'bá Ābāsālōmō kā yī drí ănīzō òkō 'dī ngālā tā ăjīlī kī, “Āhīmázā gō'dá Jōnātānā bē ădō 'á yā?” Òkō 'dī drí tā lōgōzō gōlyī drí kī, “Gōlyī mbaá áyágā mvá trá.” ăjú 'bū 'bá 'dī 'bá yī drí gōlyī lōndāzō, gō'dá ăsūs ăyī gōlyī kō. Ítī rī, ăjú 'bū 'bá 'dī 'bá yī drí gōzō Yērōsālēmā 'álā.

²¹ Gō'dá ăjú 'bū 'bá 'dī 'bá yī lāvūlī bē rī, ăgō rī 'dī 'bá yī drí ăfōzō óró 'dī 'ásī, nīlī tā âtálē kúmū ángí Dāwūdī drí kī, “Wāā rō, ní ngā nīlī áyágā mbālē. Āhītōfēlē lōgō tā trá ănjī rō ní rú nōtī nōtī.” ²² Ítī rī, Dāwūdī gō'dá ăjīlā gōlyī ădō 'bá gólā bē rī 'bá yī bē drí ăyī nīzō áyágā Jōrōdēnī kā mbālē. Cīnō ăzā rī sī, gōlyī ndrī mbaá áyágā trá.

Tā Āhītōfēlē drí íyī nyāányā fūzō rī

²³ Gō'dá Āhītōfēlē ndrēlē bē ókō tā ăyīkā lōgōlē trá 'dī kō rī, drīlā mbāzō dōngí ăyīkā drī, gō'dá rāzō gōlē vólē jārībā íyī nyāányā kā rī 'álā. Drīlā tā yī drí 'ē'á 'ēlā rī yī âtázō ndrī 'bā-tī ăyīkā drí rū ?'bū 'bá ăyīkā yī bē. Gō'dá drīlā íyī 'izō. Ítī rī, gólā drí drāzō, gō'dá 'bāzō lā lō'dēp átā lā kā 'á.

Tā Ābāsālōmō drí Ámásā rī njīzō drī-'bá rō ăjú 'bū 'bá ăyīkā drīlī rī

²⁴ Dāwūdī drí nīzō cālē jārībā Māhānāmī kā 'álā, gō'dá Ābāsālōmō drí áyágā Jōrōdēnī kā mbāzō ăjú 'bū 'bá ăyīkā Īsīrā'élē kā yī bē ndrī. ²⁵ Ābāsālōmō njī Ámásā trá 'bālē ăjú 'bū 'bá yī drīlī Jōwābā rī vō 'á, Ámásā gólā ăgō Īsīrā'élēr kā rú bē Jētā rī mvā lā 'ī, Jētā rī òkō rī rú Ābīgāyīlā. Ābīgāyīlā rī 'á Nāhāsās rī mvā ănjō 'ī, gō'dá Ābīgāyīlā kpá Zērūiyīyā rī ămāvūpī 'ī. Zērūiyīyā rī 'á Jōwābā rī ândré 'ī. ²⁶ Ābāsālōmō yī ăjú 'bū 'bá ăyīkā yī bē 'bá tāyā ăyīkā trá 'bādrīlī Gīlādā kā 'á.

²⁷ Gō'dá Dāwūdī ăcālē bē Māhānāmī 'álā rī, gólā drí rū ăsūzō Sóbī Nāhāsā rī mvá bē, gólā ănī trá jārībā Rábā kā lésī 'bādrīlī Āmónā kā 'á, gō'dá Mākīrī, Āmīyélē rī mvá gólā Lōdēbā lésī, gō'dá Bārīzīlāyīlā ăjīlā Gīlādā kā gólā Rōgēlīmī 'ásī. ²⁸⁻²⁹ Drīlīyī ngā nō 'bá yī ătrōzō: gbūrūkū yī, gō'dá kōrā yī bē, līmvō yī bē. Gōlyī ătrō ărājā, gō'dá kpá bárēlī bē, 'ălī-ărā gō'dá ngā ifī lūsīlī rī bē, osó ifī gō'dá ădāsī bē, ápē, gō'dá bā līmvū trō 'bá trōtrō rī, kābīlīkī, gō'dá jībīnā bē Dāwūdī drí ăjīlā ăyīkā yī bē, drīlīyī nyālē. Gō'dá gōlyī drí tā âtázō kī, “Ojīlā gō'dá trá lōfō rō, ăjīlā òkō kpá trá, līmvū lōvō yī bē vō āgāngbēlē nō 'á.”

P17:23 Lā'bí ăjīlā Īsīrā'élē kā rī kā vō rō rī, gōlyī rī 'āvō fā ăjīlā drā 'bá trá sīsī rī kā rī trōzō vólē 'bālē 'bū ăzā 'á, gōzō ăvō aró lā ăzā drā 'bá 'dī rī kā 'bālē 'dī 'bū rī 'dī 'á.

R17:25 Gīrīkī tī sī, fīgī ăgō Īsīrā'élē kā òzō ăgīlī trá 1Āmbā 2:12 'á rī tī. Gō'dá Íbūrū tī sī, fīgī ăgō Īsīmēlē kā 'á.

S17:25 1Āmbā 2:13-17 'á rī, Ābīgāyīlā rī 'á Yēsē rī mvā 'á.

Tā Ābāsälómō drí drázó rī

18 ¹ Dāwúdī drí ājú 'bū 'bá íyikā yī ê'bézó ndrī vō ālō 'á, góliyī lāfälé cāzó ngīngī, āzā yī kámá-ālō (100) yī, gō'dá āzā yī kútū-ālō (1,000) yī, gō'dá drī-'bá njizó 'bālē góliyī drīlī ālō-ālō ndrī. ² Dāwúdī drí ājú 'bū 'bá 'dī 'bá yī lāfälé lá yī cāzó vō 'ásī nā, ālō rī drī-ācē Jōwábā kā zēlē, āzā rī drī-ācē Zērūyiyā rī mvá Ābīsáyī, Jōwábā rī ȳdrúpī kā zēlē, gō'dá āzā rī íyikā drī-ācē Ítayī Gátā lē 'bá rō kā rī zēlē. Kúmú ángí Dāwúdī drí tā ātázó ājú 'bū 'bá 'dī 'bá yī drí kī, "Päti ró, má â'dō nīlā kpāā ȳnī bē ȳjú 'á."

³ Gō'dá ȳjú 'bū 'bá 'dī 'bá yī drí tā ātázó kī, "Ní nīlā kpāā ȳmā bē kō. Ōzō oōdrō ȳmā trá rālē rī, gbō lé mā ȳdrā rōdō rī, góliyī icā tā ȳsūlī ȳmā drīlī kō, gō'dá nī trá lōsī bē lāvūlī kōrō ȳmā ȳjú 'bū 'bá kútū-mūdrī (10,000) drīlī sī. Â'dō 'bālā tāndī rō nī drí rīzō jārsbā 'á nōngā ngā góliyī tā lā drī ȳmā ndēlē rī 'bá yī jōlē ȳmā drí."

⁴ Kúmú ángí drí tā lōgōzō kī, "Má â'dō tā gólā ȳnī drí ȳsūlī tāndī rō rī 'ē'ā l'dī." Ítī rī, kúmú ángí Dāwúdī drí adrézō 'bárānāq tī, 'dīlī ȳjú 'bū 'bá trá fō'ā ūvī 'álā, ōzō góliyī lāfälé cālē trá kámá-ālō yī, kútū-ālō yī rī kātī. ⁵ Kúmú ángí drí tā 'bāzō Jōwábā yī drí, Ābīsáyī drí, gō'dā Ítayī bē kī, "Nī 'ē ȳágámvā Ābāsälómō ȳnjí rō kō ȳmā tāsī." Gō'dá ȳjú 'bū 'bá ndrī ȳrī tā 'bālā gólā kúmú ángí drí 'bālē Ābāsälómō rī tāsī 'dī trá.

⁶ Gō'dá ȳjú 'bū 'bá yī drí nīzō vō ȳjú kā 'á, nīlā ȳjú 'būlī ȳjú 'bū 'bá ȳsīrālēl kā â'dō 'bá Ābāsälómō zēlē rī 'bá yī bē. ȳjú 'dī 'ē rū trá ȳkī ȳférémā kā 'álā. ⁷ Tōlā rī, ȳjú 'bū 'bá kúmú ángí Dāwúdī kā yī pē ȳjú 'bū 'bá Ābāsälómō kā yī trá, gō'dá ȳfūlī ȳjú 'bū 'bá Ābāsälómō kā trá ōzō kútū-nyāl'dī-trá (20,000) rī tī kātī 'dī tū. ⁸ ȳjú 'dī lā'bū trá vō 'dī lásī ndrī, gō'dá ngā ȳnjī-ȳnjī ȳkī 'dī kā ȳfūlī ȳjú 'bū 'bá yī trá kōrō Ȅufūlī līgū Ȅarwās sī rī 'bá yī drīlī sī.

⁹ 'Wāā rō, Ābāsälómō yī drí rū Ȅusūzō Ȅjú 'bū 'bá Dāwúdī kā yī bē. Gólā rī trá rālē dōngí drīlī, gō'dá dōngī 'dī drí lāvūzōl kōrō fē ángí gárál nījī 'bā njīnī rī 'ásī, Ābāsälómō rī drī drí lāvūzō fē ángí 'dīlī gárál lā yī lāfälé. Gólā rī rū'bā trá vō tākō 'a līl'ā. 'Dīlī dōngī gólā drí rīzō rālē 'dī sī lā rī zāā rāl'ā. ¹⁰ Gō'dá Ȅjú 'bū 'bá Dāwúdī kā Ȅlō rī drí Ābāsälómō rī ndrēzō, gō'dā tā ātázó Jōwábā drí kī, "Má ndrē Ābāsälómō trá, gólā lī yī trá fē ángí nā drīlī."

¹¹ Jōwábā drí tā ātázó Ȅagō gólā Ābāsälómō rī ndrē 'bá 'dī drí kī, "Ní fū gólā kō â'dō tāsī yā?" Tí má â'dō sīlīvā fīfī tēlā nī drí mūdrī gō'dá gāsī tāndī bē."

¹² Gō'dá Ȅagō 'dī drí tā lōgōzō Jōwábā drí kī, "Ōzō gbō lé nī Ȅofē má drí sīlīvā fīfī kútū-ālō rī, má icā drí dōlē kúmú ángí rī mvá rú kō. Ȅmā ndrī, mā Ȅatrī trá, kúmú ángí 'bā tā trá Ȅanī drí, Ābīsáyī, gō'dā Ítayī yī bē kī, 'Amā tāsī rī, nī dō drí Ābāsälómō rú kō." ¹³ Ōzō má Ȅorō tā kúmú ángí kā rōō kō, gō'dā Ābāsälómō rī fūzō rī, kúmú ángí â'dō tā 'dī Ȅarlā, tālā gólā rī tā ndrī Ȅarlīl, gō'dá nī icā Ȅamā pālē Ȅadréle má ngā lésī kō."

¹⁴ Jōwábā drí tā ātázó kī, "Má icā Ȅutu-pá Ȅizälé nī bē kō." Ítī rī, gólā drí Ȅjū Ȅacē trōzō nā yī drīgā, gō'dā Ābāsälómō rī 'dīzō Ȅágásī 'á, 'dīlī gólā drē Ȅedrē-Ȅedrē rō fē ángí gólā drí lāvūzō 'dīlī drīlī. ¹⁵ Gō'dá Ȅjú 'bū 'bá rī 'bá Jōwábā rī lōkīlī rī bē mūdrī drīlī gólā rú sī, gō'dá drīlī Ȅābāsälómō rī fūzō.

¹⁶ Jōwábā drí gūmīyā wōzō, gō'dá Ȅjú 'bū 'bá gólākā drí Ȅjū 'bū 'bá Ȅsīrālēl kā yī drōdrō lā Ȅayézō. ¹⁷ Drīlīyī Ābāsälómō rī Ȅavō trōzō, nīlā vūlā 'bū ángí 'lā Ȅokī 'álā, gō'dā kúnī Ȅungū yī līlīzō lōdrōlē 'bū 'dī drīlī. 'Dīlī Ȅjú 'bū 'bá Ȅsīrālēl kā yī rā Ȅiyī trá gólē vōlē Ȅiyī drí 'bā 'ásī.

¹⁸ Ȅakpā Ȅjū 'dī 'dē drē kō rī 'á, Ābāsälómō Ȅēdē kúnī trá ōzō lásī kātī sōlē fāfā kúmú ángí kā 'á, rīzō Ȅiyī tā Ȅsūlī. Gólā Ȅatā tā trá kī, "Mā mvā Ȅakō Ȅamā rú trōlē sīsī 'álā." Drīlā Ȅiyī rū zīzō kúnī 'dī drīlī.

Tā ódrí Ābāsälómō rī Ȅodrā tā ātázó Dāwúdī drí rī

¹⁹ Gō'dá Ȅhīmázā, Zādōkō rī mvā drí tā ātázó Jōwábā drí kī, "Má lē trá rālē, nīlā tā Ȅatālē kúmú ángí drí kī, Ȅovārī pā gólā trá Ȅjū-'bá-azī gólākā yī drīgā sī."

²⁰ Jōwábā drí tā lōgōzō kī, "Â'dō nī 'dīlī kō vōrā 'dī Ȅatālē Ȅandrō nō, nī â'dō nīlā vōrā Ȅazā Ȅatālē 'dīlī Ȅiyī Ȅazā sī. Gō'dá nī 'ē Ȅitī kō Ȅandrō nō, tālā kúmú ángí rī mvā drā trá." ²¹ Gō'dá

Jōwábā drí tā átázó ðjilā Kúsū¹ kā ádré 'bá tolā rí drí kī, "Ní nī, tā ní drí ndrēlē nō átálé kúmú ángí Dāwúdī drí." Ójilā Kúsū kā 'dī drí ȝndȝzó vüdrí Jōwábā ȝndrá, gð'dá drílā ngázó râlé.

²² ȝHímázā, Zădökō rí mvá drí tā átázó kpá ó'dí Jōwábā drí kī, "Má gí drí kô, ní áyê mâ râlé ðjilā Kúsū kā nô vó." Jōwábā drí tā lögözó kī, "Ámâ mvá, ní lë nílî ȝdô tâsî yâ?" Ní úsú drí-'â ázákâ kô tā 'dî 'â."

²³ ȝHímázā drí tā átázó kpá ó'dí kī, "Gbô lé tā ȝzâ ȝâ'dô bê 'e 'bá rû 'elé rî, má ȝdô nñâ." Ítí rí, Jōwábā drí tā lögözó kī, "Ní râ!" Gð'dá ȝHímázā drí râzó kôrô fâfâ Jörôdénî kâ 'ásî, vñ kizó ðjilā Kúsū kâ 'dî áyélové.

²⁴ Gð'dá 'dî Dâwúdî rí íyikâ trá 'bárânjâ järþbâ kâ 'dî tî lâ 'álé lésî rí lâfälé 'bárânjâ tî ȝzâ ívî lésî ró rí bê rí 'â, lôkí 'bá 'dî drí nñzó mbâlél jô lôkí 'bá kâ 'bárânjâ tî 'álâ rí drîj vñ ndrêl. Gð'dá gólâ ndrê vñ bê ívî 'álâ rí, drílâ ȝgô ȝzâ ndrêzó ȝrâ' álêwâlâ. ²⁵ Gð'dá lôkí 'bá 'dî drí lâzí ȝzîzó, gð'dá tâ 'dî átázó kúmú ángí drí. Kúmú ángí drí tâ átázó kī, "Ozô gólâ ȝâ'dô ȝlêwâlâ rí, vñrâ tândí 'dô 'bâ' bê gólâ tî." Gð'dá ȝgô 'dî drí ácázó ngebââ anyî.

²⁶ Gð'dá lôkí 'bá 'dî drí kpá ȝgô ȝzâ ndrêzó rí'â ȝrâ'â. Gð'dá drílâ trêzó ulí bê ȝgô rí 'bá 'bárânjâ tî lôkîl 'dî drí kî, "Ní ndrê, ȝgô ȝzâ kpá rí'â ȝrâ'â ȝlêwâlâ!" Kúmú ángí drí tâ lögözó kî, "Dîrí kpá vñrâ tândí ȝjîl'â!"

²⁷ Gð'dá lôkí 'bá 'dî drí tâ átázó kî, "Má ndrê gólâ sísî nâ rî trá ngû ȝrâlé nyé ȝHímázâ, Zădökâ rî mvâ tî." Kúmú ángí drí tâ átázó kî, "Gólâ ȝgô tândí 'î, gólâ rí vñrâ tândí ȝjîl'â."

²⁸ ȝHímázâ drí ȝacázó kúmú ángí lâgâtí, gð'dá tâ átázó drílâ kî, "Ní bê yâ, ȝmbâ ámâkâ!" Drílâ ȝndȝzó íyî lîfî akolé vñdrí kúmú ángí ȝandrâ 'â, gð'dá tâ átázó kî, "Mâ lûyî Kúmú ȝvârâ áníkâ! Gólâ pê ȝjú-'bâ-ȝzî áníkâ rû jâ 'bá trá nî kúmú ángí ámâkâ rú rí trá."

²⁹ Kúmú ángí drí tâ íjizó kî, "Agâ mvá ȝbâsâlómô pâ ngâ trá yâ?" ȝHímázâ drí tâ lögözó kî, "Má ndrê ðjilâ vñ 'álô 'â tâ átâ'â rôô, 'dîj Jōwábâ trá ámâ jô'â rû 'bû 'bá áníkâ bê, gð'dá má nñjî kô 'dô tâ 'ê rû nî."

³⁰ Gð'dá dâ kúmú ángí drí tâ átázó drílâ kî, "Ní ngâ ȝtrû ȝadréle nõngâ." Ítí rí, ȝHímázâ drí ngázó nñlî ȝdréle ná tî.

³¹ Gð'dá ðjilâ Kúsû kâ 'dî drí ȝacázó tâ átálé kî, "ȝmbâ ámâkâ kúmú ángí, ní ârî tâ tândí nô! Kúmú ȝvârâ pâ nî trâ ȝandrô nô, gôlîyî rû jâ 'bá trá nî rû rí yî drîgâ sî."

³² Kúmú ángí drí tâ íjizó ðjilâ Kúsû kâ 'dî tî kî, "Amâ mvâ ȝbâsâlómô pâ ngâ trá yâ?" ðjilâ Kúsû kâ 'dî drí tâ lögözó kî, "ȝmbâ ámâkâ, má ȝsû tâ 'dî rû ȝjú-'bâ-ȝzî áníkâ yî drí gð'dá gôlîyî rû jâ 'bá ȝonjî ró nî rû rí 'bâ yî drí, nyé ozô ání mvâ drí 'dî kâti."

³³ Kúmú ángí Dâwúdî gð'dá trá lê'â ȝzâ drí. Gólâ drí nñzó jô 'â ȝtrû gôlê 'bárânjâ tî 'álâ rí 'â, nñlî ȝawó ngôlê. Gólâ drí nñrî 'â rî, drílâ rîzó tâ átâ bê kî, "Oô, ámâ mvâ ȝbâsâlómô! Ámâ mvâ, ámâ mvâ ȝbâsâlómô! Tí má 'â'dô drâ'â nî ání vñ 'â, oô ȝbâsâlómô ámâ mvâ, ámâ mvâ!"

Tâ Jōwábâ drí ikíkíyâ 'ezô Dâwúdî drí rî

19 ¹ Gð'dá vñrâ 'bâ ȝzâ drí ȝnñzó 'wââ tâ átálé Jōwábâ drí kî, "Kúmú ángí trá rí'â ȝawó ngôlâ, gð'dá ȝzâ 'e'â ȝbâsâlómô rî tâsî." ² Gð'dá ȝjú 'bû 'bá drí ndrî rî, ȝyikô kâyî 'dî tú rî jâ rû trâ 'âdôlî ȝzâ rô, tâlâ kâyî 'dî tú ȝjú 'bû 'bá ȝtrî tâ trâ kî, "Kúmú ángí trá ȝzâ ró yî mvâ ȝbâsâlómô rî tâsî." ³ Gð'dá ȝjú 'bû 'bá 'dî 'bá yî drí ȝagözó järþbâ 'â ȝinjî ró ȝnyî bê, ȝzô ȝjú 'bû 'bá gôlîyî ȝatrâ 'bá ȝjú 'âsî rî kâti. ⁴ Kúmú ángí drí íyî nñlî ȝkôzó íyî drí sî, gð'dá ȝawó ngôzó gbôrökô ngebâlå-ȝngbâlå sî kî, "Oô ámâ mvâ ȝbâsâlómô! Oô ȝbâsâlómô, ámâ mvâ, ámâ mvâ!"

⁵ Gð'dá Jōwábâ drí nñzó kúmú ángí drí jô 'âlâ ikíkíyâ 'elé Dâwúdî drí kî, "ȝandrô nô, ní fë ȝnyî trâ ȝjú 'bû 'bá áníkâ yî drîj ndrî, gôlîyî ání lêdrê-ȝlêdrê pâ 'bá, gð'dá ání mvâ ȝgô ró rî yî, mvâ ȝnjô yî, gð'dá ání ȝokó yî, ání ȝnjô yî kâ yî bê ndrî rî." ⁶ Ní lë ðjilâ gôlîyî ání lë 'bâ kô rî 'bâ yî 'dî, gð'dá nî lëé gôlîyî ání lë 'bâ rî 'bâ yî kô. Ní 'âdâ tâ trâ ngebângbâ ȝandrô

¹18:21 Ngebângbânô rî, Kúsû rî 'dî vñ ȝurûkâ 'bâdrî Sôdánî kâ gð'dá ȝtîyópîyâ bê âkpâ 'bâ rî 'dî.

nô kī, drí-'bá ájú 'bū 'bá yí kā yí, gō'dá ájú 'bū 'bá yí ndrī rí'á ngá tákó 'í ní drí. Má ñsū tā trá kī, ní á'dô 'bá'á ãyikō ró, ñzō Abásälómō ââ'dô lédre-lédrē ró ândrō nô, gō'dá ámâ ndrī ñdrā ní vólé rí.⁷ Gō'dá ngbääängbânō rí, rí'á tândí ró ní drí ngäzó nílî tâ âtâlé pípîsílî á'dí sî ájú 'bū 'bá áníkâ yí drí. Má ïtrí lâtrítí Kúmú Õvârî rí rú sî, ñzō ní ññi kô rí, ájú 'bū 'bá álô 'é 'bá lâkílî ní bê yûl'dâwâ. Díi' á'dô 'bá'á ññjí ró ní drí kôrô lâjög gólâ ní drí ûsulí trá sisí ákpâ ní drí á'dózó ággó mvâ ró rí, bûuñ ãndrō nô kâ rí yí drí' sî.⁸ Ítí rí, kúmú ángí Dâwûdî drí ngäzó ûrû ní'á rílî vûdrí 'bárâjáq tî 'álâ. Gō'dá ájú 'bû 'bá árlíy bê kî, kúmú ángí bê rí'á 'bárâjáq tî 'álâ rí, drílîy ndrî ânizô gólâ ândrá. Gō'dá Dâwûdî drí tâ tâ á'dí kâ âtâzó gólîy drí.

Tâ Dâwûdî drí gôzó Yêrôsälémâ 'álâ rí

'Díi' ájú 'bû 'bá ïsirâ'élê kâ 'dê 'bá trá Åbásälómô vósí rí 'dî 'bá yí râ ïyí trá gôlé ïyí drí 'bâ'á sî.⁹ Õrî ïsirâ'élê kâ yí 'ásî ndrî, ñjîlâ rí trá tâ ï'bîlî ïyí vó 'ásî kî, "Kúmú ángí Dâwûdî pâ ámâ trá ájú-'bá-âzí ámâkâ yí drígâ sî, gólâ ï'dî ámâ pâ 'bâ ñjîlâ Filisitîyâ kâ yí drígâ sî rí. Gô'dá ngbääängbânô rí, gólâ râ trá 'bâdrî áyéle Åbásälómô rí tâsî.¹⁰ Gô'dá Åbásälómô gólâ ámâ drí dâzô drí lâ, ââ'dô ró kúmú ángí ró ámâ drílî rí drâ trá ájú 'á. Ítí rí, ní âtâ tâ kô kúmú ángí rí lôgôzô á'dô tâsî yâ?"

¹¹ Tâ ñjîlâ ïsirâ'élê kâ yí rí 'bâ 'bâdrî 'ásî ndrî drí rí'á âtâlâ nâ yí âtâ trá kúmú ángí Dâwûdî drí. Ítí rí, kúmú ángí Dâwûdî drí vörâ 'bâ jözö Zâdökô yí gô'dá Åbïyâtârâ gólîyâ á'dô 'bâ lâ'bí 'é 'bâ ró rí 'bâ yí ngâlâ tâ ïjîlî drí-'bâ Yûdâ kâ yí tî kî, "Nî á'dô ní ñdükü lâ ró kúmú ángí rí lôgôlê vó gólâfak 'â kô yâ?"¹² Áñi ámâ ñâdrûpî yí ï'dî gô'dá kpâ ámâ átâ ámâ ândré rí mvâ yí ï'dî ñrî álô 'ásî. Ítí rí, ní á'dô ñjîlâ ñdükü lâ ró mâ kúmú ángí rí lôgôlê vó ïyikâ 'â á'dô tâsî yâ?"¹³ Gô'dá Dâwûdî drí tâ ázâ âtâzô gólîyâ drí Jôwâbâ rí tâsî, gólîyî ññi tâ âtâlé Ámâsâ drí kî, "Nî ámâ áró 'á. Ítôlê ngbääängbânô rí, má ïtrí lâtrítí kî, má á'dô áñi 'bâ'á drí-'bâ ró ájú 'bû 'bá yí drílî Jôwâbâ rí vó 'á."¹⁴ Úlî Dâwûdî kâ 'bâ ñjîlâ Yûdâ kâ yí trá gólâ rí 'bâlê kúmú ángí gólîyâkâ ró ó'dí. Gô'dá drílîy tâ jözö Dâwûdî drí kî, "Nî ágô nôlê, nî gô'dá ájú 'bû 'bá áníkâ yí bê ndrî."

¹⁵ Gô'dá kúmú ángí drí ágôzô nílî áyágâ Jôrôdénî kâ 'álâ. Gô'dá ájú 'bû 'bá Yûdâ kâ yí âñi ïyí trá Gîlîgâlâ 'á kúmú ángí rí têlê gô'dá gólâ rí ñâdrûlî áyágâ Jôrôdénî kâ âmbâlê. ¹⁶ Sîmeyî, Gérâ rí mvâ 'á, ñjîlâ Bënjîmónâ kâ ró 'dî, gólâ jârîbâ Bâhûrimâ kâ 'ásî rí drí nñzô 'wâñ'wâ ró ájú 'bû 'bá Yûdâ kâ yí bê, nñlâ rû ûsulí kúmú ángí bê.¹⁷ Gôlâ âñi ñjîlâ Bënjîmónâ kâ yí bê kütû-âlô (1,000) gô'dá Zîbâ bê kpââ, Zîbâ âmbâ rû ï'bû 'bâ 'bâ-tî Sôolô kâ rí kâ drílî, gólâ âñi mvâ ágô fýlkâ yí bê mûdrî-drí-lâ-ngâ-njî, gô'dá rû ï'bû 'bá áyikâ bê nyâ'dî-trá. Drílîy râzô áyágâ Jôrôdénî kâ tî 'álâ, vó gólâ kúmú ángí Dâwûdî drí 'bâzó 'á lâ rí 'á.¹⁸ Gôlîyî drí áyágâ mbâzô nílî 'bâ-tî kúmú ángí kâ ñâdrûlî, gô'dá drílîy tâ ndrî kúmú ángí drí lêlê rí yí 'ezô.

Tâ Dâwûdî drí pípîsílî tândî á'dâzó Sîmeyî drí rí

Gô'dá Sîmeyî drí áyágâ Jôrôdénî kâ mbâzô sisí nílî kúmú ángí Dâwûdî ngâlâ 'dêlê vûdrí gólâ ândrá.¹⁹ Gô'dá drílâ tâ âtâzó kî, "Óo âmbâ ámâkâ, ní âyê tâ ññjí má drí 'êlê kâyî gólâ ní drí fôzö Yêrôsälémâ 'ásî rí tú rí, ní 'bâ tâ rû ï'bû 'bá áníkâ drí 'êlê ññjí nâ kô ní drí."

²⁰ Tâlâ mâ rû ï'bû 'bá áníkâ ní trá kî, má 'ê tâ trá ññjí ró, gô'dá ândrō nô, má âñi trá nõngâ sisí ñrî gólîyî gô 'bâ drí-ljí drí' rí 'ásî ânîlî rû ûsulí ní bê kúmú ángí."

²¹ Gô'dá Åbîsâyî, ândré lâ rí rú drí á'dózô Zêrûyiyâ rí drí tâ ïjîzö kî, "Áâ'dô Sîmeyî rí fû'á tâ tibé gólâ drí kúmú ángí Dâwûdî gólâ Kúmú Õvârî drí njîlî ní rí lô'dâzô rí tâsî kô yâ?"

²² Dâwûdî drí tâ lôgôzô kî, "Áñi Zêrûyiyâ rí mvâ yî, ngá âníkâ tâ ámâkâ 'á rí á'dô ngá 'í yâ? Ândrō nô, âñi gô'dá trá ájú-'bá-âzí ámâkâ 'í. Ândrô icâ trá ñjîlâ ïsirâ'élê kâ âlô 'bâlê drâlê yâ? Má nñjî kô kî, ândrō nô mâ ï'dî kúmú ángí ró ïsirâ'élê drílî yâ?"²³ Gô'dá kúmú

¹⁹ 13 Dâwûdî 'bâ Åmâsâ Jôwâbâ rí vó 'á, tâlâ Jôwâbâ yí fû Åbâsälómô ní.

ángí drí tā âtázó Síméyí drí kī, “Ní drääá kô.” Gõ'dá kúmú ángí drí tā 'dī 'bãzó drílå lâtrítrí sî.

Tā Dāwudī drí pīpīsílí tāndī â'dázó Mēfibōsétē drí rī

²⁴ Gō'dá Mēfibōsétē, Sóööl rí ózowá drí âmizó kpá kúmú ángí Dāwúdī ngálâ. Gólâ jíí iyí pá kô, gólâ rēé iyí tlı́l-'bí kô, gō'dá gólâ jíí ítâ kpá kô itôlé kâyí Dāwúdī drí Yērósâlémâ rí áyézó rí tú, būuu té kâyí Dāwúdī drí ágôzó rú'bâ tândí bê rí tú. ²⁵ Gō'dá Mēfibosétê ácâlê bê Dāwúdī ngálâ rí, Dāwúdī drí gólâ rí ijízó kî, "Ní níí kpââ má bê kô ă'lô tâsí yâ, Mēfibosétê?"

²⁶ Gólâ drí tâ lögözô kî, “Ämbá ámákâ kúmú ángí, ní ní trá kî, mâ rí'á lísí ró, má icâ ácî tölé kô, gõ'dá má âtâ tâ trá rû !bû 'bâ ámákâ Zibâ drí kî, gólâ ö'bâ rí-vöv' ámákâ 'dî döngí drî, gõ'dá má râ ró döngí sî kpââ kúmú ángí bê rî, gõ'dá gólâ drí râzó lâvülí ámâ ayéle.

²⁷Gõ'dá gólgâ âdô õnjô trá mâ rû ?bú 'bá ánlkâ rú, kúmú ángí ámákâ. Ámbá ámákâ kúmú ángí, nî rí'lá tâ nñjñ bê irôô ðzõ mälâyikâ kâtí. Ítí rí, ní 'ê tâ gólgâ ní drí îsulí kí, ââl'dô tândí ró ní drí rí. ²⁸'Bâ-tj ámâ á'bíyá kâ icâ trá drálé ní drígâ, ámbá ámákâ kúmú ángí ró rí, gõ'dá ní 'bá rû ?bú 'bá ánlkâ trá ngá nyâlén târbízâ ánlkâ drñ. Ítí rí, má â'dô gõ'dá tâ ángô rí 'l'ë'á ì'dí yä, ámbá ámákâ?"

²⁹ Dâwûdî drí tâ lôgôzôk kî, “Ní âtâ tâ rôô kô, má 'bâ tâ trá kî, ânî Zîbâ bê ôcâ ngá Sôolôkâ yî lâfâlêk lâ yî.”

³⁰ Mēfiböséte drí tā âtázó kī, “Zibā ôtrō ngá ‘dī ‘bá yî ndrī, tâlā ngbâângbânô ámbá ámákâ kúmú áng! âgō trá vólé rú‘bá tândí sî.”

Tā Dāwudī drí pīpīsīlī tāndī â'dázó Bārīzīlāyī drí rī

³¹ Bâržiláyí gólá Giládá lé 'bá' í, gólá âní kpá trá Rôgélímí léši nílî áyágá Jôrđéní kâ mbálé kpáká álô kúmú ángí bê gólá rí ájilí. ³² Bâržiláyí gólá trá ndró bê nyâ'dí-sû (80), gólá trá áraká ró. Gólá cù ngá-tí bê dûú, ákú ró rí, gólá fê ngá nyânyá trá kúmú ángí drí, 'dîf ríří Dâwûdí kâ Mâhânámí 'álâ rí 'á. ³³ Kúmú ángí drí tâ 'bázó Bâržiláyí drí kí, "Ní ámbâ áyágá kpâá má bê ânlíl rílî má bê Yêrösâlémâ 'á, gô'dá má â'dô ání vó ndré'á."

³⁴ Gō'dá Bārīziláyí drí tā lōgōzó kí, “Āmbá ámákâ, má ā'dō rí'á zāâ ledrē-ledrē ró būú ángô tú yã? ³⁵ Mâ trá ndrō bê nyâ'dí-sû (80). Ngá ázâ yû 'é 'bá ámâ 'bälé ãykô ró. Mâ ôtójõoñ ngá má drí rí'á nyâlâ gõ'dá mvülâ rî yî kô, gõ'dá má árí kpá lóngó ngô 'bá gbôrókô lâ yî kô. Mâ ā'dô 'bä'lá ní drí ngá länjí ró, ämbá ámákâ. ³⁶ Mâ ā'dô áyágá 'dî mbäl'á kpâkâ âlô ní bê, gõ'dá má ā'dô ání ájí'á cé fînyâwá ití. ³⁷ Ní áyê mâ gôlél vólé, má gõ ró drâlél jär'ïbâ mvá ámâ ifífí' kâ 'á, ãnyí ló'dé ámâ átâ gõ'dá ámâ ândré kâ bê rí lágatí. Gõ'dá ámâ mvá Kîmihámâ rí'á nô. Gólâ òñí kpââ ní bê, ämbá ámákâ kúmú ángí. Ní 'é tâ ní drí ndrâlél tândí ró rí drílâ.”

³⁸ Kúmú ángí drí tā átázó kī, "Má á'dō góglá rí tró'á kpāâ má bē gō'dá tā ní drí lélē rí, má á'dō 'lē'lā lá dríllá." ³⁹ Gō'dá Dāwúdī ájú 'bū 'bá íyíkâ yí bē drí áyágá Jörödéní kâ mbázó. Gō'dá kúmú ángí drí Bäríziláyí rí bí vőzó, gō'dá őrẽ fězó dríllá. Bäríziláyí drí gőzó yí drí 'bá 'álâ.

Tā ōjílā Ÿsīrā'élē kā yí drí lâwāzó ōjílā Yúdā kā yí bê rî

⁴⁰ Gōdá kúmú ángí mbälé bê áyágá nízô Gílígálá 'álâ rî, Kímihámä mbäk kpää góglâ bê. Öjílã ndrï Yúdä kâ, gõdá öjílã ürükâ Ísírâ'élë kâ yí ájí kúmú ángí trá Gílígálá 'álâ. ⁴¹ Gõdá 'wââ ró drí-'bá Ísírâ'élë kâ yí rí 'bá gõlé drí-ljjí dríjí lesí rí yí drí ánizó kúmú ángí ngálâ tâ atálé kí, "Ämbä ámákâ, ámâ ádrúpí yí, öjílã Yúdä kâ yí trö kúmú ángí trá ügû sî 'bâ-tî gólâkâ bê, gõdá ájû 'bû 'bá gólâkâ yí bê áyágá Jörödénî kâ ámbälé ámâ ákó á'dô tâsí yâ?" Ní ází ámâ kô áni pälé á'dô tâsí yâ?"

^v19:26 Võ rī kā 'dī rī'á ngá êdélé ínyíríkó 'ásī rīzó 'bālā dōngí drīi rī-võ rō.

⁴² Gō'dá ąjú 'bū 'bá ndrī Yúdā kā yí drí tā lōgōzó ąjú 'bū 'bá Šisrā'élē kā yí drí kī, "Mā 'ê tā 'dī ití, tālā kúmú ángí ámā áró 'á. Ití rī, nī ngá ömbā ró ámá bē 'dō tāsī yā? Mā nyá ngá kúmú ángí kā kō, gō'dá mā trōo ngá ázakā gólákā kō."

⁴³ Gō'dá ąjú 'bū 'bá Šisrā'élē kā yí gólyi á'dó 'bá kō őrī Yúdā kā 'ásī rī 'bá yí drí tā lōgōzó ąjú 'bū 'bá Yúdā kā 'dī 'bá yí drí kī, "Kúmú ángí Dāwudí rī'á ámákā 'dī ndrī. Ití rī, nī 'dē ámā drī'í ömbā bē 'dō tāsī yā? Á'dō 'bā'á mbī ámā drí kpá tā átázó kī, Dāwudí rī'á kúmú ángí ámákā ró. Ámā 'dō 'dī sīsī tā kúmú ángí rī lōgō kā vólé rī átā 'bá rī kō yā? Tā ámákā rī'á kōrō ănikā drī'í sī, ámā rī'á őrī mûdrī, ănī rī'á cé őrī álō."

Gō'dá őjílā Yúdā kā yí lōgō tā ámē ró kōrō őjílā Šisrā'élē kā yí drī'í sī.

Tā Sébā drí rū jāzó tā őnjí 'élé Dāwudí drí rī

20 ¹ Gō'dá lānō fē 'bá ázā bē rú lā Sébā, BÍkīrī rī mvá 'í, őrī Bēnjīmónā kā 'ásī, gólā bē tólā Gílligálā 'á. Gólā rī gúniyá völé nī ôtre-ôtre bē kī, "Ámā 'dō őjílā Dāwudí kā yí kō, ámā 'dō álō Yésē rī mvá yí bē kō! őjílā Šisrā'élē kā yí, mā nī gólē 'bā 'álā." ² Ití rī, őjílā ndrī Šisrā'élē kā yí drí 'dē'dē Dāwudí vósī rī áyézó gō'dá 'dēzó Sébā vósī. Gō'dá őjílā Yúdā kā yí rī iyí trá kpákā álō Dāwudí bē kúmú ángí iyíkā ró itōlē áyágá Jörödéní kā 'ásī cálé Yērōsälémā 'álā.

³ Sīsī rī, Dāwudí rálé bē Yērōsälémā 'ásī rī, gólā áyé iyí ănjó mûdrí rī 'bá yí trá jō kūmū kā vó lā ndrēlē. Gō'dá gólā ágôlē bē 'bā kúmū kā 'á Yērōsälémā 'álā rī, gólā rī ngá gólyi ánjó 'dī 'bá yí drí lēlē rī 'bá yí félé gólyi drí, gō'dá gólā kó 'dú gólyi bē kō. Gólā 'bā gólyi trá tólā rīlī būtū ūdrā gólyikā tú, gólyi rī trá tólā ūzō ăyízí kátí.

⁴ Gō'dá kúmú ángí drí tā átázó Ámásā drí kī, "Káyī nā sī, itōlē ngbāângbânō, má lē nī gō'dá ąjú 'bū 'bá Yúdā kā yí bē ăzilí ágôlē ndrī nöngā!" ⁵ Gō'dá Ámásā nīlī bē ąjú 'bū 'bá Yúdā kā yí ăzilí rī, gólā ndeē tā 'dī kō, káyī kúmú ángí drí 'bälé trá drílā rī 'á.

⁶ Ití rī, Dāwudí drí tā átázó Ábísáyí drí kī, "Ngbāângbânō, Sébā, BÍkīrī rī mvá 'dō lānō fē 'á ámā drí kōrō Ábísálomō drí félē trá ámā drí rī drī'í sī. Ní trō ąjú 'bū 'bá ámákā nō 'bá yí, nī 'dē ró gólā vósī, tālā gólā ūzō nīfili järifbā ázā 'báráñā bē rī 'á kō, gō'dá gólā ūzō ngá pān kō." ⁷ Ití rī, ąjú 'bū 'bá Jōwábā kā yí, lókí 'bá Dāwudí kā rī 'bá yí 'básúrú Cérëtē kā, Pélétē bē rī 'ásī, gō'dá ąjú 'bū 'bá ámâbá-ámâbá rī 'bá yí bē ndrī drí nīzó drī-'bá rú bē Ábísáyí rī zélē. Gólyi drí áfôzó Yērōsälémā 'ásī nīlī 'dēlē Sébā, BÍkīrī rī mvá vósī.

⁸⁻¹⁰ Gō'dá gólyi cálé bē kúní ángí Gíbëyóní kā 'álā rī, Ámásā drí ámâló gólyi ngálâ. Jōwábâ sō itá ąjú 'bū 'bá kā trá, gō'dá gásí rú rī gólâ cù lígú bē fókā 'á. Gólâ drí nīrī 'á Ámásā ngálâ rī, lígú gólâkā 'dī drí 'dēzó vûdrí, drílâ ăndîzó lígú 'dī trôlē drí-lijí sī.

Gō'dá Jōwábâ drí tā átázó Ámásā drí kī, "Ángō tí yā, ámâ ădrúpī?" Gō'dá drílâ Ámásā rī tîlî-'bí rûzó drí-ágó sī, ūzō gólâ 'é Ámásâ rī áyä'bú ndrôlē rī kátí. Ámásâ nîf tā őnjí têtë gólâ Jōwábâ drí 'é'a lélâ yí drí lígú gólâ rī drí ăzâ 'á rī sī 'dī kō, Jōwábâ drí gólâ rī 'dîzó 'á 'á, gō'dá gólâ rī fîn drí áfôzó ăvî lâdâlē vûdrí ănyákú drî. Ú'dî Ámásâ cé ândâlâ álô gólâ drí drâzó. Gō'dá Jōwábâ yí ădrúpî lâ Ábísáyí bê, drílîy nîzó zâa Sébâ, BÍkīrī rī mvá vósī gólâ rī ndâlē.

¹¹ Gō'dá ąjú 'bū 'bá álô Jōwábâ kâ drí ádrézó gôlé Ámásâ rī ăvô ngá lésî, gō'dá tâ átázó kī, "Gólâ tâ Jōwábâ kâ lē 'bá rî, gō'dá gólâ tâ Dāwudí kâ lē 'bá 'dî rî, gólâ ő'dé Jōwábâ vósî." ¹² Ámásâ rī ăvô trá ndrī ări ró, ăyîl'á pávó itó 'á. Gō'dá ąjú 'bū 'bá Jōwábâ kâ 'dî drí őjílā ndrêzó dûn ádré'á tólâ. Ití rī, gólâ drí ăvô 'dî rûzó pávó 'ásî, nîzó 'bälâ pávó gârâ drî 'á, gō'dá bâtâniyâ ákózó drî lâ. ¹³ Ótrô Ámásâ rī ăvô bê vólé pávó 'ásî rī, ąjú 'bū 'bá ndrî drí 'dēzó nîlî Sébâ vósî.

¹⁴ Sébâ nî trá kôrô 'bâdrî őrî үrûkâ Šisrā'élē kâ 'ásî nîlî järifbâ Ábëlë Bétë Mákâ kâ 'álâ, gō'dá őjílâ 'básúrú gólâ rī ifisíf kâ BÍkīrî kâ yí drí rû 'ébëzó ndrî 'dëlê gólâ vósî järifbâ rī 'dî 'á. ¹⁵ Gō'dá ąjú 'bū 'bá ndrî Jōwábâ kâ drí ámâló rîlî drí järifbâ Ábëlë Bétë Mákâ kâ 'dî rû sî Sébâ rī tâsî. Gólyi drí ănyákú imbîzô ănyî 'bárâñâ järifbâ 'dî kâ rû ūzô lûtû kátí, gō'dá drílîy ūtôzó 'bárâñâ rî 'dî izâlê.

¹⁶ Gō'dá òkó ázâ jārībä 'á tólâ tâ nññ bê rôô rî drí lâzí zizó kî, "Nî árí drë! Nî árí drë! Nî âtâ tâ Jōwábâ drí, má lë tâ âtálé gólâ bê." ¹⁷ Jōwábâ drí nñzó gólâ ngálâ, gō'dá òkó 'dî drí gólâ rî ijízó kî, "Nî Jōwábâ 'dî yâ?" Gólâ drí tâ lôgözó kî, "Awô, má 'dî."

Òkó 'dî drí tâ âtázó kî, "Ämbá, ní árí tâ ámákâ." Jōwábâ drí tâ lôgözó kî, "Má rî'á árí'á lâ."

¹⁸ Òkó 'dî drí rîzó zââ tâ âtálé kî, "Äkû ró rî, òjîlâ rî trâ tâ âtálé nõtî, 'Özõ nî òlë tâ lôgö-lögö tândí ârîlî rî, ní nî jârîbä Ábëlë kâ 'álâ, ní 'dô ûsú'â lâ.' Gō'dá gólîyî ûsû tâ lôgö-lögö gólîyî drí rî rî'â tâ èdélé iyî lâfâlê 'ásî. ¹⁹ Ämâ 'dî òjîlâ tâ 'dî kâ òjîlâ ïsîrâ'lélê kâ yî lâfâlê, gō'dá kpá mä rî tâ kúmú ángí kâ 'élê 'dî. Ní lë jârîbä ândré nô ïzälé 'dô tâsî yâ?" Ní lë òjîlâ Kúmú Õvârî kâ ûfûlî 'dô tâsî yâ?"

²⁰ Jōwábâ drí tâ âtázó kî, "'É'ë, má lëe jârîbä áníkâ ïzälé kô!' ²¹ 'Dî' â'dô tâ lâ 'dî kô, ägô ázâ bê rû lâ Sébâ gólâ Bïkîrî rî mvâ 'i, gólâ 'bâdrî lütû bê Ëférémâ kâ 'ásî, gólâ 'tô trâ rû jâlê ajú-'bâ-azî rô kúmú ángí Dâwûdî rû. Ní âfë ägô âlô 'dî má drí, gō'dá má 'dô jârîbä nô âyé'â." Òkó 'dî drí tâ âtázó Jōwábâ drí kî, "Mâ 'dô gólâ rî drí vû'â ní drí kôrô 'bâräjâ' drî sî."

²² Gō'dá òkó 'dî drí nñzó tâ átâ bê òjîlâ drí ndrî tâ nññ iyíkâ 'dî bê, gō'dá kôrô gólîyî drí Sébâ, Bïkîrî rî mvâ rî drí gâzô, gō'dá gólâ rî drí 'dî vûzó Jōwábâ drí. Íti rî, Jōwábâ drí gûnîyâ vôzó, gō'dá ajû 'bû 'bâ gólâkâ drí jârîbä 'dî âyézó, gólîyî drí nñzó âlô-âlô iyî drí 'bâ 'ásî. Gō'dá Jōwábâ drí nñzó gôlê vólé kúmú ángí Dâwûdî ngálâ Yêrösâlémâ 'álâ.

Drí-'bâ ázâ 'bâ yî Dâwûdî drí lô'bâlê òjîlâ ïsîrâ'lélê kâ yî drîlî rî

²³ Jōwábâ 'dî ajû 'bû 'bâ ïsîrâ'lélê kâ yî drîlî ndrî, Bëñayâ, Jëhôyîdâ rî mvâ gólâ iyíkâ lôkî 'bâ Dâwûdî kâ rî drîlî gólîyî 'bâsûrû Cêrétâ kâ gô'dá Pélétâ kâ bê rî 'ásî. ²⁴ Ädõnîrámâ rî iyíkâ râgñî vó ndrêlê 'dî lôsî 'ë'ë gólîyîkâ bê. Jëhôsâfâtâ, Ähîlûdû rî mvâ rî iyíkâ tâ mírî kâ iglî rî 'bâ yî vó lâ ndrêlê nî. ²⁵ Sévâ 'dî iyíkâ tâ igî 'bâ 'i vô tâ kî kâ 'á. Zâdokô yî gô'dâ Äbiyâtârâ bê gólîyî 'dî lâ'bî 'ë'ë 'bâ 'i, ²⁶ gô'dá ïrâ gólâ jârîbä mvâ Jâyîrî kâ 'ásî, gólâ 'dî lâ'bî 'ë'ë 'bâ Dâwûdî rî nyâánýâ kâ.

Tâ Sôôlô rî ózôwá ázâ 'bâ yî ûfûzó rî

21 ¹ Ndrô Dâwûdî drí rîzó kúmú ángí ró rî 'bâ yî 'á, lôfô ònjí têtë 'dê trâ òjîlâ ïsîrâ'lélê kâ yî drîlî ndrô nâ. Íti rî, kúmú ángí Dâwûdî drí Õvârî rî ijízó tâ ifî lôfô 'dî kâ tâsî. Gô'dá Õvârî drí tâ lôgözó kî, "Sôôlô gô'dá 'bâ-tî iyíkâ bê 'dî tâ ònjí òjîlâ fû kâ 'ë'ë 'bâ rî, gólâ fû òjîlâ Gibéyónî kâ yî trâ."

² ('Òjîlâ Gibéyónî kâ yî 'dô òrî ïsîrâ'lélê kâ yî 'ásî kô, gólîyî òjîlâ Ämôrâ kâ yî ózôwá lâ yî 'dî, òjîlâ ïsîrâ'lélê kâ yî itri lâtrîtrí trâ kî, yî fû òjîlâ Gibéyónî kâ yî kô. Gô'dá Sôôlô pîpjîslîlî ámbâ bê òjîlâ ïsîrâ'lélê kâ yî gô'dá Yûdâ kâ yî bê tâsî, Sôôlô ûjû tâ trâ gólîyî ûfûlî ndrî vô gólîyîkâ pâzô.) ³ Kúmú ángí Dâwûdî drí tâ jôzô drî 'bâ Gibéyónî kâ yî âzîlî, gô'dá tâ âtázó gólîyî drí kî, "Mâ 'dô 'dô 'dî anî drí yâ? Má 'dô tâ ángô rî 'dî tâ ònjí Sôôlô kâ 'élê anî drí nâ jîlî rô Õvârî pîpjîslîlî 'dî fêlê òjîlâ iyíkâ drí yâ?"

⁴ Drí-'bâ Gibéyónî kâ yî drí tâ lôgözó kî, "Ämâ òjîlâ Gibéyónî kâ yî lëe sîlîvâ ngâtâ dâabô 'bâ-tî Sôôlô kâ drîgâ sî kô, gô'dá ámâ drí-acê âkô òjîlâ âlô ïsîrâ'lélê 'ásî rî fûlî."

Dâwûdî drí tâ ijízó kî, "Nî lë má 'dô 'dô 'dî anî drí yâ?" ⁵ Gólîyî drí tâ lôgözó kúmú ángí Dâwûdî drí kî, "Sôôlô lë trâ ámâ ûfûlî ndrî, gô'dá gólâ lëe kô òjîlâ âkîpâ ámâkâ âyéle lêdrê-lêdrê rô 'bâdrî ïsîrâ'lélê kâ 'á." ⁶ Íti rî, ní âfë Sôôlô rî ózôwá mvâ ágô rô rî yî njî-drî-lâ-rî ámâ drí fûlî Õvârî ândrá Gibéyâ 'á, jârîbä Sôôlô gólâ Õvârî drí njîlî rî kâ 'á." Íti rî, kúmú ángí Dâwûdî drí tâ lôgözó kî, "Mâ 'dô gólîyî fêlî anî drí."

⁷ Kúmú ángí Dâwûdî drí Mëfibôsêtë, Jõnâtánâ rî mvâ, gô'dá Sôôlô rî ózôwá rî pâzô tâ lâtrîtrí Dâwûdî yî drí itrîlî trâ Jõnâtánâ bê rî tâsî. ⁸ Gô'dá Dâwûdî drí mvâ ágô rî Rîzípâ, Äyiyâ rî mvâ ânjô drí tîlî Sôôlô drí rî yî, rû bê Ärâmónî gô'dá Mëfibôsêtë bê rî njîzó, gólâ drí kpá mvâ ágô njî Mêrâbâ drí tîlî Ädrîyélë drí rî njîzó. Mêrâbâ 'dî Sôôlô rî mvâ ânjô 'i. Ädrîyélë 'dî Bârîzilâyî rî mvâ ágô 'i, gólâ Mêhôlâhâ lë 'bâ 'i. ⁹ Dâwûdî drí gólîyî trôzó fêlê

ōjīlā Gībēyónī kā yí drígá, gō'dá ōjīlā Gībēyónī kā 'dī 'bá yí drí ōjīlā 'dī 'bá yí ūfúzó úní drīj̄ Övárí ândrá. Góliyí nj̄i-drī-lā-r̄i ndrī 'dī drā 'dō vō ālō 'á. Úfū gōliyí kā kāȳi drī-kákā ngá-ÿiyñá lögō kā 'á, 'dīi ó'ē trá ūtōlē bárēlī nj̄olē.

¹⁰ Gō'dá Sōolō rī ānjō Rīzípā, Áyā rī mvá ānjō ró rī 'dī drí itá êdélé gūnýq̄ 'ásī rī 'bēzó kúní av̄o yí bē 'dī lágatí gō'dá rízó drī lā. Ūtōlē párā ngá-ÿiyñá lögō kā 'ásī buúú ózē ljm̄vū drí ácázó ágōlē rī 'á, gólā rī trá rílī tólā. Gō'dá ūtū-äȳi bē rī, ókō 'dī rī trá árīwá drōlē vólé av̄o 'dī 'bá yí drīj̄ sī, gō'dá ngac̄i bē rī, gólā rī trá av̄o 'dī 'bá yí lōkílī kōrōnyā ūmā kā yí tāsī.

¹¹ Gō'dá kúmú ángí Dāwúdī árlí bē tā 'dī kī, Rīzípā, Áyā rī mvá ānjō, Sōolō rī ānjō ró rī, 'e tā trá ūtī rī, ¹² Dāwúdī drí nñzō Sōolō yí fā mvá lā Jōnātānā kā bē âtrōlē ōjīlā Jābésā kā yí drígá sī Gīlādā 'álā. (Akū rō rī, ōjīlā Jābésā kā yí nī trá av̄o lā yí âtrōlē ūnýnī rō jārībā Béte Sánā kā lési, vō gólā ōjīlā Filisítiyā kā yí drí Sōolō yí av̄o Jōnātānā bē lō'izó 'á lā rī 'ásī, kāȳi ōjīlā Filisítiyā kā yí drí Sōolō yí ūfúzó úní Gīlibowā kā drī 'álā rī sī.) ¹³ Dāwúdī âtrō Sōolō yí fā trá mvá lā Jōnātānā bē tólā sī, gō'dá gólā âtrō kpā fā ōjīlā Gībēyónī kā yí drí ūfúlī nj̄i-drī-lā-r̄i tólā nā yí trá ê'bélé lögōlē vō ālō 'á 'bälé 'bú 'á.

¹⁴ O'bā Sōolō yí fā mvá lā Jōnātānā bē trá lō'dé Sōolō rī átā Kísī kā 'á Zélā 'álā 'bädr̄ Bënjimónā kā 'á. Gō'dá gōliyí 'e tā trá ndrī ūzō kúmú ángí drí 'bälé rī tī. Gō'dá 'dīi vósī, Övárí drí rātā gōliyikā árizó lōfō 'bädr̄ 'dī 'á rī tāsī.

Tā äjú drí 'dēzō ōjīlā Isīrā'lēlē kā yí lāfälé ōjīlā Filisítiyā kā yí bē rī
(1 Ämbá 20:4-8)

¹⁵ Kāȳi ázā sī, äjú drí 'dēzō kpā 'dī ōjīlā Isīrā'lēlē kā yí lāfälé 'ásī ōjīlā Filisítiyā kā yí bē. Gō'dá Dāwúdī yí äjú 'bū 'bá iyíkā yí bē drí nñzō äjú 'dī 'á äjú 'bū 'bá Filisítiyā kā yí rú, gō'dá Dāwúdī drí ôkōzó. ¹⁶ Äjú 'bū 'bá ālō Filisítiyā kā rú bē Isib̄-Bēnōbō gólā Ráfā w̄ rī ūzōwā 'í, gólā cū äjú bē yí drígá sī lā êdélé bōrōnj̄i lásī lānj̄i-lānj̄i lā kīlō nā itō lā bē (3 ½), gō'dá gólā trō lígū ūrāwā 'dī trá. Gólā kī, yí âa'dō Dāwúdī rī fū'á. ¹⁷ Gō'dá Åbīsāyī, Zērūyiyā rī mvá drí árinzó kúmú ángí Dāwúdī rī pälé, gólā drí äjú 'bū 'bá Filisítiyā kā 'dī fūzó. Gō'dá äjú 'bū 'bá Dāwúdī kā yí drí tā átázó Dāwúdī drí kī, "Ní nī gō'dá ūmā bē äjú 'á kō, nī lámābā 'í Isīrā'lēlē 'á, nī 'bā lāsī ánílkā 'dī ôkō rō zāâ ūtī."

¹⁸ 'Dīi vósī rī, äjú drí kpā 'dēzō ōjīlā Isīrā'lēlē kā yí lāfälé ōjīlā Filisítiyā kā yí bē Góbō 'álā. Tólā rī, ågō ázā rú lā Sib̄ekáyī, gólā Húsāt le 'bá 'í, drīlā Sáfē rī fūzó, Sáfē gólā Ráfā rī ūzōwā åkípā 'í.

¹⁹ Gō'dá äjú ázā 'á kpā äjú 'bū 'bá Filisítiyā kā yí bē Góbō 'álā rī, Èlēhānánā, Järē-Örēgím̄i rī mvá ōjīlā Bëtēlémē kā drí Gōliyátā^z Gátā le 'bá rō rī ådrúp̄i lā fūzó, gólā cū äjú bē ángí rō rōdō.

²⁰ Gō'dá äjú ázā drí kpā 'dēzō äjú 'bū 'bá Filisítiyā kā yí bē Gátā 'álā. Tólā rī, ågō ázā bē kōlōngbō ūtī cū drí-mvá yí bē nj̄i-káziyá drí ālō rī 'á, drí ázā rī 'á kpā ūtī, gō'dá pā mvá yí bē kpā nj̄i-káziyá pā ālō rī 'á, pā ázā rī 'á kpā ūtī. Gólā Ráfā rī ūzōwā åkípā 'í. ²¹ Gō'dá gólā rílī bē ōjīlā Isīrā'lēlē kā yí lō'dálē rī, Jōnātānā, gólā kúmú ángí Dāwúdī rī ådrúp̄i Símeyá rī mvá 'í, drīlā ågō 'dī fūzó.

²² Kúmú ángí Dāwúdī äjú 'bū 'bá iyíkā yí bē ūfū ūȳi ägō trá sū gōliyí ndrī Ráfā rī ūzōwā yí 'dī, gōliyí Gátā le 'bá 'í.

^{w21:16} Ráfā 'dī äjú 'bū 'bá ángí Filisítiyā kā 'í.

^{y21:18} Sib̄ekáyī 'dī äjú 'bū 'bá ámbā 'bá ámbā Dāwúdī kā rī 'dī. Ní zī 1 Ämbá 11:29.

^{z21:19} Íbūrū tī sī rī, ōjīlā gólā Èlēhānánā drí fūlī rī 'á Gōliyátā 'dī. Gō'dá 1 Ämbá 20:5 'a'dā tā kī, ōjīlā gólā Èlēhānánā drí fūlī rī 'á Gōliyátā rī ådrúp̄i Lámī 'dī.

Lōngó Dăuwúdī kâ Ôvârí rí lûyízó rí

(Lōngó 18:1-50)

- 22**¹ Kúmú ángí Dăuwúdī ngô lóngó trá Ôvârí drí úlí nô 'bá yî sî, tâlâ Kúmú Ôvârí pâ yî trá ăjú-'bá-azí iyíkâ rí 'bá yî drígâ sî ndrî, gô'dá pâ yî kpá trá ngíngî lâ Sôöloô drígâ sî.² Gólâ kî,
“Kúmú Ôvârí l'dí kúní ámákâ
má drí ámâ lâpízó ūgúlî lâ rî,
gólâ l'dí ámâ lôkí 'bá 'î,
gô'dá kpá ámâ pâ 'bá 'î.
- ³ Ôvârí ámákâ kúní ámákâ 'î,
gólâ fâfâ 'î má drí.
Gólâ lôkî má trá őzõ cacrâ kâtí,
gólâ âdrê trá má ngá lésî, gô'dá gólâ pâ má trá.
Gólâ ámâ pâ 'bá 'î,
gólâ rí trá âdréle má ngá lésî, gô'dá gólâ pâ má trá őjílâ ăwâlákâ drígâ sî.
⁴ Ôvârí ámákâ, gólâ îcâ-îcâ ró lûyílî,
má rí râtâa 'elé gólâ drí,
gô'dá gólâ rí trá ámâ pâlé ăjú-'bá-azí ámákâ yî drígâ sî.
- ⁵ Kâgumâa ândrê iyâ lîmvû trá 'e'á ámâ êtélé,
kâgumâa ngá izâ kâ trá lîja'a dîrî má rú sî.
⁶ Tâ őnjí têtë vô őjílâ ôdrâ 'bá trá rí kâ trá dîrî má rú sî,
gô'dá lô'dé cå bâfî trá má drí.
⁷ Lânô ámákâ 'á rî, má zî Ôvârí trá,
má zî Ôvârí ámákâ trá ámâ pâlé.
Jó gólâkâ rí lésî, gólâ ârî ámâ gbórökô trá,
má ngô ăwó gólâ ândrá, gólâ ârî ámâ ăwó ngá pâpâ tâsî rí trá.
⁸ Gô'dá ănyákû iyâ rû trá, gô'dá jâ rû trá,
'bûu iyâ rû trá,
tâlâ Ôvârí ămbâ ró.
⁹ Ӧcikâ âfô trá gólâ rí ămyô-'bâlê 'ásî,
lăsî lândrâ gô'dá lăsî ăndrâ bê âfô trá gólâ rí tî 'ásî.
¹⁰ Gólâ njî 'bûu trá őzõ itâ jó ăpî kâ yî kâ ăsérê tî,
gô'dá gólâ ânî trá vûdrî mbârâsâsâ nîmî bê iyî pá zélé.
¹¹ Gólâ mbâ trá kérubî drî,
kâgumâa 'bâ gólâ trá ngâlê őzõ ápápâ kâtí.
¹² Gólâ âkô iyî ififî trá ănyílkûwâ sî,
mûkûkû lîmvû bê dûû rî, lîmô gólâ trá.
¹³ Ngá lâgû-lâgû gólâkâ iŵâ vô trá
őzõ lăsî ăndrâ drí kôrê kâtí gólâ ândrá.
¹⁴ Kúmú Ôvârí drí trêzô 'bûu lésî,
gô'dá Ôvârí lâvû 'bá gârâ rí gbórökô lâ áârî trá.
¹⁵ Gólâ lâpê ăjú-'bá-azí iyíkâ yî trá
'iyâ iyíkâ lâgû-lâgû lâ sî.
¹⁶ Ôvârî â'dô trá ămbâ ró
gólâ vô ămbîkâ trá ămyô-'bâlê 'ásî lîmvû ândrê drî,
gô'dá ănyákû lîmvû ândrê zélé rí drí rû â'dázô,
gô'dá vô lîmvû ândrê zélé rí ndrêzô tô.
¹⁷ Ôvârî âmî trá 'bûu lésî
ámâ rûlî ângâlî lîmvû fî 'bá ififî rí 'ásî.
¹⁸ Gólâ pâ má trá ăjú-'bá-azí drígâ sî,

- gólīyí ámâ lóvó 'bā 'bá kô rí,
gō'dá cú fāfā bē gārə má dr̄í sī rí.
- ¹⁹ Má aā'dō trá lâñjō 'á rí, gólīyí drí ânizó 'dēlé má dr̄í,
gō'dá Ôvârí rí trá ámâ pâlē.
- ²⁰ Gólâ rí trá ámâ pâlē tā ñnjí gólīyíkâ 'ásī,
gólâ rí trá âdréle má ngá lésī, tâlâ gólâ lē má trá.
- ²¹ Ôvârí pípjíslí tândí bê má rú, tâlâ má rí tâ mbî 'élé ī'dí,
gólâ rí òrē félê má drí, tâlâ má tâ ãkó.
- ²² Má rô tâ 'bā'bā Ôvârí kâ trá,
má já ūgúlî kô Ôvârí ámákâ drí.
- ²³ Má 'bā tâ 'bā'bâ gólâkâ trá má dr̄í,
má rô tâ 'bā'bâ gólâkâ yî trá ndr̄í.
- ²⁴ Mâ tâ ányâ ãkó,
gō'dá má lôkî ámâ ífífí trá tâ ñnjí 'e ãkó.
- ²⁵ Ôvârí 'e tâ tândí trá má drí, tâlâ má rí tâ tândí 'élé ī'dí,
tâlâ gólâ nî trá kî, má tâ ãkó.
- ²⁶ Óó Kúmú Ôvârí, ní rí tâ tândí 'élé òjílâ gólīyí rí 'bá zââ tâ áníkâ 'élé ī'dí rí 'bá yî drí,
gō'dá ní aā'dô tâ mbî 'él'á òjílâ gólīyí tâ ányâ 'e 'bá kô rí 'bá yî drí.
- ²⁷ Ní rí tâ pâtí 'élé gólīyí ndr̄í rí 'bá tâ pâtí 'élé rí 'bá yî drí.
Gō'dá ní rí tâ ñnjí 'élé gólīyí tâ ñnjí 'e 'bá rí yî drí.
- ²⁸ Ní pâ òjílâ yî lôgô 'bá vûdrí 'álâ rí 'bá yî trá,
gō'dá ní lôgô òjílâ árú-árúwâkâ yî trá vûdrí.
- ²⁹ Óó Ôvârí ámákâ, ní lámbâ ámákâ 'i,
ní jâ ínîrskuwâ trá má rú sî âdôlê ngá iñ-iñ ró.
- ³⁰ Ní pâ má trá ãjú-'bá-ází ámákâ yî pêlé,
gō'dá kpá jârîsbâ gólīyíkâ rûlî.
- ³¹ Pávó Ôvârí kâ rî'á mbî,
gō'dá úujû úlí gólâkâ rí, rî'á âfô'á tândí ró
gólâ rî'á cåcâ 'i,
gólīyí ndr̄í râ 'bá gólâ ngálâ ngá pâpâ tâsí rí 'bá yî drí.
- ³² Ā'dí ī'dí Ôvârí 'i yâ?
Ní Kúmú Ôvârí cé ī'dí Ôvârí 'i.
Ā'dí ī'dí kúní ámákâ 'i yâ?
Cé nî ī'dí kúní gólâ má drí âdrézó gágâ dr̄í lâ rí.
- ³³ Ôvârí, ní âfè fâfâ trá má drí,
ní 'bâ pávó trá ngbângbâ má drí.
- ³⁴ Ní 'bâ ámâ pá trá åçí tôlé tândí ró úní dr̄í sî
özö ló'bâ kâtí.
ní 'bâ má trá âdréle úní dr
- ³⁵ Ní icâ ámâ lîfî trá ãjú 'bûlî.
Ítî rí, má 'bû 'iyâ trá úsû âmbâ-âmbâ ró rí sî.
- ³⁶ Óó Kúmú Ôvârí, ní lôkî má trá, gō'dá ní pâ má kpá trá,
tâ ní drí 'élé 'dî sî, 'bâ ámâ rú trá lîkûlî.
- ³⁷ Ní êdê lâtí trá ngbângbâ má drí,
tâlâ má özö 'dêê kô.
- ³⁸ Má rí trá zââ ãjú-'bá-ází ámákâ yî drôlé,
bûuû gólîyí ûfûzó té zâlô.
- ³⁹ Má ûfû gólîyí trá!
Gólîyí icâ drí ìngâlé kô,
gólîyí gō'dá trá ámâ pá zêlé.
- ⁴⁰ Ní âfè fâfâ trá má drí ãjú 'bûzó,

- gō'dá má pē ̄ajú-'bá-̄azí ámákâ yî trá.
⁴¹ Ní 'bá ̄ajú-'bá-̄azí ámákâ trá râlê vólé,
 má ūfû gólîyî ámâ lê 'bá kô rî 'bá yî trá.
⁴² Gólîyî ngô ̄awó trá ngâ pâpâ tâsî, gō'dá ̄ojílâ ̄alô gólîyî pâ 'bá yû'dâwá.
 Gólîyî ngô ̄awó trá ní drí, Ôvârî, gō'dá ní lôgôo tâ kô.
⁴³ Má 'lî gólîyî trá ácâlé tâpílîndrî rô,
 gō'dá má lôtô gólîyî trá ácâlé ̄ozô ūlútrâ pávó 'á rî kâtí.
⁴⁴ Ní pâ má trá ̄ojílâ ̄onjí ámákâ yî drígá sî,
 ní 'bá má trá kúmú ̄angí rô 'bâdrî ngiíngî drílî,
 gólîyî ácâ gô'dá trá râgîj ámákâ rô.
⁴⁵ Gólîyî rí trá tâ ámákâ rôlê gô'dá ̄andilîlî má drí,
 ̄ozô gólîyî ̄âârî má trá rî, rî ̄iyî trá ámâ rôlê.
⁴⁶ Gólîyî pîpîsîlî trá ūrî rô,
 gô'dá gólîyî ̄afô trá jó ámbâ-âmbâ gólîyîkâ 'ásî, rî'á lêlê ūrî drí.
⁴⁷ Ní ̄dî Kúmú Ôvârî lédré-lédré rô rî! Má lûyî nî!
 Ní kúní ̄angí 'lî, má ̄dô ánî ̄injîlâ, tâlâ ní lôkî má trá tândí rô.
⁴⁸ Ní ̄afê fâfâ trá má drí ̄ajú-'bá-̄azí ámákâ yî pêzó,
 gô'dá ní 'bá 'bâdrî trá ndrî ámâ pá zêlê.
⁴⁹ Ní lôkî má trá
 ̄ajú-'bá-̄azí ̄awálâkâ ámákâ yî drígá sî,
 gô'dá ní 'bá má trá ̄ambâ rô gólîyî drílî ndrî.
⁵⁰ Ôvârî, má ̄dô ánî lûyîlâ,
 tâlâ ̄orî ndrî ̄âârî rô tâ má drí ánî lûyîzó rî,
 má ̄dô ánî ̄injîlâ ̄dî.
⁵¹ Ní ̄afê fâfâ ̄ambâ trá
 kúmú ̄angí ní drí njîlî rî drí
 ̄ajú-'bá-̄azí ̄iykâ pêzó.
 Ní ̄afê fâfâ ̄ambâ trá
 má Dâwûdî gólâ ní drí pîpîsîlî tândí ámíkâ 'bâzô drî lâ rî drí,
 ózowâ lâ yí bê zââ gbâdú ̄adûkû ̄âkô."

Úlî ̄adûkû Dâwûdî kâ rî 'bá yî

- 23** ¹ Nôô yî rî'á úlî ̄adûkû Dâwûdî Yésê rî mvâ kâ ̄atâlê ̄ojílâ Ísîrâ'lêlê kâ yî drí rî ̄dî.
 Ôvârî Yâkóbâ kâ njî Dâwûdî trá ̄ingâlé ̄âdôlê kúmú ̄angí rô gârâ. Ôvârî lê gólâ trá
 rôô ̄ojílâ sû 'bá sûsû rî rô, ̄ojílâ Ísîrâ'lêlê kâ ngô ̄iyî lôngó trá gólâ rî tâsîa. Nôô yî úlî
 Dâwûdî kâ ̄dî:
² "Lîndrî Tândí Ôvârî kâ ̄atâ tâ trá kôrô má 'ásî,
 úlî gólâkâ bê má tî ̄atâlê ̄ojílâ drí.
³ Ôvârî Ísîrâ'lêlê kâ ̄atâ tâ trá,
 gólâ ̄ojílâ Ísîrâ'lêlê kâ yî lôkî 'bá ̄atâ tâ má drí kî,
 'Kúmú ̄angí gólâ 'bâdrî rû 'bá tâ mbî sî,
 gô'dá gólâ 'bâdrî rû 'bá Ôvârî rî rôrô sî rî,
⁴ gólâ rî'á ̄ozô ̄itû gólâ ̄afô 'bá cîyînô 'bûu 'álé ngbângbâ 'á rî tî,
 ̄ozô ̄itû drí ̄omâ 'bârê lâgû-lâgû rô ̄ozê vósî rî tî."
⁵ Má ̄dô trá drî 'bá rô nôtî,
 Ôvârî ̄itrí lâtrítrí trá ámâ 'bâlê kúmú ̄angí rô,
 tâ 'bâ'bâ 'dî óômbe trá, gô'dá iicá ̄yolâ kô,
 gô'dá gólâ icá jâlâ kpâ kô.

^{a23:1} Vérësî nô 'á rî, tî lôgô 'bá ̄azâ 'bá yî lôgô tâ trá kî, ̄ojílâ sû nî, gô'dá ̄azâ 'bá yî kî lôngó sû nî, tâlâ ̄fbûrû tî sî rî, ̄unijî tâ ̄angô rî sû nî yâ rî kô.

Ôvârí á'dô kárá ámâ pâ'lâ,

gô'dâ Ôvârí á'dô tâ má drí lêlê rî yî 'ë'â.

⁶ Gô'dâ òjílâ tâ ònjí 'bâ áângî trá vólé òzô ãsôpá ángíř kâtí.

Òjílâ dôô drí ãsôpá rú kô.

⁷ Órî ãsôpá 'dî trôlê ngá âdî ró rí sî ngâtá ãjú fê sî,
gô'dâ nîzô zâlâ läşî sî ndrî."

Tâ ãjú 'bû 'bâ Dâwûdî kâ ámbá 'bâ rôô rí 'bâ yî tâsî

(1 Ämbâ 11:10-47)

⁸ Nôô yî rî'â ãjú 'bû 'bâ nâ Dâwûdî kâ ámbá 'bâ rôô rí: Sísí rí, Yôsébê Bâsêbêté òjílâ Tâkêmónî^b kâ 'î, ãjú 'bû 'bâ nâ 'dî 'bâ yî lâfâlê, gôlâ 'dî ngîngî lâ ámbâ-âmbâ ró rî. Gôlâ 'ê ãwâ trá ãjú sî, ãjú 'bû 'bâ kámá-njî-dří-lâ-nâ (800), gô'dâ drílâ gôlîyî ûfûzô ndrî ãjú álô 'â.

⁹ Rî lâ gôlâ vó rí, nîlî kôrô âmbâ-âmbâ ró rí íyíkâ Êlêyázâ 'dî gôlâ Dôdô rí mvâ 'î, 'bâsûrû Áhôhô kâ 'ásî. Kâyî ázâ sî, gôlîyî Dâwûdî bê drí nîzô 'dêlê ãjú 'bû 'bâ Fîlîsítiyâ kâ yî drî, gôlîyî rû 'e'bé 'bâ Pásâ Dâmímî 'â 'dî 'bâ yî 'álé lâ yî ôkôlé ãjú 'bû 'bâ ïsîrâ'élê kâ yî bê. Gô'dâ ãjú 'bû 'bâ ïsîrâ'élê kâ yî drí rû jâzô râlê ãjú 'dî 'ásî. ¹⁰ Gô'dâ Êlêyázâ drí ádrézô gágâ ãjú 'bû 'bâ Fîlîsítiyâ kâ yî bê gôlîyî ûfûlî bûuû drí lâ drí ôgôzô, gô'dâ gôlâ icâ iyî drí ìnjílî lîgû ãrâwâ ïyíkâ 'dî rû sî kô. Ôvârî drí tâ ángî 'ezô kâyî 'dî tú. Tâ 'dî vósî rí, ãjú 'bû 'bâ gôlîyî râ 'bâ trá vólé 'dî 'bâ yî drí gôzô Êlêyázâ ngâlâ vó ãjú kâ 'álâ, gô'dâ nîzô drí-fê yî 'dûlî ngá ázâ 'bâ yî ãvô rû sî rí 'bâ yî bê.

¹¹ Nâ lâ rî'â Sâmâhâ, Ágê rí mvâ 'î, Ágê Hârárâ lê 'bâ 'î. Kâyî ázâ sî, ãjú 'bû 'bâ Fîlîsítiyâ kâ yî 'e'bê rû trá Léhî 'álâ, vó ámvû ádâsî kâ 'â, ãjú 'bû 'bâ ïsîrâ'élê kâ yî drí râzô vólé ûrî drí gôlîyî tâsî. ¹² Gô'dâ Sâmâhâ drí ádrézô ámvû itô 'â, gô'dâ gôlâ drí ãjú 'bû 'bâ Fîlîsítiyâ kâ yî 'dî 'bâ yî ûfûzô. Kûmû Ôvârî fê mbârâdâ trá drílâ gôlîyî pêzô kâyî 'dî tú.

¹³ Pârá ngá-iyínyâ lôgô kâ sî, ágô nâ ãjú 'bû 'bâ ámbá 'bâ nyâ'dî-trá-drî-lâ-ngâ-mûdrî (30) ázâ 'bâ yî lâfâlê sî rí 'bâ yî drí nîzô Dâwûdî ngâlâ ûgû Ádôlâmâ kâ 'dî 'álâ, 'dîm ãjú 'bû 'bâ Fîlîsítiyâ kâ yî 'e'bê rû trá sâfâ Rêfâmî kâ 'â. ¹⁴ 'Dî Dâwûdî trá lûtû drî 'bârâjâñ ámbâ-âmbâ bê dîrî yí rû sî, gô'dâ ãjú 'bû 'bâ Fîlîsítiyâ kâ ûrûkâ lâ rû Bëtêlêmê trá.

¹⁵ Dâwûdî gô'dâ trá lîmvû lôvô bê rôô, drílâ tâ átâzô kî, "Óô, rî'â tândí ró òjílâ ázâ drí lîmvû mvûmvû tândí átrôlê má drí ór lésí ãnyî 'bârâjâñ tî Bëtêlêmê kâ nâ lâgâtî." ¹⁶ Ítî rî, ágô nâ 'dî 'bâ yî drí ngâzô iyî rû ûgûlî nîlî ãnyî tâyâ ãjú 'bû 'bâ Fîlîsítiyâ kâ yî kâ rû, gô'dâ lîmvû âbêlê ór ãnyî 'bârâjâñ tî Bëtêlêmê kâ bê rî 'álâ, lîmvû átrôzô fêlê Dâwûdî drí. Gô'dâ Dâwûdî gâ dô lîmvû 'dî mvûlî. Vô lâ 'lâ rî, drílâ lâsôzô lâ vûdrî Ôvârî ândrâ. ¹⁷ Gôlâ drí tâ átâzô kî, "Mâ mvû lîmvû nô kô! Lîmvû nô rî'â òzô ágô nâ ámbá 'bâ rôô nô 'bâ yî ári kâtí iyî nyânyâ lâgî 'bâ nîzô lîmvû nô átrôlê má drí mvûlî nô."

Ítî rî, ãjú 'bû 'bâ nâ ámbá 'bâ rôô 'dî 'bâ yî 'lê iyî tâ 'dî 'bâ yî trá fâfâ sî.

¹⁸ Ábîsâyî, Jôwâbâ rî ádrûpî gôlîyî ândré Zêrûiyâ, Ábîsâyî 'dî drî 'bâ ãjú 'bû 'bâ gôlîyî nâ 'dî 'bâ yî kâ. Gôlâ 'bû ãjú, ãjú 'bû 'bâ kámâ-nâ (300) yî bê, gô'dâ drílâ gôlîyî ûfûzô ndrî. Ítî rî, gôlâ rî nîzô kpâ òzô iyî ázi-âzî nâ 'dî 'bâ yî kâtí. ¹⁹ Gô'dâ únî gôlâ trá kôrô ãjú 'bû 'bâ nâ 'dî 'bâ yî drî sî, gôlâ 'dî ámbá gôlîyîkâ. Gô'dâ gôlâ á'dô ãjú 'bû 'bâ ámbá 'bâ nâ nâ 'bâ yî lâfâlê kô.

²⁰ Bênyâgôlâ Jêhôyîdâ rî mvâ 'î, gôlâ ãjú 'bû 'bâ tândí ânî 'bâ Kâbêzélê lésí rî, gôlâ 'ê kpâ tâ lârâkô ázâ yî 'bâ yî trá. Gôlâ ûfû ãjú 'bû 'bâ Môwâbâ kâ tândí lâvûlî gârâ rî trá rî, gô'dâ gôlâ fû kâmî trá 'bû 'â kâyî ngâ mvêemvê lô'dé 'bâ rôô ûrû lésí sîn kâtí rî tú. ²¹ Gô'dâ kâyî ázâ sî, gôlâ drí òjílâ Mâsñîr kâ kôlõngbô ûtî rî fûzô. Òjílâ Mâsñîr kâ 'dî cù ãjú bê yî drîgâ, gô'dâ Bênyâgôlâ cê fê ángî bê yî drîgâ, Bênyâgôlâ drí ãjú 'dî pâzô ágô Mâsñîr kâ 'dî drîgâ sî, gô'dâ gôlâ rî fûzô ákpâ ãjú gôlâkâ 'dî sî. ²² 'Dî 'bâ yî tâ gôlîyî ámbâ-âmbâ Bênyâgôlâ drí 'elé rî yî 'dî, gôlâ ãjú 'bû 'bâ ákipâ nyâ'dî-trá-drî-lâ-ngâ-mûdrî 'dî 'bâ yî drî sî, gô'dâ

^b23:8 Bûkû 1 Ämbâ kâ 'â rî, úzî Tâkêmónî 'dî Hâkêmónî. Nî zî 1 Ämbâ 11:11.

ónjú' gólá kó ajú 'bū 'bá ná ámbá 'bá rōō 'dī 'bá yí lāfálé. Gō'dá Dāwúdī drí Bēnáyā rí njizó drí-'bá lókí 'bá íyká yí drílí.

²⁴ Gō'dá ajú 'bū 'bá gólyí nyâ'dí-trá-drí-lâ-ngâ-mûdrí rí'á yí nôô,

Ãsahélê, Jōwábâ rí âdrúpí 'i,

Ãlélhänánâ, Dódô rí mvá Bëtélémë lé 'bá 'i,

²⁵ Sāmáhâ, Häródô lé 'bá 'i,

Ãlíkâ, kpá Häródô lé 'bá 'i,

²⁶ Hélézë, Pälátâ lé 'bá 'i,

Írâ, Íkésë rí mvá 'i, gólá Tëkowâ lési,

²⁷ Ábïyézä gólá Ãnâtótâ lési,

Mëbönáyí gólá Hüsâtí lé 'bá 'i,

²⁸ Zálämónâ, gólá Ähöhö lési,

Mähäráyí gólá Nëtôfâ lési,

²⁹ Hélébë, Bänáhâ rí mvá gólâ Nëtôfâ lési,

Ítayí, Rïbáyí rí mvá gólâ Gibéyâ lési 'bädrí Bënjimónâ kâ 'á.

³⁰ Bënáyâ gólâ järïbâ Pïrâtónô kâ 'asî,

Hïdáyí gólâ fäfâ Gásâ kâ lési,

³¹ Äbï-älâbónô gólâ Ärâbâtâ lé 'bá 'i,

Ãzämâvëtë gólâ Bâhürímë lé 'bá 'i,

³² Èlëyâbâ gólâ Sälâbónô lé 'bá 'i,

Jässéñ rí mvá 'i,

Jönâtánâ, ³³ Sāmáhâ rí mvá gólâ Härârâ lé 'bá 'i,

Ähïyámâ, Särârâ rí mvá gólâ Härârâ lé 'bá 'i,

³⁴ Èliféltë, Ähäsâbáyí rí mvá gólâ Mákâ lé 'bá 'i,

Èlïyámâ, Ähítöfélë rí mvá gólâ Gilô lé 'bá 'i,

³⁵ Hëzérô gólâ Kärämélë lési,

Päráyí gólâ Ärïbî lé 'bá 'i,

³⁶ Ígâlâ, Nâtánâ rí mvá gólâ Zóbâ lési,

Bâni' öjilâ Gädâ kâ,

³⁷ Zélékë gólâ öri Ämónâ kâ 'asî,

Nähäráyí gólâ Bërôtâ lé 'bá 'i, gólâ rí 'bá drí-fë Jöwábâ, Zërüyiyâ rí mvá kâ tröle rí,

³⁸ Írâ gólâ 'bäşürû Ítíri kâ 'asî,

Gärébë kpá 'bäşürû Ítíri kâ 'asî,

³⁹ gõ'dá Úriyâ gólâ öri Hítî kâ 'asî.

Äjú' bû 'bá ámbá 'bá Däwúdî kâ ndrî rí'á nyâ'dí-trá-drí-lâ-ngâ-mûdrí-drí-lâ-ngâ-njî-drí-lâ-rí (37).

Tä Däwúdî drí ajú 'bû 'bá Ísîrâ'élë kâ yí Yûdâ kâ yí bê rí lâzó rí

(1 Ämbâ 21:1-6)

24 ¹ Gõ'dá ömbâ Ôvârî kâ 'dê trá kpá ó'dí öjilâ Ísîrâ'élë kâ yí drí, gõ'dá gólâ drí Däwúdî rí 'bâzó ajú 'bû 'bá íykâ Ísîrâ'élë kâ yí öri gólyí gõ 'bá drí-ljí drí lési ró rí 'bá yí 'asî rí gõ'dá Yûdâ kâ yí bê, nî'a gólyí lâlê, aâ'dô ró yí fë ró lâjö gólyí drí. ² Ítî rí, kümû ángí Däwúdî drí tâ átázó Jöwábâ yí drí gõ'dá drí-'bá ajú 'bû 'bá kâ ró gólâ bê rí 'bá yí drí kî, "Nî nî kôrô 'bädrí ndrî öri Ísîrâ'élë kâ yí kâ 'asî ïtôl Dánâ 'asî cälé Bërësébâ 'álâ, gõ'dá nî lâ ró ágô gólyí icâ 'bá trá ajú 'bûlî rí yî, tâlâ má nî ró gólyí bê ndrî tâsî yâ rí." ³ Gõ'dá Jöwábâ drí tâ lögözö Däwúdî drí kî, "Ôvârî áníkâ rí ââdrô ajú 'bû 'bá áníkâ ândâlé kámâ-älâ ô'dôlê dûûdû vô ngíingí 'asî, gõ'dá nî kümû ángí ámákâ rí òndrê ró. Gõ'dá nî kümû ángí ámákâ rí lê tâ ïnji' dî lëlê ití a'dô tâsî yâ?"

^c23:36 1 Ämbâ 11:38 'á rí, îigî Hágárî rí mvá.

⁴ Gō'dá úlí kúmu ángí kā 'dī drí fizó Jōwábā yí drī' drī' 'bá ajú 'bū 'bá kā yí bē. Ítí rí, gólyí drí ngázó nílí ajú 'bū 'bá Ÿsírā'léle kā yí lálē vō 'ásí ndrī.

⁵ Gólyí drí áyágá Jōrōdéní kā mbázó ðítolé ajú 'bū 'bá lálē gólé drí-ágó drī' fáfá ányí järíbá mvá Áróré kā rú rí 'ásí nílí gólé Gádā 'álá ró, gō'dá nízó zāä cälé Jäzeré 'álá. ⁶ Gō'dá gólyí drí cázó Giládā 'álá, gō'dá nízó cälé Kädesä 'álá vō ðirí Hítí kā yí kā rí 'álá. Gō'dá gólyí drí cázó Dánā 'álá. Gō'dá Dánā 'ásí rí, gólyí drí nízó zāä gólé ðtú drí fíri 'álá cälé Siðónā 'álá. ⁷ Gō'dá gólyí drí nízó cälé järíbá 'báráñä ámbâ-ámbâ bē Tírá kā rí 'álá, gō'dá cälé järíbá mvá ndrī ðirí Híví kā rí 'bá yí kā 'álá, gō'dá ðirí Känáná kā yí kā bē rí 'álá. Gō'dá ðadükü lā ró rí, gólyí drí nízó cälé Bërësébá gólé drí-ágó drī' lésí 'bädri Yúdäkā kā drí rí 'álá.

⁸ Ítí rí, gólyí ní iyí bē trá vō 'ásí ndrī rí, gólyí drí gõzó vólé Yërösälémä 'álá párá njí-drí-lâ-sû gō'dá káyí nyá'dí-trá vósí. ⁹ Gō'dá Jöwábá drí ajú 'bū 'bá yí drí lálē trá rí yí lálá lā a'dázó Däwúdí drí. Yúdä 'á rí, ajú 'bū 'bá yí rí'lá kút-kámá-njí (500,000), gō'dá 'bädri Ÿsírā'léle kā ȝambükü lā 'á rí, kút-kámá-njí-drí-lâ-ná (800,000).

Tā Ôvárí drí lálö fëzó ðjílā Ÿsírā'léle kā yí drí ndrī tā oñjí Däwúdí kā tásí rí

¹⁰ Gō'dá Däwúdí rí pípísilí drí 'dózó tā ïsū ró tā gólá drí ajú 'bū 'bá yí lázé rí vósí, gō'dá gólá drí tā átázó Ôvárí drí kī, "Má 'é tā oñjí têtë trá tā má drí 'élle nō 'á. Gō'dá ngebäängbânō rí, oô Ôvárí, ní trö tā ányá ámákâ vólé."

¹¹ Åkpä dré Däwúdí drí ngä ákó ûrû cïjnö azä rí sî rí, úlí Ôvárí kā drí ácázó tā ángü 'bá Däwúdí kā Gádå drí kī, ¹² "Ní ní tā átálé Däwúdí drí kī, Ôvárí átâ tā nô ní, 'Má fë lájí trá ní drí ná, ní njí álô gólá má drí 'ezó tā 'élle ní drí 'á lâ rí.'" ¹³ Ítí rí, Gádå drí nízó Däwúdí ngálá tā átálé gólá drí kī, "Löfö oñjí têtë ð'ê 'bädri áníkâ 'á ndrò nád yä? Ngätá ajú-'bá-âzí áníkâ yí ðrô ní vólé párá ná yä? Ngätá ngá lázé oñjí têtë ð'ê 'bädri áníkâ 'á káyí ná yä? Gō'dá ngebäängbânō rí, ní ïsū tā 'dī lögolé má drí, má gõ ró bê átálá Ôvárí ámå ajó 'bá rí drí."

¹⁴ Gō'dá Däwúdí drí tā átázó Gádå drí kī, "Má trá tā ïsū bê röö tā oñjí 'é 'bá rû 'élle rí tásí, lê ámå drí 'dëlé Ôvárí drígå, tâlå gólá pípísilí tändí bê, gō'dá ní áyê mâ 'dëlé ðjílā mvá drígå kô." ¹⁵ Ítí rí, Ôvárí drí ngá lázé oñjí têtë ájözö 'dëlé ðjílā Ÿsírā'léle kā yí drí' ðtölé cïjnö bùuú káyí ná gólâ drí njílî trá rí ðadükü lâ 'á, gō'dá ðjílā drí ôdrázó cälé kút-kámá-njí-drí-lâ-nyá-mûdrí (70,000), ðítolé Dánā 'ásí cälé Bërësébá 'álá. ¹⁶ Gō'dá mäläyíkâ 'ijö iyí drí bê 'ezó Yërösälémä rí ïzälé rí, Ôvárí drí tā ïsū iyíkâ 'ezó ðjílā ïzälé rí jätzö, gō'dá tā átázó mäläyíkâ gólâ 'é 'bá ðjílā ûfûlî 'dî drí kī, "Ícâ trá, ní dô drí gólýí rú kô, ámå drí ðlôvô." Mäläyíkâ Ôvárí kâ 'dî rí vō ȝdrúgú cå kâ Äräünä ðirí Jëbúsä kâ 'ásí rí kâ 'á.

¹⁷ Gō'dá Däwúdí ndrélé bê mäläyíkâ ðjílå ûfûlî rí, gólâ drí tā átázó Ôvárí drí kī, "Má 'dî ðjílå gólâ tā oñjí 'é 'bá rí, ðjílå nô 'bá yí rí'á ðzö kâbílîkî kâtí tā oñjí ákó. Gólyí 'é 'dô 'í yä? Ní fë lálö má drí gō'dá ðjílå ámákâ 'bá kâ rí yí bê gólyí vō 'á."

¹⁸ Gō'dá Gádå drí nízó káyí ná tú Däwúdí ngálâ tā átálé kī, "Ní ngâ nílî vöh körönyä zä kâ bêlé Ôvárí drí vöh rízö ȝdrúgú cälé Äräünä ðjílå Jëbúsä kâ rí kâ 'álá." ¹⁹ Ítí rí, Däwúdí drí nízó ðzö Ôvárí drí tā lâ 'bâlé trå kôrô Gádå 'ásí átálé yí drí rí tí. ²⁰ Gō'dá Äräünä ndrélé bê kúmu ángí aní'lâ ágô gólâkâ rí 'bá yí bê yí ngálâ rí, gólâ drí nízó kúmu ángí ngálâ, gō'dá ðandžzö kúmu ángí ðandrâ bùuú jnyáku drí' gólâ rí ïnjílî. ²¹ Gō'dá Äräünä drí tā átázó kī, "Ämbâ ámákâ, ní aní'lâ mâ rû 'bú 'bá áníkâ ngálâ a'dô 'élle yä?" Däwúdí drí tā lögözö kī, "Má aní'lâ trá vöh ȝdrúgú cå kâ áníkâ rí gílî ní drígå sî, tâlå má bê ró vöh körönyä zä kâ 'á lâ Kúmu Ôvárí drí, tâlå ngá lázé áyârê ró ðjílå ûfûlî bê."

²² Gō'dá Äräünä drí tā átázó Däwúdí drí kī, "Kúmu ángí ámákâ rí, ní trö ngâ gólâ ní drí lélê rí félê ngâ fëfë ró. Ítí yí rí'á nô zâlê ngâ fëfë ró, gō'dá fë ðëlé ȝdrúgú ífí lôfö kâ, gō'dá fë rí'á 'bâlé ðtú ágô ômbê 'á rízö ngâ sêlê rí rí'á nô lâsí pâ ró. ²³ Má lë ngâ nô 'bá yí félê ndrî ní kúmu ángí drí." Drílâ kpâ tâ átázó kī, "Ôvárí áníkâ rí ökô tâ áníkâ drí lâ."

^{d24:13} Ífgí trá ïbûrû tî sî ndrô njí-drí-lâ-rí.

²⁴ Gō'dá kúmú ángí drí tā-dr̥i lōgōzó Ārātúnä drí kī, “Éē, má á'dō lāfā fē'á ní drí ngá 'dī 'bá yí tāsī. Má icá ngá fēfē zālé Ôvárí drí lāfā fē'ākó tā lā tāsī rí kō.” Ítí rí, Dāwúdī drí vō ɻadrúgú cā kā gō'dá ítí yí bē 'dī 'bá yí g̥izó lāfā ífī sīlīvā kā sī nyā'dī-r̥i-dr̥i-lā-ngā-mūdrí (50). ²⁵ Gō'dá Dāwúdī drí vō kōrōnyā zā kā bēzó tolā Ôvárí drí, gō'dá ngá fēfē yí zāzō, gō'dá ngá fēfē 'ā ámū kā yí bē dr̥i lā. Gō'dá Ôvárí drí rātāä òjílā 'dī 'bá yí kā 'bādr̥i tāsī rí tā-dr̥i lā lōgōzó, gō'dá ngá lāzé drí kīzó òjílā Ūsīrā'élē kā yí rú sī.